

Výroční zpráva

**o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
v Libereckém kraji za školní rok 2019-2020**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
O STAVU A ROZVOJI VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY
V LIBERECKÉM KRAJI
ZA ŠKOLNÍ ROK 2019/2020**

Projednáno: Zastupitelstvem Libereckého kraje
usnesení č. 132/2021/ZK ze dne 30. 03. 2021.
Zpracovatel: odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
Krajského úřadu Libereckého kraje

Obsah

Obsah	3
Úvod	5
1. Stav a změny ve vzdělávací soustavě Libereckého kraje	6
1.1 Stav rejstříku škol a školských zařízení dle zřizovatelů	6
1.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení	7
1.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi	7
1.2.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem	8
1.2.3 Změny v rejstříku škol a školských zařízení soukromých a církevních.....	9
1.2.4 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy	9
2. Stav vzdělávací soustavy v segmentech školství	10
2.1 Předškolní vzdělávání.....	10
2.2 Základní vzdělávání.....	11
2.3 Střední vzdělávání	17
2.3.1 Přijímací řízení ve středních školách.....	20
2.3.2 Maturitní zkoušky.....	22
2.4 Vyšší odborné vzdělávání.....	23
2.5 Poradenské služby a společné vzdělávání	26
2.5.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	27
2.5.2 Pedagogicko-psychologické poradny	30
2.5.3 Speciálně-pedagogická centra	32
2.6 Základní umělecké vzdělávání	33
2.7 Zájmové vzdělávání.....	35
2.8 Školská zařízení.....	37
2.8.1 Školská výchovná a ubytovací zařízení.....	37
2.8.2 Zařízení školního stravování	40
2.8.3 Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.....	41
2.9 Zaměstnanci ve školství	44
2.10 Další vzdělávání	45
3. Další podporované oblasti	47
3.1 Prevence rizikového chování.....	47
3.2 Výchova k udržitelnému rozvoji a environmentální vzdělávání.....	48
3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova	50
3.4 Vzdělávání v cizích jazycích	55
3.5 Informační a komunikační technologie	58
4. Účast škol v rozvojových a mezinárodních programech	63
4.1 Rozvojové a dotační programy ze státního rozpočtu	63

4.2 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje	65
4.2.1 Oblast podpory školství a mládež.....	65
4.2.2 Oblast podpory sport a tělovýchova	66
4.3 Projekty spolufinancované Evropskou unií.....	67
4.3.1 Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I.....	67
4.3.2 Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (projekt KAP LK)	69
4.3.5 Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji.....	70
4.4 Mezinárodní programy ve školách zřizovaných Libereckým krajem, uznávání zahraničního vzdělání	71
5. Aktivity Libereckého kraje	72
5.1 Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje	72
5.2 Educa My Job Liberec	72
5.3 Stipendijní program Libereckého kraje	73
5.4 Podpora nadaných a talentovaných žáků, soutěže	76
5.5 Zimní olympiáda dětí a mládeže 19. 1. – 24. 1.2020 – Karlovarský kraj	76
5.6 Den učitelů.....	76
6. Ekonomická část	78
6.1 Celkové výdaje na školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem	78
6.1.1 Přímé výdaje hrazené prostřednictvím krajských normativů	78
6.1.2 Provozní výdaje	78
6.1.3 Investiční výdaje, výdaje na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem	79
6.1.4 Výdaje na rozvojové programy	79
6.2 Neinvestiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované obcemi nebo svazky obcí ..	80
6.3 Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec, svazek obcí nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem	80
6.4 Přímé výdaje na vzdělávání.....	81
Seznam použitých zkratek.....	85
Seznam tabulek a grafů v příloze	87

Úvod

Ve smyslu § 10 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon) odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje zpracovává Výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji (dále jen výroční zpráva).

Podrobnosti k obsahu, schválení a zveřejnění upravuje vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů.

Ke zpracování výroční zprávy za školní rok 2019/2020 byly použity především statistické údaje z výkazů škol a školských zařízení za předemtné období, popř. další údaje zjištěné OŠMTS.

Ekonomická část obsahuje rozbor financování škol a školských zařízení vztahující se k období kalendářního, resp. rozpočtového roku 2019.

Pro účely přehledu vývoje v jednotlivých segmentech vzdělávání je sledováno období předchozích tří let, tj. zpravidla od školního roku 2017/2018. Tento vývoj je zhodnocen ve vztahu k Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016 a 2020.

Výroční zpráva za školní rok 2019/2020 se zveřejňuje prostřednictvím Informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje www.edulk.cz.

1. Stav a změny ve vzdělávací soustavě Libereckého kraje

Školy a školská zařízení na území Libereckého kraje lze dle zřizovatele rozdělit na:

- školy a školská zařízení zřizovaná obcemi,
- školy a školská zařízení zřizovaná krajem,
- školy a školská zařízení, která nejsou zřizována státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen soukromé školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen církevní školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná Ministerstvem školství, mládeže, tělovýchovy a sportu.

1.1 Stav rejstříku škol a školských zařízení dle zřizovatelů

Údaje o počtech škol a školských zařízení se vztahují k 31. 8. 2020.

Ve školním roce 2019/2020 bylo v Libereckém kraji evidováno celkem 345 příspěvkových organizací zřizovaných obcemi, Liberecký kraj zřizoval 58 příspěvkových organizací. Na území Libereckého kraje působilo celkem 34 soukromých škol a školských zařízení a 3 církevní. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zřizovalo na území Libereckého kraje 3 školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů nacházejících se na území Libereckého kraje je veden a pravidelně aktualizován na webu www.edulk.cz.

Tabulka 1.1.1 Počet škol a školských zařízení v členění podle zřizovatele v Libereckém kraji

Součást	Obec	Kraj	Soukromé	Církev	Celkem
Mateřská škola	214	8	15	1	238
Základní škola	184	10	5	2	201
Střední škola	3	37	9		49
Vyšší odborná škola		6			6
Základní umělecká škola	20				20
Dětský domov		7			7
Domov mládeže a internát		14	1		15
Pedagogicko-psychologická poradna		4			4
Středisko volného času	15			1	16
Školní družina	182	8	5	2	197
Školní klub	17			1	18
Školní jídelna	291	27	22	2	342

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

1.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení

Změny v rejstříku škol a školských zařízení se uskutečnily v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016 – 2020 a Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020 – 2024, současně s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019 – 2023.

1.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi

Ve školním roce 2019/2020 bylo předloženo 73 žádostí o provedení změn zápisu v rejstříku škol a školských zařízení, z toho 24 žádostí bylo podáno v mimořádném termínu, což je neobvyklý počet. Žádosti o zápis nebo změnu zápisu v rejstříku škol a školských zařízení pro následující školní rok se podle ustanovení § 146 školského zákona podávají do 30. září. Má to svoje opodstatnění související s rozpočtem přímých nákladů. Veškerá navýšení rozpočtu přímých nákladů jsou vždy financována na úkor rezervy kraje, jejíž výše je stanovena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Významné množství změn v podobě navýšení kapacit provedených v rejstříku škol a školských zařízení k začátku kalendářního roku má za důsledek větší finanční nárok na rezervu kraje v oblasti rozpočtu přímých nákladů, a to ve srovnání se změnami realizovanými k začátku nového školního roku.

Obce podávaly především žádosti týkající se navýšování kapacit základních škol, školních družin a zařízení školního stravování. Schválením těchto žádostí došlo ke zvýšení kapacit základních škol o 244 žáků, školních družin o 45 žáků a zařízení školního stravování o 518 stravovaných.

Kapacity mateřských škol byly navýšeny celkem o 150 dětí. Obce totiž v důsledku demografického vývoje mnohé mateřské školy rekonstruují, přistavují třídy nebo staví úplně nové budovy. Zapisovala se tudíž nová místa, kde je poskytováno vzdělávání nebo školské služby.

Zpracovávaly se i žádosti o zápis nových škol: Město Hrádek nad Nisou požádalo o zápis základní umělecké školy, jejíž činnost bude vykonávat Základní škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, příspěvková organizace, s kapacitou 90 žáků. Dosud v Hrádku nad Nisou poskytovala základní umělecké vzdělávání na svém odloučeném pracovišti Základní umělecká škola, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace. V té souvislosti změnila Základní škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, příspěvková organizace, název na Základní škola a Základní umělecká škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okres Liberec, příspěvková organizace.

Obec Všelibice podala žádost o zápis nové mateřské školy, jejíž činnost bude vykonávat Mateřská škola Všelibice, příspěvková organizace.

Obce podaly též žádosti o sloučení škol: S účinností k 1. 12. 2019 byla na žádost statutárního města Liberec sloučena Mateřská škola "Pastelka", Liberec, Švermova 100, příspěvková organizace, se Základní školou, Liberec, Křížanská 80, příspěvková organizace, přičemž byl změněn název na Základní škola a Mateřská škola Ostašov, Liberec, příspěvková organizace. Další sloučení proběhlo na žádost města Desná, kdy se k 1. 1. 2020 sloučila Zdravá mateřská škola Desná, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace, se Základní školou a mateřskou školou Desná, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace.

Žádostí o změny ředitelů škol a školských zařízení podaly obce 13.

Tabulka 1.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi

Typ žádosti	Počet podaných žádostí	Počet schválených žádostí	Navýšení kapacity o
Navýšení kapacity MŠ	9	9	150 dětí
Navýšení kapacity ZŠ	8	8	244 žáků
Navýšení kapacity ŠJ	12	12	518 stravovaných
Navýšení kapacity ŠD	4	4	45 žáků
Změny v osobě ředitele	13	13	
Zápis dalšího místa, kde se uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby	7	7	
Snížení kapacity školy/školského zařízení	2	2	
Zápis školy/ školského zařízení	5	5	
Výmaz školy/ školského zařízení	3	3	
Výmaz místa školy/ školského zařízení	4	4	
Změna názvu právnické osoby	4	4	
Sloučení	2	2	
Celkem podaných žádostí	73	73	

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

1.2.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

Ve školním roce 2019/2020 bylo předloženo 21 žádostí o provedení změn zápisu v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. Jednalo se o zápisy oborů vzdělání, změny oborových kapacit, změny ředitelů škol, zápisy odloučených pracovišť atd. Podané žádosti byly posuzovány podle DZ LK 2016 – 2020 a DZ ČR 2015 - 2019.

V uvedeném období se projednávaly zejména žádosti související se zápisem zdravotnických oborů vzdělání 53-41-M/003 Praktická sestra a 53-41-H/01 Ošetřovatel v České Lípě, a to Střední odborné škole a Střednímu odbornému učilišti, Česká Lípa, 28. října 2707, příspěvková organizace, která v důsledku změny názvu na Střední zdravotnická škola a Střední odborná škola, Česká Lípa, příspěvková organizace. Bylo rozhodnuto, že činnost Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace, bude v České Lípě ukončena poté, co odmaturovají žáci, kteří byli pod hlavičkou této školy přijati v České Lípě ke studiu.

Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace, požádala o zápis akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy 53-41-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant.

K 1. 1. 2020 byla zapsána nová příspěvková organizace Speciálně pedagogické centrum logopedické a surdopedické, příspěvková organizace. Zároveň bylo speciálně pedagogické

centrum vymazáno Základní škole a mateřské škole logopedické, Liberec, příspěvková organizace.

Ve Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské, Železný Brod, Smetanovo zátíší 470, příspěvková organizace, byl jmenován nový ředitel Mgr. A. Jan Hásek.

1.2.3 Změny v rejstříku škol a školských zařízení soukromých a církevních

Soukromé školy a školská zařízení podaly ve školním roce 2019/2020 23 žádosti o změny ve školském rejstříku. Jednalo se o žádosti o zápisy nových škol, změny kapacit škol a školských zařízení, úpravy kapacit oborů vzdělání či změny jejich forem, změny ředitelů.

Soukromá podnikatelská střední škola Česká Lípa, s. r. o. změnila název na Střední škola Klíč s. r. o.

Svobodná základní škola, o.p.s., Jablonec nad Nisou požádala o navýšení kapacity, aby mohla zahájit výuku i na druhém stupni.

O zápis nové mateřské školy požádala Mateřská škola - Happy Smile Liberec, s.r.o.

Společnost Scio požádala o zápis nové základní školy v Liberci, žádosti však Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nevyhovělo.

Kapacitu školní jídelny navýšily Školní jídelna GASTRON - Zuzana Vaníčková s.r.o., UNIVERSAL - zařízení školního stravování s.r.o. a Střední škola Kateřinky - Liberec, s.r.o.

1.2.4 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438 navýšil kapacitu dětského domova i základní školy na 24 žáků a lůžek.

2. Stav vzdělávací soustavy v segmentech školství

2.1 Předškolní vzdělávání

Ve školním roce 2019/2020 poskytovalo předškolní vzdělávání celkem 238 mateřských škol, ve kterých se vzdělávalo celkem 15 228 dětí.

Oproti předchozím školním rokům došlo k nárůstu nejenom v počtu dětí v běžných a speciálních třídách, ale i v počtu běžných a speciálních tříd. Opačný trend zaznamenala průměrná naplněnost běžných tříd, oproti tomu průměrná naplněnost speciální tříd vzrostla.

Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání byla poměrně vyvážená a stabilní. Výraznější nárůst v počtu dětí zaznamenala pouze věková kategorie 3letých dětí, a to o 6,5 %. V případě věkové kategorie dětí pětiletých nemělo tak jako v předchozím školním roce zavedení povinného předškolního vzdělávání žádný vliv na počet dětí v této věkové kategorii ani ve školním roce 2019/2020.

V návaznosti na DZ LK 2016 - 2020 lze konstatovat, že byly dodrženy stanovené zásady a kritéria rozvoje vzdělávací soustavy v uvedeném segmentu. Podrobné údaje dle jednotlivých obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.1.2 v příloze**.

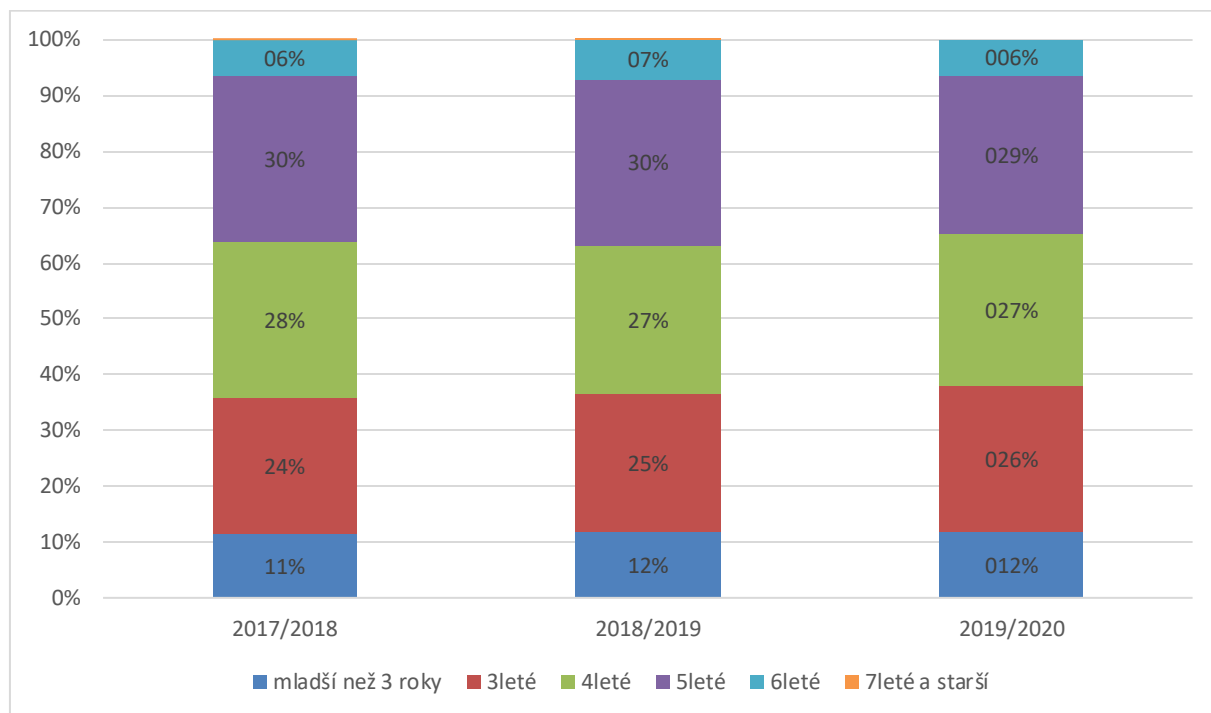
Tabulka 2.1.1 Vývoj počtu tříd a dětí v předškolním vzdělávání

	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
TŘÍDY			
běžné třídy	637	639	662
speciální třídy	37	34	35
třídy celkem	674	673	697
DĚTI			
děti BT	14 606	14 738	14 865
děti ST	386	340	363
děti celkem	14 992	15 078	15 228
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
naplněnost BT	22,9	23,1	22,45
naplněnost ST	10,4	10,0	10,37
naplněnost celkem	22,2	22,4	21,84

Zdroj: OŠMTS KÚLK

Pozn.: Do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující předškolní vzdělávání všech zřizovatelů, zdroj rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT výkazy k 30. 9. 2019

Graf 2.1.3 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání

Zdroj OŠMTS KÚ LK

2.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách, a to jednak v oboru 79-01-C/01 Základní škola, který poskytuje stupeň základní vzdělání, jednak v oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální, který poskytuje stupeň základy vzdělání. Základního vzdělání lze dosáhnout též absolvováním nižšího stupně víceletého gymnázia. Pro žáky, kteří v rámci povinné školní docházky nezískali stupeň základního vzdělání, existuje možnost jej získat v kurzu pro získání základního vzdělání.

V základních školách všech zřizovatelů, včetně základních škol speciálních, bez žáků nižšího stupně víceletých gymnázií se ve školním roce 2019/2020 vzdělávalo 41 574 žáků (tabulka 2.2.1).

Tabulka 2.2.1 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání

TŘÍDY/ŽÁCI/NAPLNĚNOST	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
TŘÍDY			
Běžné třídy	1 852	1 860	1 915
Speciální třídy	203	198	198
Třídy celkem	2 055	2 058	2 113
ŽÁCI			
Žáci v běžných třídách	38 944	39 339	39 876
Žáci ve speciálních třídách	1 699	1 686	1 698

Žáci celkem	40 643	41 025	41 574
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
Naplněnost běžných tříd	21,0	21,2	20,8
Naplněnost speciálních tříd	8,4	8,5	8,6
Naplněnost celkem	19,8	19,9	19,7

Zdroj: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: Údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

V posledních pěti školních rocích je stále patrný nárůst počtu žáků vstupující do základního vzdělávání, ale lze již sledovat doznívání této „demografické vlny“ – zatímco mezi roky 2015 až 2017 přibývalo meziročně přes tisíc žáků, v předcházejícím školním roce necelých 400 a v tomto školním roce 537 žáků. Tento vývoj není v rámci Libereckého kraje rovnoměrný – nejvíce za poslední dva roky přibylo žáků v rámci obce s rozšířenou působností Česká Lípa (meziročně 109 žáků) a Liberec (meziročně 220 žáků), naopak ubývá žáků v obcích s rozšířenou působností Nový Bor, Semily a Tanvald. Naprosto specifická je situace v České Lípě, kde nárůst počtu žáků v základních školách je z velké části vykrýván žáky - cizinci, a to zejména žáky s mongolskou státní příslušností (více v kapitole 3.3).

Změny v počtech tříd a žáků neměly výrazný dopad na hodnotu průměrné naplněnosti tříd, ta se dlouhodobě ustálila v rozmezí 20 až 21 žáků na třídu v běžných třídách a 8,4 až 8,6 ve speciálních třídách.

Počty tříd, žáků v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.2.2 v příloze**.

Tabulka 2.2.3 Vývoj počtu žáků v ročnících

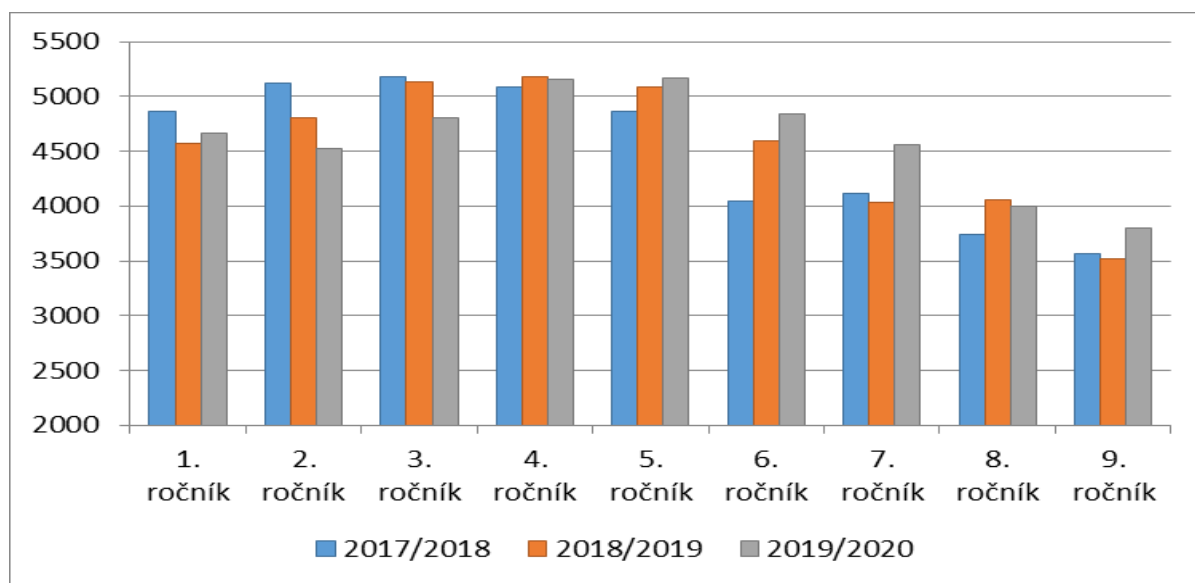
Žáci	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
1. stupeň	25 159	24 808	24 353
2. stupeň	15 484	16 217	17 221
celkem	40 643	41 025	41 574
Žáci	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
1. ročník	4 860	4 572	4 664
2. ročník	5 121	4 803	4 522
3. ročník	5 184	5 135	4 802
4. ročník	5 082	5 183	5 162
5. ročník	4 866	5 082	5 173
6. ročník	4 046	4 596	4 839
7. ročník	4 113	4 028	4 562

8. ročník	3 739	4 054	4 000
9. ročník	3 564	3 522	3 796
10. ročník	68	50	54

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: Do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Graf 2.2.4 Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících

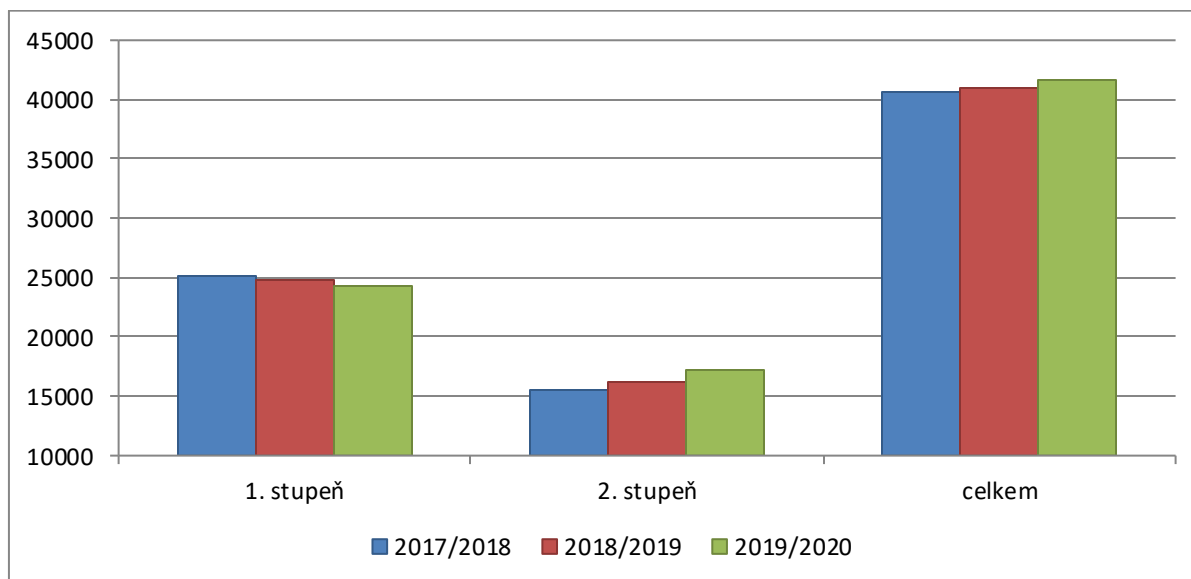

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: Do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Nástup silných ročníků v předcházejících letech se projevuje v rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících. Početně nejsilnější ročníky se pomalu přesouvají do posledních ročníků prvního stupně – čtvrtého a pátého ročníku. Školní docházku ukončují početně nejslabší ročníky – osmý a devátý ročník, které budou přecházet do středního vzdělávání. Na přechodu mezi pátým a šestým ročníkem je patrný úbytek žáků způsobený odchodem žáků do víceletých gymnázií (více níže v textu).

Graf 2.2.5 Rozložení počtu žáků v jednotlivých stupních

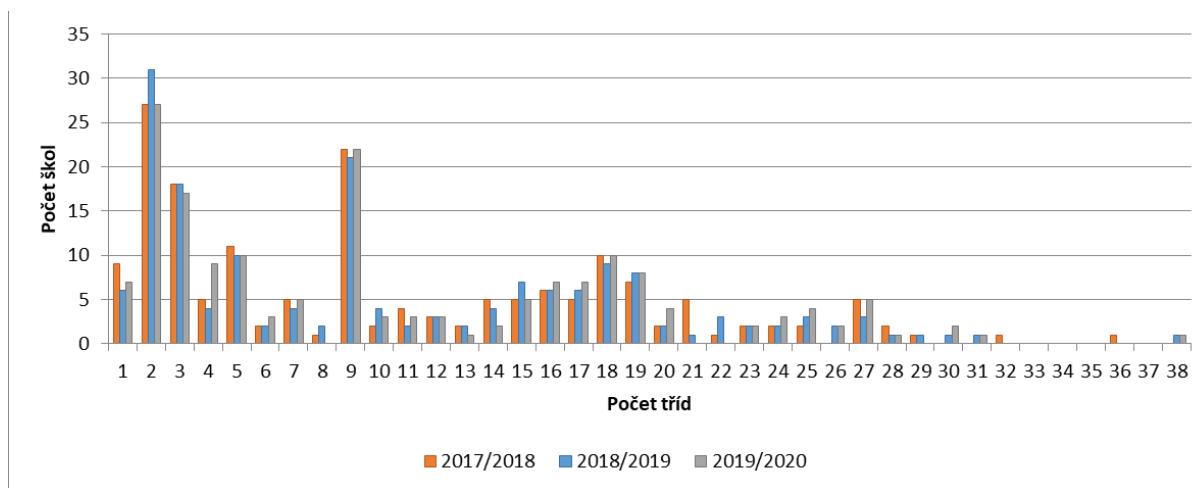

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: Do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Více podrobností o počtech tříd a žáků v jednotlivých ročnících v členění podle obcí s rozšířenou působností je v **tabulce 2.2.6 v příloze**.

Graf 2.2.7 Četnost škol podle počtů tříd

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: Do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

V grafu 2.2.7 je znázorněna četnost běžných základních škol podle počtu tříd. Situace je shodná s předcházejícím školním rokem, ze 174 subjektů, tj. míst, ve kterých je poskytováno vzdělávání, 70 škol (41 %) má pouze ročníky prvního stupně (jsou vykazovány jako málotřídní školy), z těchto škol jsou nejčetnější školy se dvěma třídami (27 škol, tj. 16 % škol), meziročně ubyly čtyři základní školy. Počet úplných základních škol s devíti třídami zůstává stejný, těch je v kraji 22 (tj. 13 %). Další početnou skupinou jsou základní školy se 14 až 19 třídami, tzn.

úplné základní školy se dvěma třídami v ročníku. Největší základní škola má 38 tříd (Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant), jde však o jeden právní subjekt s třemi místy, ve kterých je poskytováno vzdělávání (tři školy s jedním ředitelstvím), následuje Základní škola, Liberec – Vratislavice n. Nisou s 31 třídami, a s 30 třídami Základní škola, Liberec, Dobiášova 851/5 a Základní škola 28. října 2733 v České Lípě.

Školský zákon umožňuje i jiné způsoby plnění povinné školní docházky, a to docházkou do školy v zahraničí, do české školy zřízené při zastupitelském úřadě, nebo docházkou do zahraniční školy sídlící na území České republiky (§ 38 školského zákona). Základní vzdělání lze také uskutečňovat formou individuálního (nepřesně nazývaného „domácího“) vzdělávání (§ 41 školského zákona). Děti s hlubokým mentálním postižením stanovuje krajský úřad se souhlasem zákonného zástupce takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučení lékaře a poradenského zařízení (§ 42 školského zákona).

Žáků plnících povinnou školní docházku v zahraničí dlouhodobě přibývá, tímto způsobem se vzdělávalo 372 žáků (meziroční nárůst o 34 žáků). Z hlediska celého základního vzdělávání jde o 0,90 % všech žáků, ale podle signálů z praxe je začleňování žáků vracejících se ze škol ze zahraničí často obtížné kvůli odlišnostem vzdělávacích systémů či skutečnosti, že žák v zahraničí školu vůbec nenavštěvoval. Možnost individuálního vzdělávání byla novelou školského zákona rozšířena i na druhý stupeň, žáků takto se vzdělávajících bylo 183 (tj. 0,44 % všech žáků), přesto jde meziročně o 81% nárůst. V Libereckém kraji se vzdělávalo 9 žáků dle § 42 školského zákona.

Tabulka 2.2.8 Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem

Způsob plnění povinné školní docházky	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
§ 38 (vzdělávání v zahraničí)	283	338	372
§ 41 (individuální vzdělávání)	83	99	183
§ 42 (žáci s hlubokým mentálním postižením)	9	7	9
Celkem	375	444	555

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: Do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně vi celetých gymnázií.

Sledovaným jevem je počet žáků odcházejících ze ZŠ na víceletá, převážně osmiletá gymnázia. Téměř všechna gymnázia v kraji otevřela po jedné třídě osmiletého gymnázia (přehled gymnázií v kapitole o středním vzdělávání). Podíl počtu žáků přijatých k osmiletému studiu k počtu žáků pátého ročníku základního vzdělávání se dlouhodobě ustálil na hodnotě pod 7 %, v šestiletém studiu je dlouhodobě otevírána pouze jedna třída, takže podíl žáků zůstává na hodnotě 0,7 %.

Tabulka 2.2.9 Podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií

Žáci odcházející	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
do 6letého gymnázia	0,76 %	0,71 %	0,74 %
do 8letého gymnázia	7,19 %	6,51 %	6,12 %

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Základní školy při zdravotnických zařízeních

Liberecký kraj je zřizovatelem dvou základních škol při zdravotnických zařízeních, a to:

Základní škola a Mateřská škola při dětské léčebně, Cvikov, Ústavní 531, příspěvková organizace,

Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace.

V těchto školách se mohou vzdělávat žáci se zdravotním oslabením nebo dlouhodobě nemocní, kteří jsou umístěni v příslušném zdravotnickém zařízení.

Přípravné třídy základních škol

Přípravné třídy patří do předškolního vzdělávání, v Libereckém kraji jsou zřizovány výhradně v základních školách. Jsou zřizovány se souhlasem krajského úřadu. Přípravné třídy jsou určeny pro děti rok před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj. Přednostně jsou určeny dětem, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. O zařazování žáků do přípravné třídy ZŠ rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení. Ve školním roce 2019/2020 bylo otevřeno 11 přípravných tříd základní školy:

Tabulka 2. 2.10 Přehled vydaných souhlasů s otevřením přípravné třídy základní školy

Základní škola	2017/2018	2018/2019	2019/2020
ZŠ Česká Lípa, 28. října 2733	2	2	3
ZŠ Nový Bor, nám. Míru 128	1	1	1
ZŠ Nový Bor, Boženy Němcové 539	0	0	1
ZŠ a MŠ Kamenický Šenov, nám. Míru 616	0	0	1
ZŠ, ZUŠ a MŠ Frýdlant, Purkyňova 510	1	0	0
ZŠ a MŠ Hrádek n. Nisou - Loučná, Hartavská 220	0	1	1
ZŠ Jablonec n. Nisou, Liberecká 1734/31	0	2	2
ZŠ Liberec, Kaplického 384	0	1	1
ZŠ Tanvald, Údolí Kamenice 238	1	0	1
Celkem	5	7	11

Zdroj: OŠMTS KÚLK

Kurzy pro získání základního vzdělání

Ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona umožňuje občanům, kteří nezískali základní vzdělání v době plnění povinné školní docházky, doplnit si základní vzdělání v kurzu pro získání základního vzdělání. V rámci Libereckého kraje otevírá každoročně tyto kurzy Základní škola, Liberec, ul. 5. května 64/49, příspěvková organizace. Kurz úspěšně absolvovali tři účastníci.

2.3 Střední vzdělávání

Ve středních školách všech zřizovatelů se vzdělávalo ve školním roce 2019/2020 celkem 15 758 žáků. Oproti školnímu roku 2018/2019 došlo ke zvýšení počtu o 175 žáků, tj. o 1,12 %. V tabulce 2.3.1. jsou uvedeny počty žáků v členění podle kategorií oborů vzdělání a forem vzdělávání. Největší nárůst žáků ve školním roce 2019/2020 je patrný v oboru vzdělání kategorie H a kategorie M. Grafické znázornění počtu žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání v denní formě vzdělávání naleznete v grafu 2.3.2.

Tabulka 2.3.1 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání

Dosažené vzdělání	Školní rok					
	2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	denní	ostatní	denní	ostatní	denní	ostatní
střední vzdělání - C	44		40		39	
střední vzdělání s výučním listem - E	500		489		501	
střední vzdělání s výučním listem - H	3 215	50	3 192	58	3 307	66
střední vzdělání - J	13		15		13	
střední vzdělání s maturitou - K 4leté	1 443		1 543		1 596	
střední vzdělání s maturitou - K 6leté	170		159		162	
střední vzdělání s maturitou - K 8leté	2 371		2 312		2 276	
střední vzdělání s maturitou - L0	685		663		652	
střední vzdělání s maturitou - L5	329	275	363	257	318	227
střední vzdělání s maturitou - M	6 272	95	6 419	73	6 546	55
Celkový součet podle formy vzděl.	15 042	420	15 195	388	15 410	348
Celkem za všechny formy	15 462		15 583		15 758	

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku

Kategorie oborů jsou uvedeny v souladu s nařízením vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Obory vzdělání kategorie C, D, J – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání.

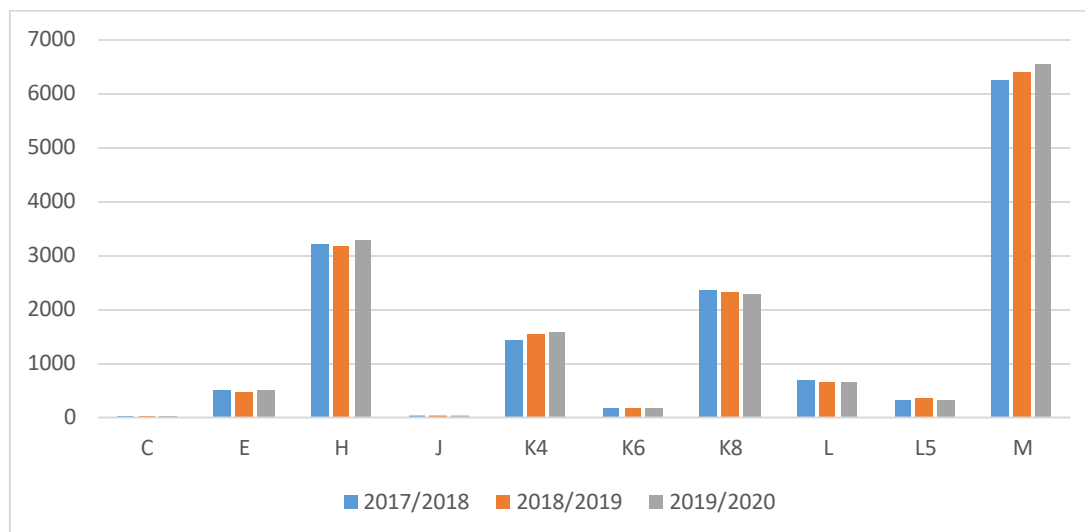
Obory vzdělání kategorie E, H – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

Obory vzdělání kategorie L0, M, K – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie L5 – obory nástavbového studia, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie N – obory vyššího odborného vzdělání.

Graf č. 2.3.2. Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání v denní formě vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku

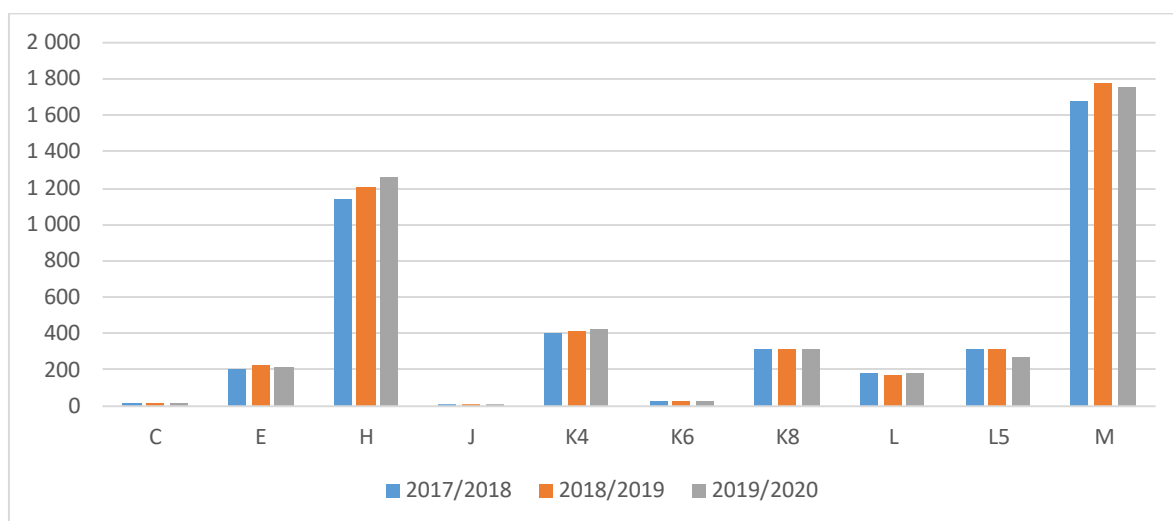
V tabulce 2.3.3. jsou uvedeny počty nově přijatých žáků v členění podle kategorií oborů vzdělání a forem vzdělávání. Ve školním roce 2019/2020 se v Libereckém kraji v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených výučním listem vzdělával nejvyšší počet žáků v kategorii H, v porovnání se školním rokem 2018/2019 vzrostl počet žáků o 4,4 %. Ve sledovaném období se vzdělávalo v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou nejvíce žáků v kategorii M a K. Počet žáků kategorie M klesl o 0,9 % a počet žáků kategorie K v porovnání s loňským rokem klesl o 0,5 %. Ve školním roce 2019/2020 oproti školnímu roku 2018/2019 klesl počet žáků kategorie L5 v prvních ročnících o 14,3 %. Grafické znázornění vývoje počtu žáků nově přijatých do prvního ročníku středního vzdělávání ve všech formách studia naleznete v grafu 2.3.4.

Tabulka 2.3.3 Žáci nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání

	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
střední vzdělání - C	19	23	19
střední vzdělání s výučním listem - E	210	224	211
střední vzdělání s výučním listem - H	1 144	1 210	1 263
střední vzdělání - J	4	7	5
střední vzdělání s maturitou - K 4leté	398	419	420
střední vzdělání s maturitou - K 6leté	29	29	30
střední vzdělání s maturitou - K 8leté	311	317	311
střední vzdělání s maturitou - L0	182	167	185
střední vzdělání s maturitou - L5	310	314	269
střední vzdělání s maturitou - M	1 674	1 775	1 759
Celkový součet	4 281	4 485	4 472

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku

Graf 2.3.4 Počty žáků nově přijatých v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání ve všech formách vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku

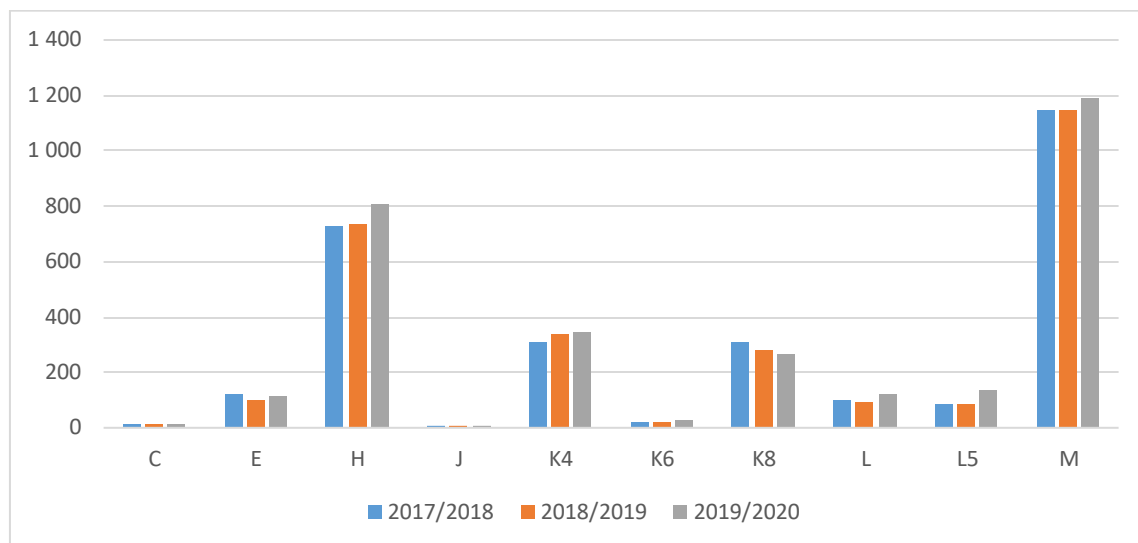
Počet absolventů středního vzdělání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia je uveden v tabulce 2.3.5. V Libereckém kraji se ve sledovaném období zvýšil počet absolventů v kategorii E (o 17,2 %) a došlo ke zvýšení počtu absolventů kategorie H o 9,6 %. Ve školním roce 2018/2019 se zvýšil počet absolventů kategorie M o 4,1 %. Počet absolventů kategorie K se snížil o 1,7 %, přičemž počet absolventů kategorie K 4leté se zvýšil o 1,2 %, počet absolventů kategorie K 6leté se zvýšil o 18,2 % a počet absolventů kategorie K 8leté se snížil o 6,7 %. Oproti loňskému školnímu roku došlo ke zvýšení počtu absolventů oboru vzdělání kategorie L5 o 57,5 %. Vývoj počtu absolventů podle kategorií dosaženého vzdělání v porovnání s předchozími školními roky je znázorněn v grafu č. 2.3.6.

Tabulka 2.3.5 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách s tudia

	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
střední vzdělání - C	17	11	13
střední vzdělání s výučním listem - E	120	99	116
střední vzdělání s výučním listem - H	731	737	808
střední vzdělání - J	4	3	5
střední vzdělání s maturitou - K 4leté	308	340	344
střední vzdělání s maturitou - K 6leté	24	22	26
střední vzdělání s maturitou - K 8leté	313	283	264
střední vzdělání s maturitou - L0	97	92	121
střední vzdělání s maturitou - L5	89	87	137
střední vzdělání s maturitou - M	1 149	1 145	1 192
Celkový součet	2 852	2 819	3 026

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku

Graf 2.3.6 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku

V souvislosti s nastavenými cíli a odpovídajícími opatřeními DZ LK 2016 - 2020 a DZ LK 2020 - 2024 byly ve školním roce 2019/2020 nadále podporovány vybrané obory vzdělání s výučním listem pro žáky středních škol zřizovaných Libereckým krajem, a to formou stipendijního programu (více v kapitole 5.3.).

Ve sledovaném období byly preferovány odborně zaměřené návstavy s ohledem na potřeby trhu práce. Nastavený podíl nově přijatých žáků do návstavného studia oboru Podnikání byl zachován.

2.3.1 Přijímací řízení ve středních školách

Ve školním roce 2019/2020 bylo přijímací řízení značně ovlivněno pandemií covid-19. Oproti původní podobě jednotných přijímacích zkoušek tak, jak je stanovena školským zákonem, došlo ke změnám, a to na základě „krizových“ právních předpisů. Jednalo se o zákon č. 135/2020 Sb., o zvláštních pravidlech pro přijímání k některým druhům vzdělávání a k jejich ukončení ve školním roce 2019/2020 a vyhlášku č. 232/2020 Sb., o přijímacím řízení, maturitní zkoušce a závěrečné zkoušce ve školním roce 2019/2020.

Změny byly následující:

- byl redukován počet termínů prvního kola ze dvou na jeden,
- navýšil se čas konání testů, a to o 10 min. u testu z českého jazyka a literatury na celkový čas 70 min. a o 15 min. u testu z matematiky a její aplikace na celkový čas 85 min.,
- termín jednotné přijímací zkoušky posunut z dubna (14. 4. až 17. 4. 2020) do června (8. června 2020 pro čtyřleté obory vzdělání a obory návstavného studia a 9. června 2020 pro obory vzdělání víceletých gymnázií),
- náhradní termín posunut ze 13. 5. a 14. 5. 2020 na 23. 6. 2020,
- bylo vyloučeno odvolání jako řádný opravný prostředek a nahrazeno institutem nového rozhodnutí ve věci podle § 101 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Do června byly také posunuty termíny pro školní přijímací zkoušku. Pokud škola potřebovala pro vykonání školní přijímací zkoušky delší časové období, bylo možné využít i termíny koncem května.

Podíl výsledků testů v rámci všech stanovených kritérií činil nejméně 60 %, v případě přijímacího řízení do oboru vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou nejméně 40 %.

Další kola přijímacího řízení, pokud je ředitel školy k naplnění stavu vyhlásil, se řídila již standardní právní úpravou.

Ve školním roce 2019/2020 bylo v Libereckém kraji do jednotných přijímacích zkoušek zapojeno 40 škol. Přihlásilo se 3 293 uchazečů. Uchazeči podali celkem 5 849 přihlášek. Nejvíce přihlášek, a to 4 769, podali uchazeči do čtyřletých oborů vzdělání a oborů nástavbového studia, 1 022 přihlášek do 8letých gymnázií a 58 přihlášek do 6letých gymnázií. Uchazeči mohli podat až dvě přihlášky, proto se mohou do jednotlivých počtů promítnout až dvakrát.

U 4letých oborů vzdělání činil skór z Českého jazyka a literatury 60,8 %, ČR 60,2 %. Z Matematiky a její aplikace 44,8 %, ČR 43,8 %.

U 6letých oborů vzdělání činil skór z Českého jazyka a literatury 53,3 %, ČR 55,2 %. Z Matematiky a její aplikace 43,9 %, ČR 45,2 %.

U 8letých oborů vzdělání činil skór z Českého jazyka a literatury 52,5 %, ČR 57,3 %. Z Matematiky a její aplikace 48,2 %, ČR 51,3 %.

Školy, které poskytovaly obory vzdělání zakončené výučním listem, nekonaly jednotné přijímací zkoušky. Ředitelé škol tak stanovili školní přijímací zkoušku, nebo jako se stalo ve většině případů, přijímací zkoušku uchazeči nekonali.

Do oborů vzdělání s talentovou zkouškou umělecky zaměřených podali uchazeči do prvního kola 207 přihlášek do cca 10 nabízených oborů. Tyto obory nejsou rovněž zahrnuty do systému jednotných přijímacích zkoušek. Ředitelé škol tak stanovovali termíny talentových zkoušek, které vycházely z platných právních předpisů. Konaly se zkoušky talentové, zkoušky, které ověřují vědomosti a znalosti uchazečů ve většině případů stanoveny nebyly.

I přes veškeré komplikace s epidemií covid – 19 pokračoval ve školním roce 2019/2020 systém jednotných přijímacích zkoušek, byť v upravené podobě. S ohledem na danou situaci nebylo možné do systému jednotných přijímacích zkoušek zahrnout další nástroje jako např. stanovení minimální hranice úspěšnosti v jednotných testech a oborech vzdělání nebo změnu struktury testovaných oblastí např. ověřování obecných studijních předpokladů.

V rámci úprav přijímacího řízení došlo také v prvním kole k úpravě lhůty pro podání zápisového lístku. Ta se zkrátila z původních 10 pracovních dní od oznámení rozhodnutí na pět pracovních dní. Tato změna by se mohla do budoucna promítnout do podoby přijímacího řízení, neboť o této změně se již v rámci úprav přijímacího řízení uvažovalo.

Jedním z cílů DZ LK 2016 - 2020 bylo pokračovat v systému společného přijímacího řízení. Tento cíl byl naplněn, jednotné přijímací zkoušky se konají v celé republice. Opatření stanovení odpovídajících limitů úspěšnosti ve vybraných kategoriích vzdělání však opět naplněno nebylo, a to zejména s ohledem na situaci s epidemií covid – 19 a úpravy přijímacího řízení. Hranice úspěšnosti na krajské úrovni stanovena nebyla, ačkoliv Liberecký kraj tento nástroj podporuje. Stanovení hranice úspěšnosti tak bylo v kompetenci ředitelů středních škol. Některé střední školy si minimální hranici úspěšnosti stanovují v rámci kritérií již několikátý rok.

DZ ČR 2019 – 2023 si jako jeden z prioritních cílů stanovil „Zdokonalit systémy přijímacího řízení a ukončování středoškolského vzdělávání“, což v případě přijímacího řízení znamená snížit administrativní a organizační náročnost systému přijímacího řízení. Znamenalo by to např. zavedení elektronické přihlášky nebo snížení počtu termínů zkoušek. Naopak stanovení hranice úspěšnosti pro jednotlivé obory na celostátní úrovni není stanovena a její zavedení se již nepředpokládá.

2.3.2 Maturitní zkoušky

Společnou část maturitní zkoušky konali žáci ve školním roce 2019/2020 ze dvou povinných zkoušek, a to z předmětu český jazyk a literatura, cizí jazyk nebo matematika. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky a volili z nabídky předmětů cizí jazyk nebo matematika.

Profilová část maturitní zkoušky se skládala ze dvou nebo tří povinných zkoušek stanovených rámcovým vzdělávacím programem. Nabídka povinných a nepovinných zkoušek byla určena ředitelem školy podle rámcového a školního vzdělávacího programu. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky, které byly stanoveny ředitelem školy. Do nabídky nepovinných zkoušek mohl ředitel školy zařadit i výběrovou zkoušku Matematika+.

Vzhledem k mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví proti šíření koronavirové nákazy a z důvodu vyhlášení nouzového stavu byla zakázána ode dne 11. března 2020 osobní přítomnost žáků a studentů na základním, středním a vyšším odborném vzdělávání ve školách a školských zařízeních. Vzdělávání žáků v druhém pololetí školního roku 2019/2020 z důvodu nutnosti dodržení podmínek k prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 probíhalo za zcela jiných podmínek. Žáci byli vzděláváni na dálku, od 11. května 2020 byly žákům závěrečných ročníků umožněny konzultace v prostorách školy za dodržování obecných pravidel chování stanovených krizovými opatřeními. Maturitní a závěrečné zkoušky ve školním roce 2019/2020 probíhaly vzhledem k vzniklé situaci podle stávajících právních předpisů a v souladu se zákonem č. 135/2020 Sb., o zvláštních pravidlech pro přijímání k některým druhům vzdělávání a k jejich ukončování ve školním roce 2019/2020, který upravil podobu a způsob konání těchto zkoušek. Maturitní zkouška se skládala ze zkušebních předmětů společné části a zkoušek profilové části tak, jak stanovuje školský zákon, pouze ve společné části žáci nekonali zkoušku formou písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura a cizí jazyk.

Střední školy pravidelně aktualizovaly na svých webových stránkách informace k maturitním zkouškám a závěrečným zkouškám, např. umožnění konzultací s vyučujícími, přijaté právní úpravy, kritéria hodnocení. Přestože maturitní a závěrečné zkoušky probíhaly v letošním školním roce za ztížených podmínek, střední školy žákům zajistily veškeré podmínky pro přípravu k maturitním a závěrečným zkouškám a klidný průběh jednotlivých zkoušek.

Ve školním roce 2019/2020 se přihlásilo k maturitní zkoušce v jarním zkušebním období celkem 2 478 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 2 433 žáků, z tohoto počtu uspělo 70,9 % žáků. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 2 434 žáků a uspělo 76,5 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 2 438 žáků a úspěšných bylo 88,1 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z cizího jazyka, tj. 90,9 % a nejméně žáků uspělo u zkoušky z předmětu matematika, tedy 80,7 %.

V podzimním zkušebním období se přihlásilo k maturitní zkoušce celkem 714 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 682 žáků a z tohoto počtu uspělo 67,6 % žáků. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 549 žáků a uspělo 65,8 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 276 žáků a úspěšných bylo 79,0 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z českého jazyka a literatury, tj. 76,1 % a nejméně žáků uspělo u zkoušky z předmětu matematika, tedy 38,4 %.

Maturitní zkoušku ve zkušebním období 2020 vykonalo úspěšně ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura celkem 95,0 % žáků, ze zkušebního předmětu matematika 87,7 % žáků a ze zkušebního předmětu cizí jazyk celkem 95,3 % žáků.

Krajský úřad Libereckého kraje obdržel ve školním roce 2019/2020 jednu žádost o přezkoumání průběhu a výsledku profilové části maturitní zkoušky konané formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí a dvě žádosti o přezkoumání průběhu a výsledku písemné závěrečné zkoušky. Pokles počtu žádostí byl ovlivněn zejména tím, že ve společné části maturitní zkoušky žáci neskládali dílčí zkoušku konanou formou písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura a cizí jazyk. Tato skutečnost se projevila zejména ve srovnání s loňským rokem, ve kterém byl značný nárůst žádostí o přezkoumání výsledku písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura, kdy krajský úřad obdržel celkem 52 žádostí. Krajskému úřadu při posuzování žádostí v tomto školním roce poskytovala součinnost Česká školní inspekce a škola, v níž žák konal zkoušku. Krajský úřad na základě zjištěných skutečností potvrdil svým rozhodnutím výsledek zkoušky u všech žádostí o přezkoumání průběhu a výsledku zkoušky.

2.4 Vyšší odborné vzdělávání

Ve školním roce 2019/2020 působilo v Libereckém kraji 6 vyšších odborných škol, které zřizoval Liberecký kraj. Všechny vyšší odborné školy byly součástí subjektu, který vykonává činnost střední školy.

Tabulka 2.4.1 Počet studentů v jednotlivých formách vzdělávání ve vyšších odborných školách

		2017/2018	2018/2019	2019/2020
Počet škol		6	6	6
Počet studentů	denní forma	248	222	174
	ostatní formy	8	8	25
	celkem	256	230	199

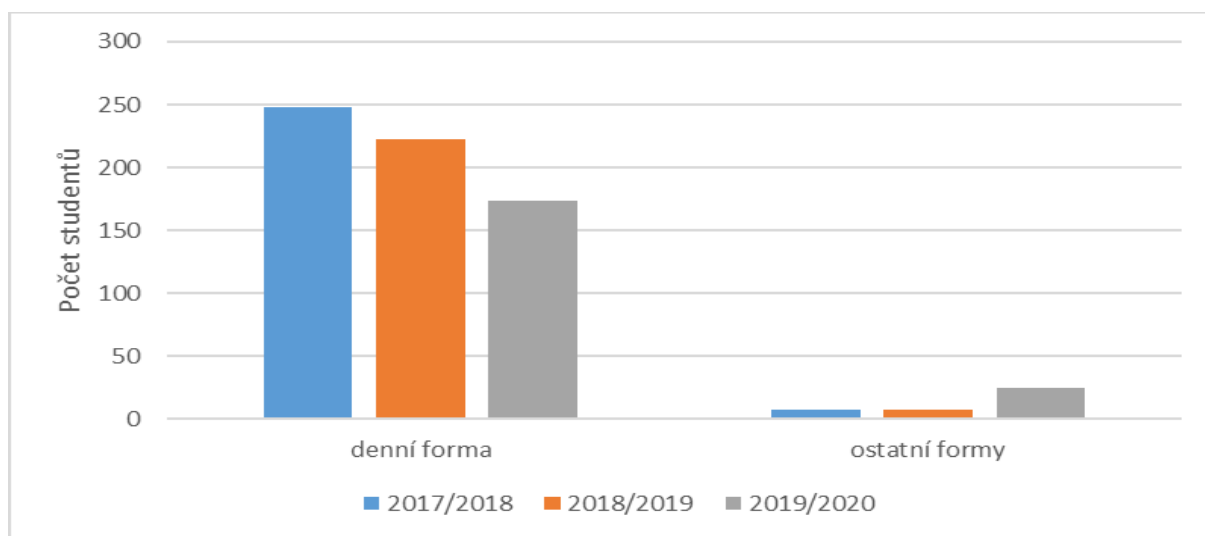
Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Vyšší odborné školy navštěvovalo ve školním roce 2019/2020 199 studentů, tj. o 31 studentů méně než v předchozím školním roce. Celkový počet studentů se dostal ještě níže než ve školním roce 2016/2017 a 2018/2019. Trend poklesu zájmu o vyšší odborné vzdělávání tak i nadále přetrvává. Počet vyšších odborných škol v kraji se ale nezměnil a zůstává na 6.

Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace již druhým rokem nepřijala studenty ke vzdělávání, neboť zájem ze strany uchazečů nebyl dostatečný. Škola má vyšší odbornou školu stále zapsanu jako svou součást.

Počet studentů ve vyšším odborném vzdělávání v členění podle formy vzdělávání dokládá graf 2.4.2.

Graf 2.4.2 Počty studentů ve vyšším odborném vzdělávání dle formy vzdělávání

Zdroj: Výkonové výkazy

Ve školním roce 2019/2020 vzrostl počet studentů v ostatních formách vzdělávání z 8 na 25. Ostatní formy vzdělávání nabízí 2 vyšší odborné školy. Jedná se o formu kombinovanou.

Tabulka 2.4.3 Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)

Skupiny oborů		2017/2018	2018/2019	2019/2020
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	11	12	18
53	Zdravotnictví	70	59	56
63	Ekonomika a administrativa	120	104	86
82	Umění a užité umění	55	55	39

Zdroj: Výkonové výkazy

Početní zastoupení v jednotlivých skupinách oborů vzdělání je patrné z tabulky 2.4.2. Z hlediska zastoupení jednotlivých skupin oborů vzdělání vykazoval nejvyšší počet studentů ve školním roce 2019/2020 tradičně obor 63 Ekonomika a administrativa, a to 86 studentů. Meziročně v této skupině oborů došlo k poklesu o 18 studentů. V dalších skupinách došlo

oproti předchozímu školnímu roku k poklesu, vyjma skupiny 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, ve které došlo k nárůstu o 6 studentů.

Skupina 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a částečně jeden obor ze skupiny 82 Umění a užité umění se vyučuje v jiné formě než denní. Jedná se o kombinovanou formu vzdělávání.

Tabulka 2.4.4 Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2017/2018	2018/2019	2019/2020
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	0	12	15
53	Zdravotnictví	18	23	25
63	Ekonomika a administrativa	59	55	41
82	Umění a užité umění	14	21	13
Celkem		91	111	94

Zdroj: Výkonové výkazy

Vyšší odborné školy v Libereckém kraji nabízely celkem 8 vzdělávacích programů ze 4 skupin oborů vzdělání. Rozložení struktury skupin oborů vzdělání a počty studentů, kteří se vzdělávali v prvních ročnících vyšších odborných škol, zobrazuje tabulka č. 2.4.3.

V prvních ročnících vyššího odborného vzdělávání se ve školním roce 2019/2020 vzdělávalo 94 studentů, což představovalo pokles o 17 studentů oproti předchozímu školnímu roku. Z celkového pohledu je zřejmé, že početní stavy studentů v prvních ročnících kopírují trend v celém segmentu vyššího odborného školství. Počty přijatých studentů do prvních ročníků zůstávají meziročně zhruba na stejných hodnotách.

Největší zájem o studium a rovněž největší počet studentů v prvním ročníku vyššího odborného vzdělávání zaznamenaly stejně jako v předchozích letech obory skupiny 63 Ekonomika a administrativa, a to 41. Zájem o tuto skupinu je již tradičně největší a dlouhodobě vykazuje největší počet studentů. Celkově ale došlo i zde k meziročnímu poklesu o 14 studentů. Z předložených dat je v této skupině patrný pokles zájmu.

Nárůst, i když velmi mírný, zaznamenaly další dvě skupiny oborů, a to skupina 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a 53 Zdravotnictví. Pokles zájmu zaznamenala skupina 82 Umění a užité umění, a to o 8 studentů.

Tabulka 2.4.5 Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2017/2018	2018/2019	2019/2020
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	11	0	0
53	Zdravotnictví	15	13	13
63	Ekonomika a administrativa	19	14	13
82	Umění a užité umění	7	8	7
Celkem		52	35	33

Zdroj: Výkonové výkazy

Počet absolventů vyšších odborných škol je uveden v tabulce 2.4.4. Vyšší odborné vzdělávání ukončilo ve školním roce 2019/2020 celkem 33 studentů, což představuje oproti předchozímu školnímu roku úbytek o 2 studenty.

Nejvyšší počet absolventů zaznamenaly skupiny oborů 53 Zdravotnictví a 63 Ekonomika a administrativa, obě shodně 13 studentů. V obou těchto skupinách došlo sice oproti předchozímu školnímu roku k nepatrnému poklesu, nicméně v obou skupinách jsou hodnoty srovnatelné s předchozím školním rokem.

Nejnižší počet absolventů byl zaznamenán ve skupině oborů 82 Umění a užité umění, a to 7. V této skupině však je počet absolventů srovnatelný s předchozím školním rokem. Ve skupině 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika neabsolvoval, tak jako v přechodném roce, žádný student.

Opatření DZ LK 2016 - 2020 v tomto segmentu byla naplněna částečně. Cíl zachovat síť vyšších odborných škol byl naplněn.

Segment vyššího odborného vzdělávání dlouhodobě stagnuje a nerozvíjí se příliš co do další nabídky vzdělávacích programů. Ve školním roce 2019/2020 již např. nebyl opakovaně otevřen obor 82-41-/N13 Tvorba uměleckého skla ve Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace.

Od 1. 9. 2020 se oborová nabídka vyšších odborných škol rozšíří o obor ze skupiny 53 Zdravotnictví, a to 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant, který je zapsán ve Střední zdravotnické škole a Vyšší odborné škole zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace.

Úzká spolupráce se zaměstnavateli je podporována dlouhodobě.

Opatření uvedená v DZ ČR 2019 - 2023 si nově kladou za cíl inovace v nových akreditovaných vzdělávacích programech, rozšíření nabídky programů vyššího odborného vzdělávání a pokračování v diskusi o prostupnosti mezi vyšším odborným vzděláváním a vysokoškolským vzděláváním a propojit proces akreditace programů vyššího odborného vzdělávání se zápisem do školského rejstříku. K naplňování stanovených cílů zatím nedošlo, stejně tak jako k naplnění opatření modulového systému výuky, které mělo být naplněno v roce 2020 a cílem byla podpora modernizace metod hodnocení studentů tak, aby byly v souladu s metodami vzdělávání.

2.5 Poradenské služby a společné vzdělávání

Poradenské služby v Libereckém kraji poskytují školská poradenská zařízení. Jejich činnost je dána vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Ve školním roce 2019/2020 se ŠPZ potýkala nejen s administrativní zátěží nebo personálním obsazením pracovišť, ale také s novelami školských předpisů, a navíc i s jarní vlnou pandemie koronaviru.

Dne 1. 1. 2020 nabyla účinnosti novela vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Dne 1. 1. 2020 vznikla nová příspěvková organizace zřízená Libereckým krajem Speciálně pedagogické centrum logopedické a surdopedické, příspěvková organizace. Zároveň došlo k 1. 1. 2020 k výmazu speciálně pedagogického centra, jehož činnost dosud vykonávala Základní škola a mateřská škola logopedická, Liberec, příspěvková organizace.

Ve školním roce 2019/2020 se musela ŠPZ navíc vyrovnat s jarní vlnou pandemie koronaviru. Tak jako všechna školská zařízení, přijala a realizovala mimořádná a ochranná opatření proti pandemii koronaviru SARS-CoV-2. ŠPZ byly průběžně, dle požadavků, zásobovány prostřednictvím OŠMTS ochrannými a dezinfekčními prostředky.

Po rozvolnění opatření proběhlo v červnu na OŠMTS jednání s ředitelkami pedagogicko-psychologických poraden k financování po reformě regionálního školství a k výkaznictví. V závěru školního roku 2019/2020 proběhla pracovní jednání MŠMT s řediteli SPC a PPP ke změnám ve výkazech SPC (Z 33-01), ve výkazech PPP (Z 23-01) a ke změnám školských předpisů.

2.5.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami postupuje všemi úrovněmi vzdělávacího systému. Je realizováno ve speciálních školách, nebo formou individuální či skupinové integrace v běžných školách. Forma vzdělávání je zvolena na základě doporučení ŠPZ po posouzení individuálních vzdělávacích potřeb žáka. Liberecký kraj zřizuje školy pro děti a žáky s vadami řeči, sluchu, tělesným i mentálním postižením, kombinovanými vadami či autismem. Vzdělávání se uskutečňuje ve třídách se sníženým počtem dětí nebo žáků, školy trvale spolupracují se ŠPZ, využívají asistentů pedagoga.

V průběhu integrace je dítěti, žákovi, studentovi, rodičům i pedagogům poskytována odborná péče PPP, SPC, školních metodiků prevence, výchovných poradců, školních speciálních pedagogů, případně školních psychologů.

Předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Počet dětí se zdravotním postižením ve speciálních třídách vzrostl o 25 dětí. Zároveň byl zaznamenán za poslední rok i mírný nárůst počtu dětí se zdravotním postižením v běžných třídách, a to o 8 dětí.

Tabulka 2.5.1 Děti se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v mateřských školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentálně postižené	10	13	14	14	9	9
Sluchově postižené	13	9	9	6	11	5
Zrakově postižené	21	6	15	4	6	3
S vadami řeči	218	35	214	36	226	36
Tělesně postižené	13	13	11	11	14	11
S více vadami	58	10	42	4	55	13
S vývojovými poruchami	17	23	13	25	18	29
Autisté	36	11	19	11	23	13
Bez rozlišení postižení ve ST	0	0	0	0	0	0
Celkem	386	120	337	111	362	119

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku

Základní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Počet žáků se zdravotním postižením ve speciálních třídách základních škol mírně vzrostl, k nárůstu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami došlo i v běžných třídách základních škol (celkem o 646 žáků), což představuje pozitivní inkluzivní trend.

Tabulka 2.5.2 Žáci se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v základních školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	909	155	835	160	929	184
Sluchové postižení	24	35	13	24	16	26
Zrakové postižení	3	41	3	38	2	48
Vady řeči	135	246	125	282	133	328
Tělesné postižení	24	50	13	48	13	44
S více vadami	345	103	436	131	402	107
Vývojové poruchy učení	144	1426	116	1700	99	2133
Vývojové poruchy chování	19	404	36	463	43	604
Autismus	79	60	9	50	53	68
Bez rozlišení postižení ve ST	17	-	100	-	8	-
Celkem	1699	2520	1686	2896	1698	3542

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku

Střední a vyšší odborné vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

I ve středních školách byl zaznamenán za poslední školní rok nárůst počtu žáků se zdravotním postižením v běžných třídách, a to o 98 žáků. V případě vyššího odborného vzdělávání nebyl evidován žádný student se speciálními vzdělávacími potřebami.

Tabulka 2.5.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v denní formě středního vzdělávání podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	240	19	138	14	160	33
Sluchové postižení	2	7	1	10	0	15
Zrakové postižení	3	11	1	6	2	6
Vady řeči	2	10	5	12	8	19
Tělesné postižení	14	11	4	5	3	15
S více vadami	13	9	35	6	45	12
Vývojové poruchy učení	80	295	25	261	31	296
Vývojové poruchy chování	12	14	17	24	29	32
Autismus	18	9	3	6	4	14
Celkem	384	385	229	344	282	442

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku

Tabulka 2.5.4 Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ

Školní rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Mateřské školy – děti celkem	14 992	15 078	15 228
Děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	759	606	832
z počtu se SVP zdravotně postižených (§ 16 odst. 9 ŠZ)	506	448	481
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	386	337	362
se zdravotním postižením v běžných třídách	120	111	119

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku

Tabulka 2.5.5 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ZŠ

Školní rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Základní školy – žáci celkem	40 643	41 025	41 574
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	4 954	5 630	6 406
z počtu SVP zdravotně postižených (§ 16 odst. 9 ŠZ)	4 202	4 482	5 232
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	1 682	1 586	1 690
se zdravotním postižením v běžných třídách	2 520	2 896	3 542

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku

Tabulka 2.5.6 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ

Školní rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Střední školy (pouze denní forma vzdělání)	15 042	15 195	15 410
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	858	706	886
z počtu SVP zdravotně postižených (§ 16 odst. 9 ŠZ)	769	573	724
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	384	229	282
se zdravotním postižením v běžných třídách	385	344	442

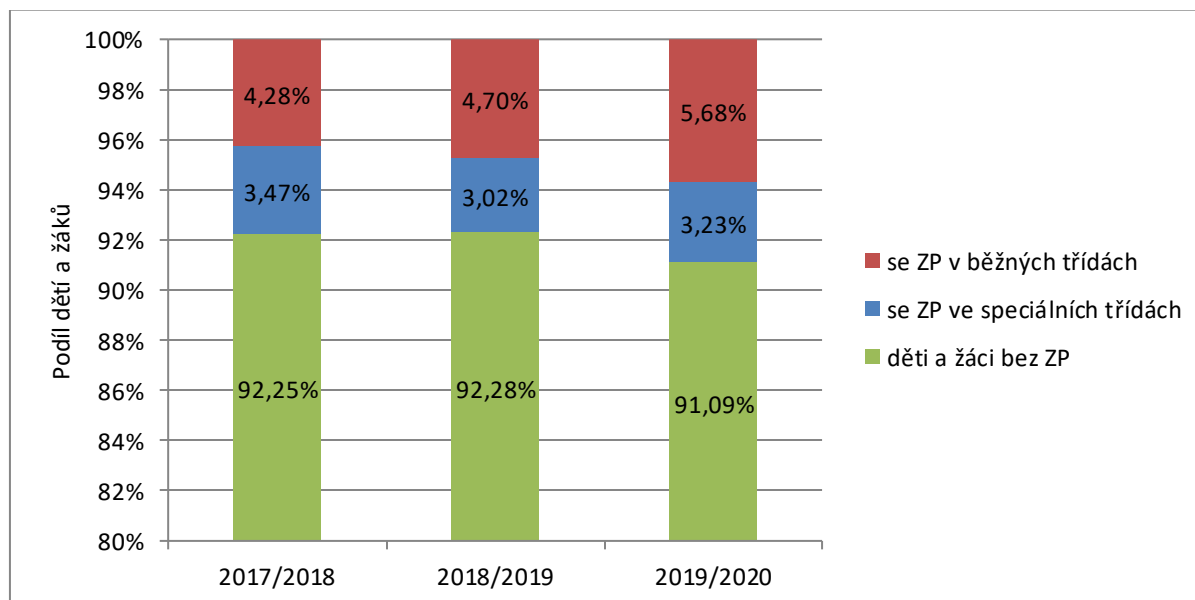
Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku

Tabulka 2.5.7 Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ, ZŠ a SŠ

Školní rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Děti a žáků v LK celkem	70 677	71 298	72 212
Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	6 571	6 942	8 124
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	5 477	5 503	6 437
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	2 452	2 152	2 334
se zdravotním postižením v běžných třídách	3 025	3 351	4 103
děti a žáci bez zdravotního postižení	65 200	65 795	65 775
Děti a žáci bez speciálních vzdělávacích potřeb	64 106	64 356	64 088

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku

Z výše uvedených dat vyplývá, že počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami od školního roku 2017/2018 do školního roku 2019/2020 vzrostly o 1 553 dětí a žáků. Pozitivní je stoupající tendence individuální integrace v běžných třídách všech stupňů škol.

Graf 2.5.8 Děti a žáci se zdravotním postižením (§16 odst. 9 ŠZ) podle zařazení do běžných a speciálních tříd

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že dochází k nárůstu dětí a žáků se SVP oproti běžné populaci. Pozitivní je nárůst integrovaných žáků se SVP v běžných třídách (5,68 %). Ve speciálních třídách je vzděláváno 3,23 % dětí a žáků.

2.5.2 Pedagogicko-psychologické poradny

PPP participují na vzdělávacím procesu aktivní odbornou činností v těch případech, kdy je vzdělávací proces nějakým způsobem znesnadněn. Hlavní součástí aktivit PPP je přímá práce s dětmi, žáky a studenty ve věku od tří let do ukončení středního, resp. vyššího odborného vzdělání, a rovněž práce s jejich rodiči. Poskytují pomoc zejména formou individuální péče, ale i formou skupinové práce. Na základě doporučení PPP je volena nebo upravována vzdělávací cesta žáků. Při vedení dětí a žáků PPP aktivně ovlivňují proces přijímání a upevňování poznatků, postojů a hodnotové orientace (volba vhodného učebního stylu, rodinná terapie

apod.). Poskytují kariérové poradenství, aktivně se podílí na činnostech v systému primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže. Činnost PPP se realizuje zejména ambulantně a návštěvami pracovníků ve školách a školských zařízeních.

V Libereckém kraji působí čtyři PPP, v každém okrese jedna:

- Pedagogicko-psychologická poradna, Liberec 2, Truhlářská 3, příspěvková organizace
- Pedagogicko-psychologická poradna, Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace
- Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum, Semily, příspěvková organizace
- Pedagogicko-psychologická poradna, Česká Lípa, Havlíčkova 443, příspěvková organizace

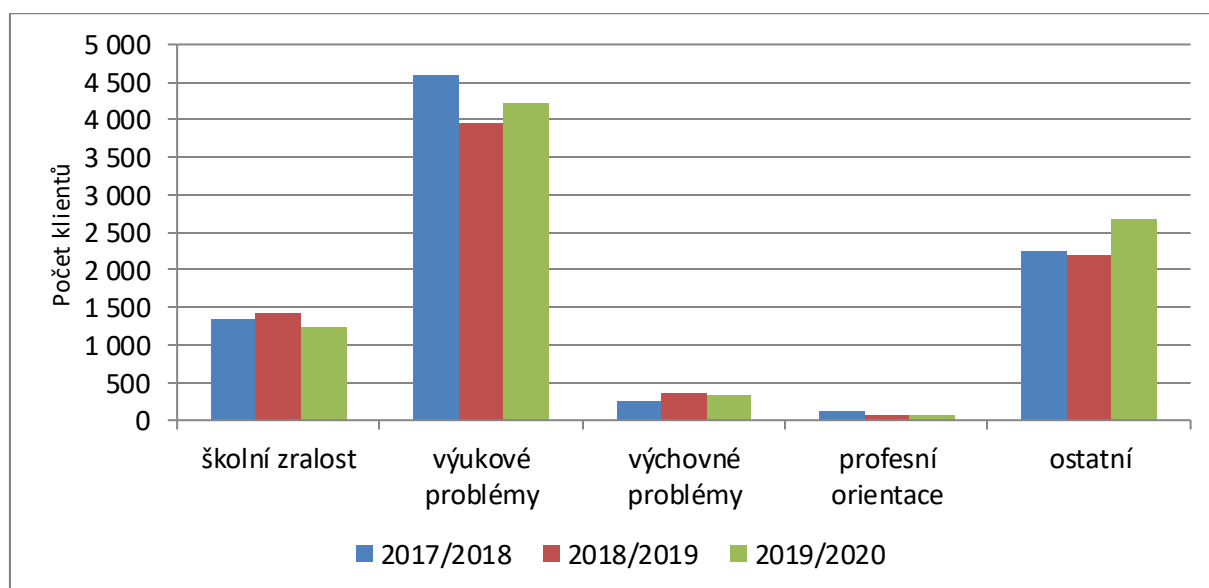
Tabulka 2.5.9 Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden

Klienti	2017/2018	2018/2019	2019/2020
MŠ a MŠ speciální	1 713	1 688	1 524
Přípravná třída / stupeň	9	21	62
ZŠ	6 079	5 453	6 156
SŠ	732	831	772
Konzervatoř	2	2	1
VOŠ	9	7	1
Rodiče a jiní	7	18	20
Celkem	8 551	8 020	8 536

Zdroj: MŠMT - výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce.

Z výše uvedeného přehledu klientů PPP vyplývá, že poklesl počet klientů v předškolním věku o 164 dětí, zvýšil se i počet klientů – žáků ZŠ o 703 žáků. Naopak k poklesu počtu evidovaných klientů došlo u středoškoláků, a to o 59 žáků, Celkově se snížil počet evidovaných klientů PPP o 516 osob. Vliv na snížení má změna vykazování klientů i v posledním školním roce se pravděpodobně projevil i vliv pandemie koronaviru.

Graf 2.5.10 Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu

Zdroj: MŠMT - výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce.

Graf ukazuje zvýšení počtu klientů přicházejících s výukovými problémy a klientů přicházejících z ostatních důvodů. Na stejné úrovni je počet vyšetřených klientů z důvodu profesní orientace. Méně klientů bylo vyšetřeno z důvodu posouzení školní zralosti a s výchovnými problémy.

2.5.3 Speciálně-pedagogická centra

Speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník tvoří základní odborný tým speciálně pedagogického centra. Dle druhu a stupně zdravotního postižení klientů jednotlivých SPC může být tým doplněn dalšími odbornými pracovníky. Obsahem činnosti SPC je zabezpečovat speciálně pedagogickou, psychologickou a další potřebnou podpůrnou péči klientům se zdravotním postižením a poskytovat jim odbornou pomoc v procesu pedagogické a sociální integrace ve spolupráci s rodinou, školami, školskými a dalšími zařízeními a odborníky.

Na území Libereckého kraje působí pět SPC:

- Speciálně pedagogické centrum logopedické a surdopedické, příspěvková organizace, pro děti s narušenou komunikační schopností (vady řeči) a pro sluchově postižené děti,
- SPC při Základní škole a Mateřské škole pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace, pro tělesně postižené děti a pro děti s poruchami autistického spektra,
- SPC při Základní škole a Mateřské škole při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace, pro zrakově postižené děti,
- SPC při Základní škole, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace, pro mentálně postižené děti nebo souběžné postižení více vadami,
- SPC při Pedagogicko-psychologické poradně a speciálně pedagogickém centru, Semily, příspěvková organizace, pro děti s poruchami autistického spektra

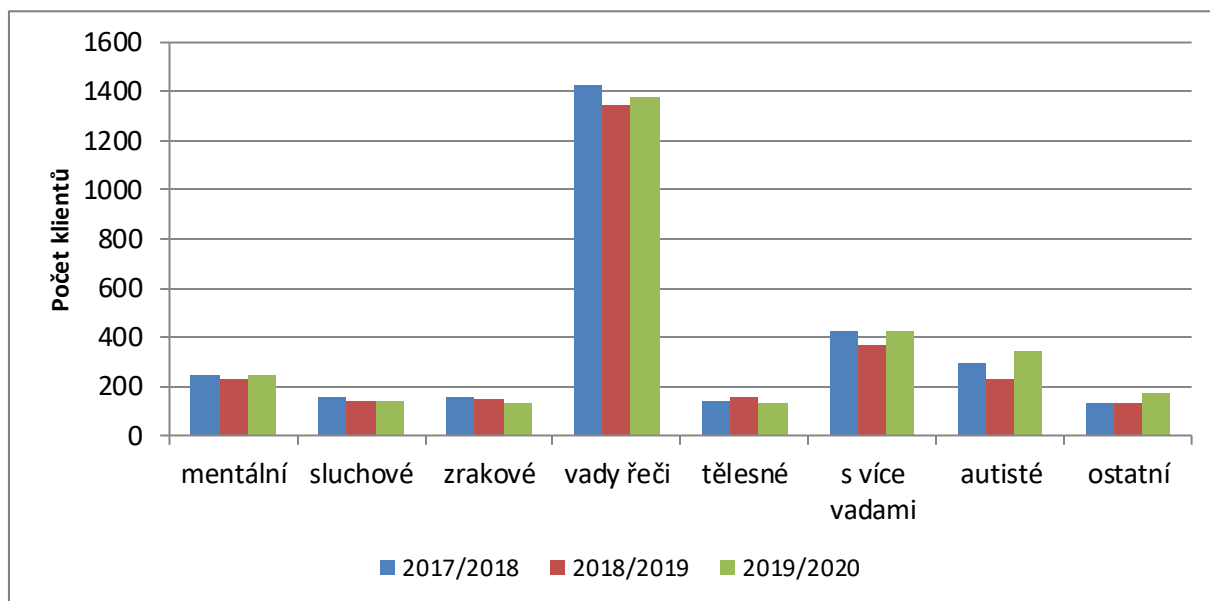
Tabulka 2.5.11 Přehled klientů speciálně pedagogických center

Klienti		2017/2018	2018/2019	2019/2020
z běžných škol	MŠ	468	474	522
	PT	20	14	16
	ZŠ	1 004	958	1 023
	SŠ	132	146	164
	KON	2	2	2
	VOŠ	2	1	2
ze speciálních tříd a škol	MŠ	416	311	284
	PS	19	20	20
	ZŠ	775	673	769
	SŠ	72	75	89
	KON	1	0	0
Rodiče a školsky nezařazení		67	87	83
Celkem		2 978	2 761	2 974

Zdroj: MŠMT, výkazy Z 33-01 k 30. 9.

Z výše uvedeného přehledu klientů SPC vyplývá, že ve školním roce 2019/2020 došlo k celkovému zvýšení o 213 klientů.

Graf 2.5.12 Přehled klientů speciálně pedagogických center podle druhu postižení

Zdroj: MŠMT - výkazy Z 33-01 k 30. 9.

Z grafu je viditelné zvýšení počtu klientů s vadami řeči, s více vadami, s poruchami autistického spektra, mírné navýšení klientů s mentálním postižením a s ostatními postiženími. Přibližně na stejné úrovni je počet klientů se sluchovým postižením. Snížený počet je viditelný u klientů s tělesným a zrakovým postižením.

2.6 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech – hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém. Na území Libereckého kraje působí 20 základních uměleckých škol (dále též jen „ZUŠ“), všechny jsou zřizovány obcemi. Převažují samostatné ZUŠ, dvě (Liberec Jabloňová a Frýdlant) jsou organizačně spojeny se základní školou. Přehled škol včetně dalších míst poskytovaného vzdělávání (odloučených pracovišť), která vcelku efektivně zpřístupňují možnost uměleckého vzdělávání mimo tradiční centra – viz **tabulka 2.6.1 v příloze**.

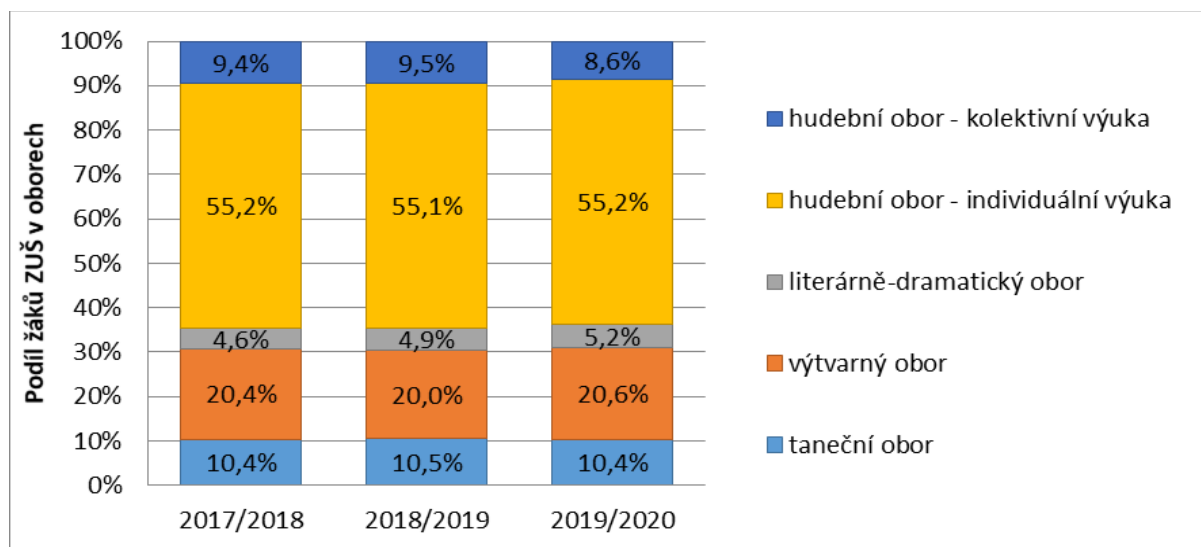
Počet zapsaných účastníků v základním uměleckém vzdělávání činil 9 739 žáků (meziroční nárůst o 115 žáků). Využití celkové kapacity škol se dlouhodobě pohybuje kolem 94 % (v loňském roce 92,4 %, letošní rok 94,7 %) - podrobnosti v **tabulce 2.6.2 v příloze**. Jsou základní umělecké školy, ve kterých je kapacita již řadu let zpět 100% naplněna (např. Jilemnice, Jablonec nad Jizerou, Český Dub, Jablonné v Podještědí, Turnov) a školy s volnou kapacitou – Cvikov 78 %, Mimoň 84 %.

DZ LK 2020 – 2024 v kritériích rozvoje umožňuje nárůst kapacit ve všech okresech Libereckého kraje s výjimkou okresu Semily a je tak dán prostor pro vyrovnání rozdílů v dostupnosti základního uměleckého vzdělávání v rámci kraje, a to především zřízením odloučených pracovišť stávajících základních uměleckých škol nebo navýšením kapacit

existujících odloučených pracovišť. Podpora dostupnosti základního uměleckého vzdělávání bude směřována do menších obcí či socioekonomicky slabých oblastí, kde je podpora tohoto vzdělávání žádoucí.

Procentuální rozložení celkového počtu žáků mezi jednotlivé obory zůstalo proporcionálně beze změny, nejvíce žáků je zapsáno v hudebních oborech s individuální či skupinovou výukou (65 % ze všech zapsaných žáků ZUŠ), následuje výtvarný obor s 20 % a taneční obor s 10 % zapsaných žáků (viz graf 2.6.3).

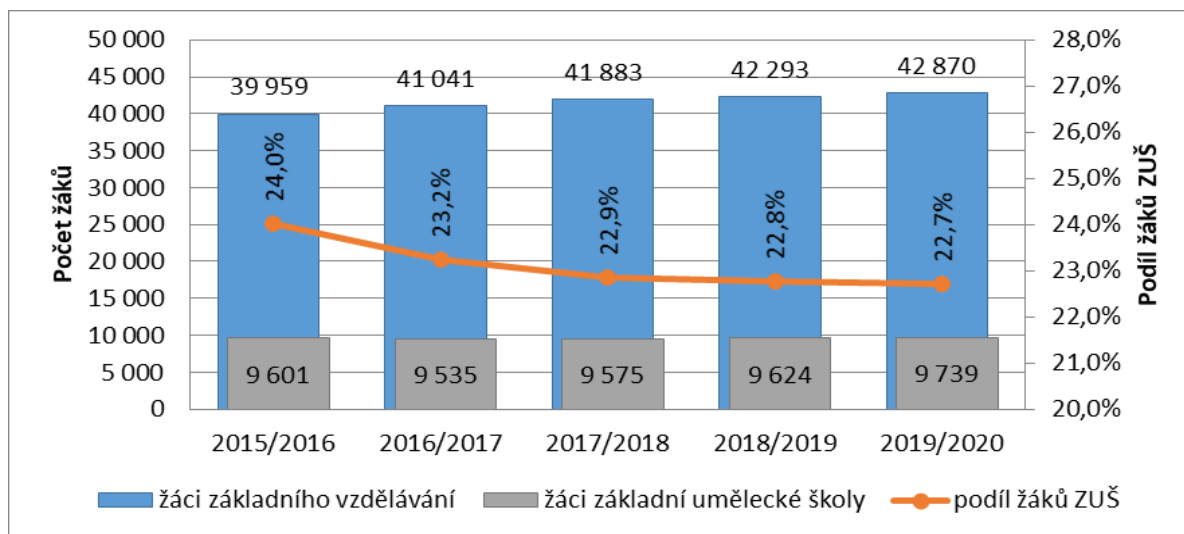
Graf 2.6.3 Žáci ZUŠ podle oboru

Zdroj: zahajovací výkaz S 24-01 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Počty žáků, kteří se účastní základního uměleckého vzdělávání, se meziročně výrazně nezměnily. Podíl počtu žáků docházejících do ZUŠ vůči počtu všech žáků v základním vzdělávání se snižuje – kapacity ZUŠ zůstávají stejné a přibývá žáků v základním vzdělávání (viz graf 2.6.4) v souvislosti s pozitivním demografickým vývojem v segmentu žáků v základním vzdělávání.

Graf 2.6.4 Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání

Zdroj dat: zahajovací výkaz S 24-01 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: Údaj o žácích v základním vzdělávání zahrnuje žáky základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií. Údaj o žácích ZUŠ nezahrnuje vzdělávání dospělých.

Pro porovnání s Českou republikou – kapacity ZUŠ v jednotlivých krajích vyjádřené jako podíl kapacit na populaci ve věku 6-18 let však vykazují výrazné rozdíly (od 15 % v Ústeckém kraji po 29 % v Karlovarském kraji, přičemž průměrný podíl napříč kraji činí 20 %). Vzhledem k těmto důvodům, jakož i vzhledem k primárnímu zaměření ZUŠ, není dle DZ ČR 2019 – 2023 žádoucí další nárůst kapacity ZUŠ v krajích, ve kterých je podíl nabízených kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6-18 let v porovnání s ostatními kraji nadprůměrný.

2.7 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních, a to ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. ŠD a ŠK působí především v rámci základních škol, základních škol speciálních a víceletých gymnázií. SVC pracují zpravidla jako samostatný subjekt.

Střediska volného času

Na území Libereckého kraje působilo 17 středisek volného času. Kromě Střediska volného času Narnie v Liberci, které zřizuje Jednota bratrská, jsou všechna střediska zřizována obcemi. Přehled středisek volného času je uveden v **tabulce 2.7.1 v příloze**.

Zájmová činnost v těchto střediscích volného času probíhá formou pravidelných činností, příležitostných akcí, nabídkou spontánních aktivit či pořádáním pobytových, putovních nebo příměstských táborů. Střediska volného času se v rámci péče o nadané děti a žáky ve spolupráci se školami a krajským úřadem podílejí na organizaci soutěží a přehlídek. Počty zájmových útvarů a účastníků jsou uvedeny v tabulce 2.7.2.

Tabulka 2.7.2 Přehled činnosti středisek volného času

Počet /podíl	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Středisek	17	17	17
Zájmových útvarů	899	849	912
Účastníků zájmových útvarů	9 705	9 925	10 041
Účastníků v odděleních – průměrný počet	10,8	11,7	11,0
Žáků základního vzdělávání	41 883	42 293	42 870
Účasti žáků základního vzdělávání na zájmovém vzdělávání	23,2 %	23,6 %	23,4 %

Zdroj: Výkonové výkazy

Pozn.: Údaje k zájmovým útvarům se vztahují k 30. 10. daného školního roku.

V rámci kraje se zvýšil (o více jak 7 %) počet zájmových útvarů a současně přibyl počet účastníků do nich docházejících.

Školní družiny a školní kluby

Zájmové vzdělávání je poskytováno i v zařízeních jako je školní družina a školní klub. Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy přihlášené k pravidelné denní docházce, přičemž pravidelná denní docházka je definována jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně 4 dny v týdnu po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců.

Činnost školního klubu je určena přednostně pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia přihlášené k pravidelné denní docházce nebo pravidelné docházce (pravidelná docházka je vymezena jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně 1krát za dva týdny po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců).

V rejstříku škol a školských zařízení bylo k 1. dubnu 2019 zapsáno 197 školních družin a 18 školních klubů, z toho počtu jich obce zřizují 209, Liberecký kraj osm, registrované církve zřizují čtyři a ostatní právnické osoby (tzv. soukromé školy) tři školní družiny nebo kluby. Počty účastníků zájmového vzdělávání a počty oddělení ve školních družinách a školních klubech jsou uvedeny v tabulce 2.7.3.

Údaje o počtech účastníků zájmového vzdělávání a počtech oddělení v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.7.4 v příloze**.

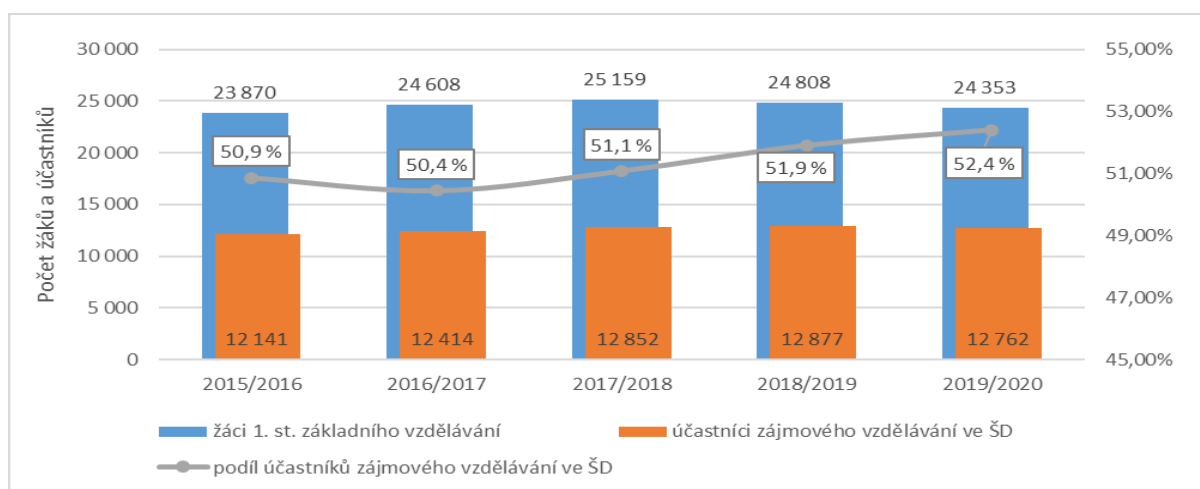
Tabulka 2.7.3 Účastníci zájmového vzdělávání ve školních družinách

	Školní rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině	12 852	12 877	12 762
Oddělení	498	504	514
Žáků 1. stupně základní školy	25 159	24 808	24 353
Účasti žáků prvního stupně ve ŠD	51,1 %	51,9 %	52,4 %

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30.10. daného školního roku

V předcházejících letech vstupovalo do základního vzdělávání více žáků, s tím rostla poptávka o zařazení žáků do zájmového vzdělávání ve školní družině. Kapacity školních družin nelze z úrovně krajského úřadu snižovat, naopak DZ LK 2016 – 2020 platný pro období školního roku 2018/2020 v kritériích rozvoje stanovil, že kapacity školních družin lze navyšovat tak, aby umožňovaly docházku 50 % žáků prvního stupně příslušné základní školy. Základním školám, které toto kritérium splňovaly a podaly žádost o navýšení kapacity školní družiny, bylo bez dalšího vyhověno. Přestože mírně ubylo žáků 1. stupně, bylo otevřeno více oddělení školní družiny a zvýšila se účast žáků prvního stupně ve školní družině, je ze základních škol patrný tlak na další navyšování kapacit školní družiny s tím, aby byl plně uspokojen zájem o přijetí pro žáky vyšších ročníků základní školy, zejména žáků 4. a 5. ročníků.

Graf 2.7.5 Účast žáků prvního stupně v zájmovém vzdělávání ve školní družině

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 10. daného školního roku

2.8 Školská zařízení

2.8.1 Školská výchovná a ubytovací zařízení

Na území Libereckého kraje bylo ve školním roce 2019/2020 provozováno 17 školských výchovných a ubytovacích zařízení, z toho 15 domovů mládeže a dva internáty. 14 domovů mládeže zřizoval Liberecký kraj a jsou součástí středních škol, jeden domov mládeže zřizovala soukromá osoba a je rovněž součástí střední školy.

Kraj provozoval 16 těchto zařízení. Celková lůžková kapacita domovů mládeže činila 1 733 lůžek a internátů 168 lůžek. Ubytování žáci a studenti obsadili 1 457 lůžek, jiných osob bylo ubytováno 16.

Lůžková kapacita domova mládeže, který zřizovala soukromá osoba, činila 130 a ubytování žáci obsadili 124 lůžek.

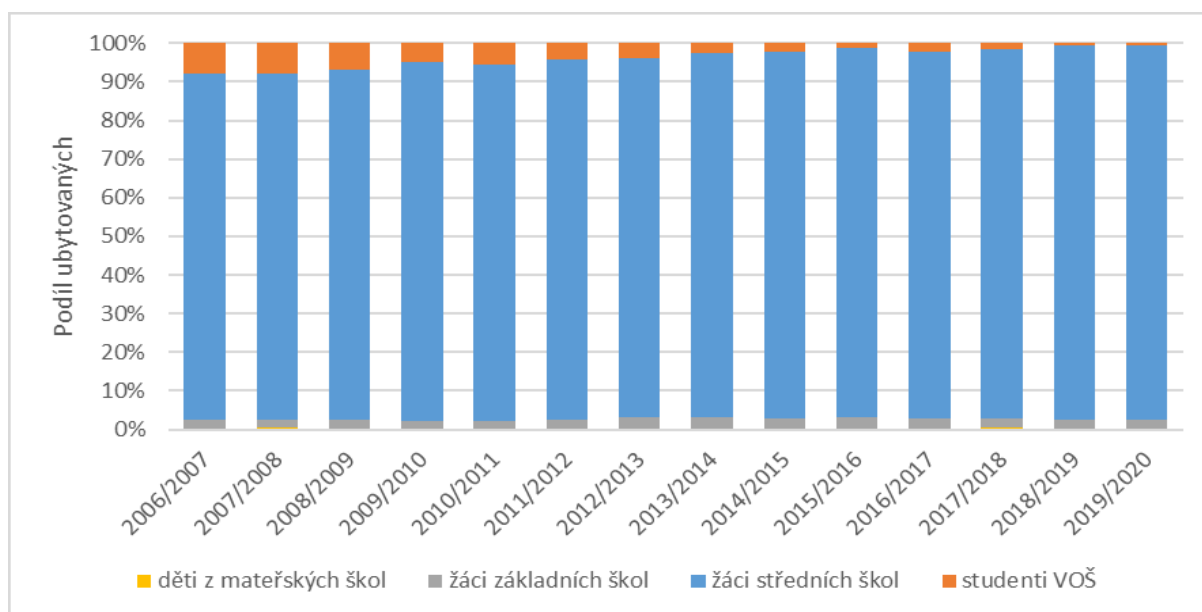
Tabulka 2.8.1. Počty ubytovaných žáků a studentů ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních bez rozdílu zřizovatele (domovy mládeže a internáty)

		2017/2018	2018/2019	2019/2020
Počet ubytovaných žáků/studentů	MŠ	7	2	3
	ZŠ	36	38	36
	SŠ	1 432	1 462	1 533
	VOŠ	22	9	9
Počet ubytovaných jiných osob		18	20	16
Celkem dětí, žáků a studentů		1 497	1 511	1 581
Celkem ubytovaných		1 515	1 531	1 597

Zdroj: Výkonové výkazy

Největší podíl ubytovaných v domovech mládeže a internátech představovali tradičně žáci středních škol. Počet těchto ubytovaných se meziročně zvýšil o 71 žáků. Počet ubytovaných studentů vyšších odborných škol se meziročně nezměnil a zůstal na 9. Celkově se meziročně zvýšil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů o 70 ubytovaných a meziroční nárůst všech ubytovaných činil 66. Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle druhu školy uvádí graf 2. 8. 2.

Graf 2.8.2. Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle druhu školy

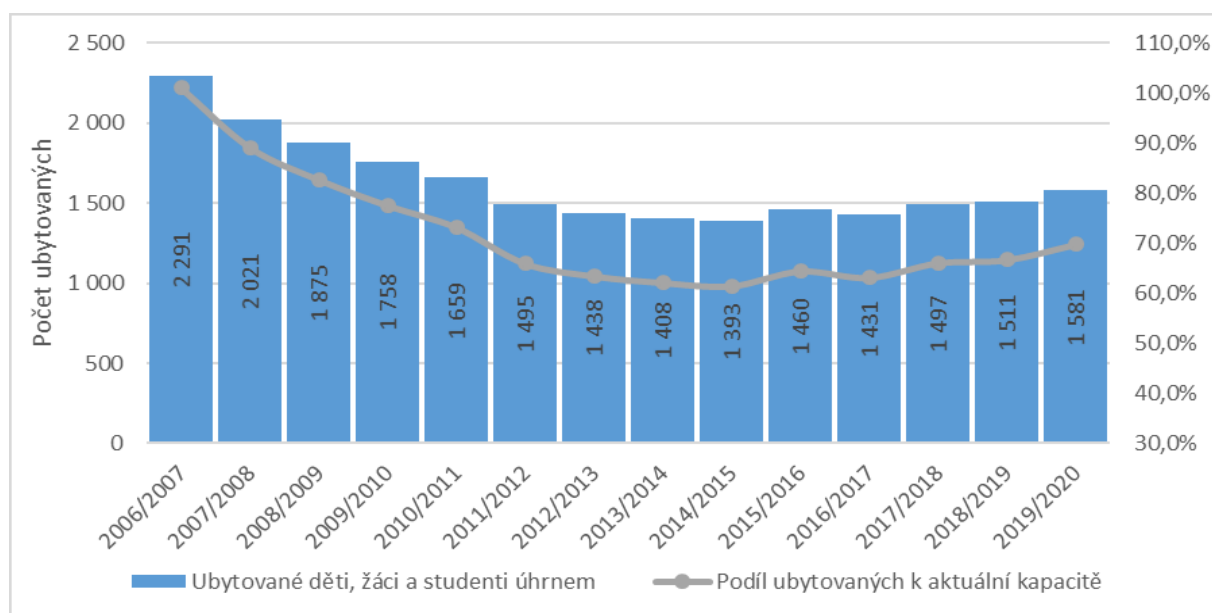

Zdroj: Výkonové výkazy

Ve školním roce 2019/2020 tak došlo opět ke zvýšení zájmu o ubytování ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních. Nárůst zájmu o ubytování se tak zvyšuje již třetím rokem a obsazenost školských výchovných a ubytovacích zařízení ve školním roce 2019/2020 činila 69,7 %.

Vývoj počtu ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji zachycuje graf 2.8.3.

Graf 2.8.3 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech v LK

Zdroj: Výkonové výkazy

Ve školním roce 2019/2020 byly ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních ubytovány i děti z mateřské školy. Ubytování byli rovněž žáci ZŠ. Uvedení žáci byli ubytováni v internátu a jedná se zpravidla o žáky se zdravotním postižením.

Žáci a studenti ubytovaní ve školských ubytovacích zařízeních byli rozděleni do tzv. výchovných skupin. Ve školním roce 2019/2020 bylo v domovech mládeže a internátech zřízeno 66 výchovných skupin, do kterých bylo rozděleno 1 511 žáků a studentů. Meziročně se počet výchovných skupin nezměnil.

Tabulka 2.8.4 Počty výchovných skupin a žáků a studentů

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Výchovné skupiny celkem	66	66	65
Výchovné skupiny pouze VOŠ	0	0	0
Výchovné skupiny – žáci podle § 16 odst. 9	8	7	7

Zdroj: výkonové výkazy

Ve školním roce 2019/2020 bylo vykázáno 65 výchovných skupin, žádná výchovná skupina nebyla složena pouze ze studentů VOŠ a žáci podle § 16 odst. 9 tvořili 7 skupin.

Cíle DZ LK 2016 - 2020 se podařilo naplnit jen částečně. Došlo ke snížení kapacit školských výchovných a ubytovacích zařízení, resp. k technické úpravě kapacit, ale stav segmentu stále neodpovídá reálným potřebám segmentu středního a vyššího odborného školství. Kapacity zařízení, zejména domovů mládeže, jsou stále vysoce nad reálnými potřebami. Domovy mládeže a internáty byly naplněny cca ze 70 %, volných míst tak zbývalo 450.

Zájem o ubytování ze strany žáků a studentů v těchto zařízeních byl sledován od školního roku 2006/2007, jak dokládá graf č. 2.8.3. Z dlouhodobého hlediska byl zaznamenán sestupný trend zájmu o ubytování. Tento pokles zájmu trval do školního roku 2014/2015, kdy počet ubytovaných dosáhl nejnižšího čísla, a to 1 393 ubytovaných. V následujících letech pak došlo k nárůstu ubytovaných a ve školním roce 2019/2020 činil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů 1 581. K nárůstu tak dochází 5 let za sebou a od nejnižšího počtu ubytovaných se hodnota zvýšila o 188.

Dle předpokladů ve střednědobém vývoji počty ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních budou dále mírně stoupat (vztaženo ke školnímu roku 2019/2020). Dramatický nárůst zájmu o ubytování však nepředpokládáme. Segment školských výchovných a ubytovacích zařízení je provázán se segmentem středního vzdělávání. Vývoj počtu ubytovaných v těchto zařízeních tak do značné míry kopíruje vývoj počtu žáků, kteří do segmentu středního vzdělávání vstupují.

Kapacity školských výchovných a ubytovacích zařízení budou i nadále dostatečné. Na počet ubytovaných působí různé faktory, např. demografický vývoj, rozložení sítě středních škol a jejich dostupnost, zájem o nabízené obory a jejich dostupnost, ekonomická síla rodičů, slevy na jízdě, apod.

Z pohledu segmentu školských výchovných a ubytovacích zařízení je v současné chvíli klíčový rok 2005 a 2006, tedy skupina, která vstupuje do středního vzdělávání od září 2020.

Od 1. 4. 2020 byl zapsán nový domov mládeže ve Střední odborné škole, Liberec, Jablonecká 999, příspěvková organizace, neboť kapacita internátu, který má škola jako součást, nebyla plně vytížena a škola ubytovávala i žáky bez postižení. Původní kapacita internátu 120 míst byla rozdělena na 42 míst pro internát a 78 míst pro domov mládeže.

2.8.2 Zařízení školního stravování

V Libereckém kraji bylo ve školním roce 2019/2020 celkem 394 zařízení školního stravování. V rejstříku škol a školských zařízení bylo zařazeno celkem 292 školních jídelen, dvě školní jídelny – vývařovny a 100 školních jídelen – výdejen. Kapacity zařízení školního stravování byly navyšovány a nová místa zapisována v souladu s kritérii a zásadami rozvoje vzdělávací soustavy v daném segmentu.

V zařízení školního stravování se ve školním roce 2019/2020 stravovalo celkem 58 644 zapsaných stravovaných (dětí, žáků a studentů). V uvedeném školním roce došlo k mírnému nárůstu v počtu zapsaných stravovaných v případě mateřských škol a základních škol, v případě středních škol byl nárůst v počtu zapsaných stravovaných vyšší, a to 2,98 %.

Stravovací služby poskytované v zařízeních školního stravování ovlivňuje nejen platná právní úprava, ale i zvyšující se nároky na kvalitu a pestrost poskytovaných stravovacích služeb.

Tabulka 2.8.5 Počet zapsaných stravovaných podle druhu školy, školského zařízení (bez ohledu na zřizovatele)

	2018/2019	2019/2020
Strávníci (děti, žáci a studenti) celkem		
z mateřských škol	15 087	15 156
ze základních škol	34 096	34 639
z nižšího stupně 6-8letých gymnázií	893	1 100
ze středních škol	7 517	7 741
z vyšších odborných škol	11	6
ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	4	2
Celkem (děti, žáci, studenti)	57 608	58 644
z toho v režimu dietního stravování	23	25
Zaměstnanci škol a školských zařízení	8 091	8 471
Cizí strávníci	5 398	5 857

Zdroj: výkonové výkazy

2.8.3 Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Dětský domov pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova. Do dětského domova mohou být umístovány děti ve věku zpravidla od tří do osmnácti let. Pobyt dítěte po dovršení zletilosti je možný, pokud je svěřenci soudně prodloužena ústavní výchova do devatenácti let a také v případě, pokud se dítě připravuje na budoucí povolání a požádá písemně o dobrovolné prodloužení pobytu ředitele dětského domova. Dále může zařízení poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do dvaceti šesti let, a to za podmínek sjednaných ve smlouvě mezi nezaopatřenou osobou a dětským domovem.

Liberecký kraj zřizuje celkem sedm dětských domovů. V dětských domovech Libereckého kraje je celkově 240 lůžek.

- Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonné v Podještědí, Zámecká 1, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Dubá - Deštná 6, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonec nad Nisou, Pasecká 20, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace,

- Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola, Krompach 47, příspěvková organizace.

Dále jsou v Libereckém kraji tři zařízení Ministerstva školství mládeže, tělovýchovy a sportu:

- Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438, příspěvková organizace.

V Libereckém kraji působí středisko výchovné péče, jež je součástí příspěvkové organizace Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, s pobočkami v Liberci, Frýdlantu a České Lípě.

Dětské domovy se svou strukturou a péčí přibližují normálnímu fungování rodin. Všechny dětské domovy se zapojují do aktivit ve městech, kde sídlí. Děti navštěvují školská zařízení a volnočasové aktivity mimo domovy.

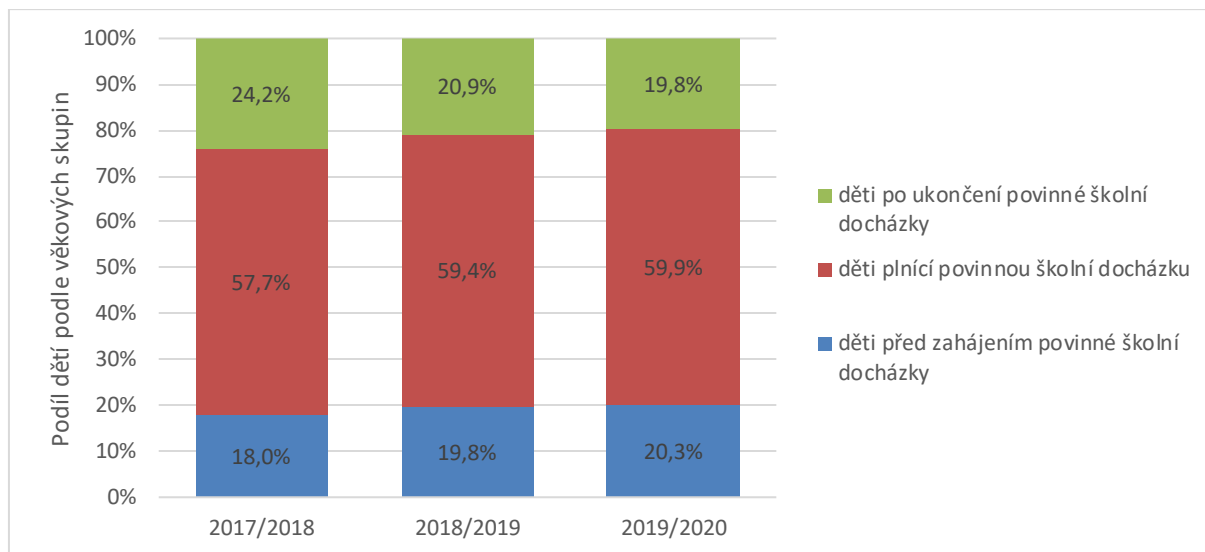
V druhé polovině školního roku 2019/2020 musely dětské domovy reagovat na jarní vlnu pandemie koronaviru a realizovat nařízená opatření v souvislosti s výskytem koronaviru SARS-CoV-2. Byly vytvořeny krizové plány k zabránění šíření nemoci COVID 19. Dětské domovy byly průběžně zásobovány ochrannými a dezinfekčními prostředky. Ve spolupráci s dobrovolníky bylo třeba pokrýt časový úsek, kdy neprobíhalo vyučování v dočasně uzavřených základních školách, a děti se vzdělávaly v dopoledních hodinách v dětských domovech.

Ve školním roce 2019/2020 bylo umístěno v dětských domovech 192 dětí. V období od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020 bylo nově přijato 42 dětí převážně ve věku, který odpovídá předškolnímu a základnímu vzdělávání. Naopak dětské domovy opustilo 45 dětí, z toho 12 do pěstounské péče.

Dětské domovy se starají také o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Celkem je takových dětí 88. Nejčastějším důvodem speciálních vzdělávacích potřeb je zdravotní postižení, zejména pak postižení mentální, které se týká 47 dětí.

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší zastoupení v počtu umístěných dětí je vykazováno každoročně u dětí plnících povinnou školní docházku (59,9 %), následují děti před zahájením povinné školní docházky (20,3 %) a nejméně jsou v tomto typu zařízení zastoupeny děti po ukončení povinné školní docházky (19,8 %).

Graf 2.8.6 Věkové rozložení dětí z dětských domovů v Libereckém kraji ve školním roce 2017/2018 až 2019/2020

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

Ve všech dětských domovech zřizovaných Libereckým krajem pracovalo 80 zaměstnanců. Strukturu zaměstnanců zachycují následující tabulky.

Tabulka 2.8.7 Odborní pracovníci podle stavu k 31. 10. 2019

	Fyzické osoby	z toho spec. ped.	Přepočtené úvazky
Speciální pedagogové	3	3	2,2
Vychovatelé	59	30	58,2
Asistenti pedagogů	5	1	4
Psychologové	0	0	0
Zdravotničtí pracovníci	0	0	0
Sociální pracovníci	9	0	6
Ostatní odborní pracovníci	4	0	3,1

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. 2019

Pozn.: Nejsou zahrnuty počty v zařízeních zřizovaných MŠMT.

2.8.8 Odborní zaměstnanců dětských domovů podle stavu k 31. 10. v časové řadě

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Fyzické osoby	79	80	80
Přepočet na plně zaměstnané	76,6	77,1	73,5

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

Pozn.: Nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Meziročně nedošlo k nárůstu zaměstnanců, v přepočtu na plně zaměstnané činil pokles o 3,6 úvazku. Počty odborných zaměstnanců jsou v meziročních srovnáních stabilní.

2.9 Zaměstnanci ve školství

V předchozích letech do roku 2019 byl počet zaměstnanců v jednotlivých typech škol a školských zařízení v systému financování regionálního školství přímo závislý zejména na počtu výkonů, tj. počtu dětí, žáků, studentů, ubytovaných, klientů a naplněnosti skupin, tříd a oborů. Od 1. 1. 2020 byla spuštěna reforma financování, díky které školám nebude stanoven rozpočet v závislosti na počtu žáků, ale dle skutečného rozsahu výuky a počtu odučených hodin. Otevře se tím prostor pro vyšší míru dělení tříd na skupiny, možnost využití tandemové výuky a postupné snižování počtu žáků ve třídě. V důsledku reformy financování dochází k navýšení personálního zajištění. Tuto skutečnost potvrzuje i tabulka č. 2.9.1, kde se meziročně zvýšil počet pedagogů ve všech úrovních vzdělávání, mimo VOŠ, v porovnání roku 2018/2019 a roku 2019/2020. MŠMT v této souvislosti v roce 2019 vypsallo rozvojové programy, které v předstihu umožnily mateřským školám rozšířit provoz a školám základním a středním rozšířit výuku. Současně je nutné konstatovat, že získání kvalitních a kvalifikovaných zaměstnanců do školství je v řadě oborů a segmentů čím dál tím obtížnější.

Tabulka 2.9.1 Učitelé (pře počtení na plně zaměstnané)

Druh vzdělání	Školní rok									Meziroční rozdíl pedagogů celkem rok 2019/2020 a 2018/2019
	2017/2018			2018/2019			2019/2020			
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		
		počet	podíl v %		počet	podíl v %		počet	Podíl v %	
Mateřská škola	1257,5	25,6	2,04	1259,2	27,7	2,20	1389,3	67	4,82	130,10
Přípravný stupeň ZŠ speciální	5	1	20,00	5	1	20,00	3	0	0,00	-2,00
Přípravná třída ZŠ	5	0	0,00	6	0	0,00	10	2	20,00	4,00
1. stupeň ZŠ	1423	108,7	7,64	1421,3	116,6	8,20	1455,8	141,6	9,73	34,50
2. stupeň ZŠ	1352,8	94,9	7,02	1393	116	8,33	1468,2	131,9	8,98	75,20
Střední škola	1422,2	55,3	3,89	1422,7	69,9	4,91	1485,6	90,9	6,12	62,90
VOŠ	33,6	1,5	4,46	31,8	3,3	10,38	19,3	2,7	13,99	-12,50
Celkem	5 499,10	287,00	5,22	5 539,00	334,50	6,04	5 831,20	436,10	7,48	292,20

Zdroj: Výkaz o ředitelství škol, oddíl X

Tabulka 2.9.2 zachycuje věkovou skladbu pedagogických pracovníků (včetně externistů) od roku 2017 do 2020 ve středních školách zřizovaných krajem tak, jak ji uvedly školy

ve svých výročních zprávách. V detailnějším pohledu je zřetelné, že největší podíl přepočtených na plně zaměstnané se vyskytuje u věkové struktury 51 let - důchodový věk, a to 39,6 %. Dále je možné konstatovat, že mírně vzrůstá počet pedagogických pracovníků ve věku 41-50 let, věková kategorie důchodový věk a kategorie do 30 let. Tabulka dokládá již dlouholetý trend stárnutí pedagogického sboru.

Tabulka 2.9.2 Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřízených krajem (přepočtení na plně zaměstnané)

Počet pedagogických pracovníků ve věku	Školní rok					
	2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	Počet	podíl v ^o %	počet	podíl v ^o %	počet	podíl v ^o %
< 30 let	57,37	4,2	60,29	4,4	70,01	5,0
31 -40 let	250,36	18,5	244,49	17,9	233,71	16,8
41 -50 let	395,90	29,2	404,38	29,6	413,84	29,7
51 let - důchodový věk	539,50	39,8	547,37	40,1	550,92	39,6
Důchodový věk	111,05	8,2	108,27	7,9	124,34	8,9
Celkem	1 354,18	100,0	1 364,80	100,0	1 392,83	100,0

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřízených Libereckým krajem.

2.10 Další vzdělávání

Střední školy poskytují řadu kurzů určených pro celoživotní vzdělávání. Jednotlivé kurzy jsou pořádány dle odborného zaměření školy a poptávky po odborných kurzech. Kurzy jsou zaměřené na ekonomii, pedagogiku, dále kurzy právní, sociální či zdravotnické, kurzy v oblasti poskytování služeb, všeobecně vzdělávací, ale i zájmové, technické či umělecké.

Specifickou kategorií v oblasti dalšího vzdělávání je ověřování profesních kvalifikací. Ve školním roce 2019/2020 poskytovalo profesní kvalifikace ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, celkem devět středních škol zřízených Libereckým krajem a jedna škola soukromá. V různých oblastech (například obrábění CNC strojů, zpracování teplých a studených pokrmů, obrábění materiálů, stavební práce, pěstební a chovatelské činnosti a další) tak školy nabízely celkem 101 dílčích profesních kvalifikací.

Tabulka 2.10.1 Přehled škol nabízejících uznávání profesních kvalifikací

Škola	Počet profesních kvalifikací
Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace	6
Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec I, Masarykova 3, příspěvková organizace	1
Střední zdravotnická škola a Střední odborná škola, Česká Lípa, 28. října 2707, příspěvková organizace	21
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29, příspěvková organizace	14
Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace	16
Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213, příspěvková organizace	9
Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace	3
Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace	1
Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace	29
Euroškola Česká Lípa střední odborná škola s.r.o., příspěvková organizace	1
Celkem	101

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem.

V rámci Střední odborné školy a mateřské školy, Na Bojišti 15, Liberec, příspěvková organizace, působí Centrum vzdělanosti Libereckého kraje. Organizace se zabývá oblastí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, organizací kurzů celoživotního vzdělávání či realizací projektů a jinou činností související s dalším vzděláváním.

V souvislosti s pandemií Covid-19 dochází i k proměnám celoživotního vzdělávání. Poskytovatelé vzdělávacích služeb se přizpůsobují opatřením, především omezeným možnostem osobních forem vzdělávání, přičemž důraz je kladen na maximální využívání online prostředí. Dochází k proměnám stylů vzdělávání, zvyšovány jsou požadavky na vybavení ICT technikou, ale i nároky v jejím používání jak na školitele, tak na posluchače.

3. Další podporované oblasti

3.1 Prevence rizikového chování

Struktura systému primární prevence:

- MŠMT – v prvním pololetí školního roku 2019/2020 – oddělení institucionální výchovy a prevence MŠMT, v druhém pololetí po reorganizaci – oddělení základního vzdělávání MŠMT,
- KÚ LK – KŠKP,
- okresní úroveň – v rámci PPP participují na aktivitách v oblasti specifické primární prevence rizikového chování čtyři oblastní metodičky prevence,
- jednotlivé školy – školní metodici prevence.

ŠMP působí převážně na plně organizovaných základních školách, na málotřídních školách tuto funkci zastávají většinou kumulovaně výchovní poradci nebo ředitelé škol.

Většina škol měla zpracované preventivní programy, ŠMP byli součástí školního poradenského pracoviště. Většina škol má zpracované rovněž krizové plány pro základní typy rizikového chování.

Ve školním roce 2019/2020 poklesl počet vyplněných výkazů preventivních aktivit. Tyto výkazy jsou spravovány Klinikou adiktologie a Národním pedagogickým ústavem ČR. Celkem bylo vyplněno 82 výkazů, což znamená, že je vyplnilo 31,91 % z celkového počtu 257 škol.

3.1.1 Přehled počtu vyplněných výkazů preventivních aktivit

Školní rok	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Vyplněných výkazů	46	155	109	82

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) za školní rok 2019/2020

Z vyplněných výkazů preventivních aktivit vyplynulo, že ŠMP v základních školách ve školním roce 2019/2020 nejvíce řešili špatné vztahy mezi žáky, a to především v 4., 5., 6., 7. a 8. ročnících, dále pak vyloučení jednotlivců z kolektivu, ostrakizace, a to především v 6., 7., 8. a 9. ročnících a opakované záměrné psychické i fyzické ubližování, a to v 3., 6., 7., 8. a 9. ročnících.

Z výkazů preventivních aktivit dále vyplynulo, že ŠMP středních škol nejvíce řešili užívání tabáku, a to hlavně v prvních ročnících, dále pak záškoláctví, rovněž nejvíce v prvních ročnících a závažné přestupky vůči školnímu řádu, opět s nejvyšším počtem tohoto jevu v prvních ročnících.

3.1.2 Výskyt rizikového chování

Sledovaný jev	Počet případů MŠ	Počet případů ZŠ	Počet případů SŠ a VOŠ
Špatné vztahy mezi žáky	2	604	101
Závažné přestupky vůči školnímu řádu	0	207	144
Užívání tabáku	0	201	490
Záškoláctví	0	115	302

Podezření na skryté záškoláctví (záškoláctví s vědomím rodičů)	0	104	133
Slovní či fyzické útoky na pracovníky škol	0	105	16
Vyloučení jednotlivců z kolektivu, ostrakizace	1	236	43
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického	0	209	12
Užívání alkoholu	0	51	31
Sebepoškozování a autoagrese	0	56	12
Kyberšikana	0	117	51
Rizikové chování ve sportu	0	15	5
Kriminální chování (přestupky, provinění, TČ)	0	45	10
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality	0	19	5
Užívání konopných látek (marihuana, hašiš)	0	10	18
Užívání dalších návykových látek (extáze, pervitin)	0	3	3
Nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry)	0	52	17
Poruchy příjmu potravy	0	20	31
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte	0	29	1
Projevy rasismu či xenofobie	0	40	5
Rizikové chování v dopravě	0	15	3

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) za školní rok 2019/2020

Z výkazů preventivních aktivit lze rovněž vysledovat, že většina ŠMP působí ve funkci deset a více let, následování jsou metodiky působícími ve funkci dva až tři roky. Většina z nich vykonává zároveň funkci třídního učitele.

Většinu preventivních programů poskytují školám nestátní organizace, komerční subjekty, Policie ČR, školská poradenská zařízení a městské policie.

Liberecký kraj finančně podporoval v roce 2020 primární prevenci rizikového chování dvěma způsoby:

- účelovou neinvestiční dotací na podporu činnosti organizace MAJÁK o.p.s., s názvem „Krizová intervence 2020“ ve výši 250.000 Kč z kapitoly 917 04,
- krajským projektem „Bezpečné klima ve školách v Libereckém kraji II“ s evidenčním číslem: PRCH-KP-0003/2020. Na tento projekt poskytlo MŠMT dotaci výši 273.300 Kč, Liberecký kraj poskytl na projekt dotaci ve výši 30.000 Kč.

3.2 Výchova k udržitelnému rozvoji a environmentální vzdělávání

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen „EVVO“) byla ve školním roce 2019/2020 po odborné a metodické stránce garantována odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje.

Praktickou ekologickou výchovu zajišťoval odbor prostřednictvím své příspěvkové organizace Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje (STŘEVLIK). Stěžejní činností organizace STŘEVLIK byly pobytové výukové programy pro školní kolektivy. Školy a školská zařízení se mohly také objednávat na několikahodinové výukové programy. V nabídce byly blokové programy a pobytové programy cílené pro věkové kategorie dětí z mateřských škol, žáky prvního a druhého stupně základních škol a žáky středních škol.

Kapacitní možnosti střediska byly v prvním pololetí školního roku 2019/2020 naplněny s velkým časovým předstihem. Realizace praktické EVVO v druhém pololetí školního roku byla bohužel značně narušena omezeními souvisejícími s pandemií Covid - 19.

STŘEVLIK se intenzivně věnoval přípravě a realizaci programů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, především pak pro učitelky mateřských škol. Svou nabídkou se snažil doplňovat program Městského střediska ekologické výchovy při ZOO Liberec Divizna, nejvýznamnější organizace v oblasti DVPP v Libereckém kraji. Ve spolupráci s pracovníky Libereckého kraje zajišťovala organizace realizaci projektu Mrkvička - sítě mateřských škol zabývajících se environmentální výchovou. V rámci sítě byly během školního roku připraveny tři semináře a proběhly tři tištěné rozesílky informačních materiálů.

Pro základní a střední školy byla environmentální výchova zajišťována především prostřednictvím projektu MRKEV (metodika a realizace komplexní ekologické výchovy), který byl koordinován Městským střediskem ekologické výchovy při ZOO Liberec Divizna. Celkem čtyři tištěné rozesílky informací (časopis pro ekogramotnost Bedrník, tematické publikace a aktuální informační materiály) byly doplněny různorodou nabídkou seminářů.

Prostřednictvím příspěvkové organizace STŘEVLIK byly v tomto období opět realizovány ekologické výukové projekty pro školy, které byly podpořeny z fondů Evropské Unie. V průběhu školního roku byla ukončena realizace projektů Kmotří potoků a Předcházení vzniku odpadů v Libereckém kraji a okrese Görlitz.

V době koronavirové pandemie se STŘEVLIK podílel na výrobě ochranných pomůcek (roušky, redukce do filtračních masek pro lékaře).

V rámci Kalendáře akcí resortu životního prostředí, zemědělství a rozvoje venkova Libereckého kraje bylo během školního roku 2019/2020 realizováno vzhledem k omezením, jejichž příčinou byla pandemie Covid - 19, pouze 18 akcí. Jednalo se o akce s celokrajskou působností (např. krajská konference k EVVO na základních školách MRKEV) i s mikroregionálním významem (především ekodny po rodiny s dětmi). Akce v rámci kalendáře akcí byly opět směřovány do všech částí Libereckého kraje. Nástěnný kalendář velikosti A5 s důrazem na představení aktivit prostřednictvím fotografií a QR kódy odkazující na tematické články byl doplněn hlavním informačním médiem - webovým portálem <http://www.kalendar-akci-lk.cz>.

Mezi vůdčí organizace v Libereckém kraji patřily vedle organizace STŘEVLIK především Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě a Zoologická zahrada Liberec. Jedná se o příspěvkové organizace, což zajišťuje jejich finanční stabilitu a umožňuje jim dlouhodobou koncepční práci. Z neziskových organizací dosahovaly v hodnoceném období velmi dobrých výsledků zejména Středisko ekologické výchovy Český ráj a Geopark Ralsko o. p. s.

Program Dotačního fondu Libereckého kraje č. 8.1 Podpora ekologické výchovy a osvěty nebyl z důvodu restrikcí rozpočtu Libereckého kraje, které byly způsobeny pandemií Covid - 19, a potřebou zachování vyrovnaného rozpočtu Libereckého kraje v roce 2020 realizován.

Informace o dění v oblasti environmentální výchovy byly poskytovány prostřednictvím internetového portálu www.ekovychovalk.cz.

V druhé polovině školního roku byly zahájeny práce na přípravě Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje 2021+. EVVO pro školní mládež a pedagogy zde bude jednou ze stěžejních oblastí.

3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova

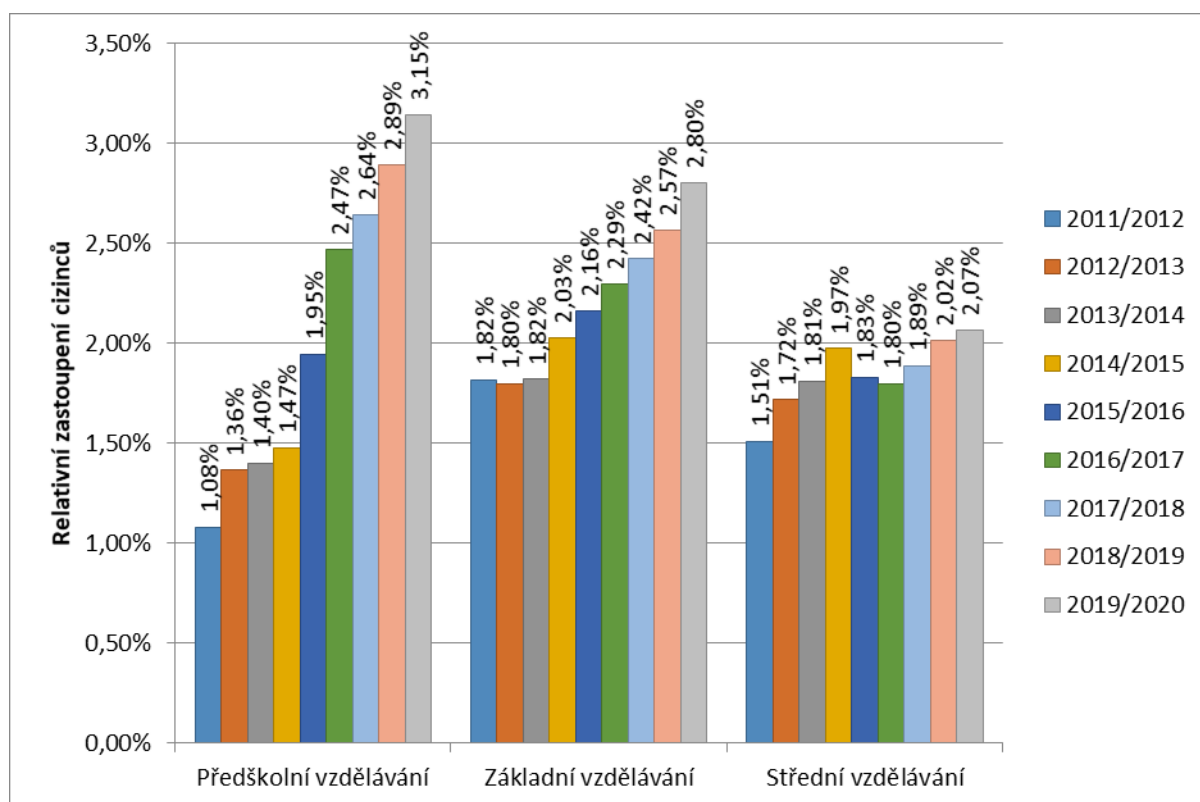
Povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka se vztahuje na státní občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů. Povinná školní docházka se dále vztahuje na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Vzdělávání dětí a žáků-cizinců probíhá v souladu se školským zákonem, kde je v § 20 stanoveno, že občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané České republiky. Občané ostatních zemí mají přístup ke vzdělávání a školským službám za určitých podmínek stanovených školským zákonem.

Ve vztahu ke všem účastníkům předškolního, základního a středního vzdělávání, tj. celkem 72 560 dětí a žáků (v předškolním vzdělávání 15 228 dětí, v základním vzdělávání 41 574 žáků a ve středním vzdělávání 15 583 žáků) představují děti a žáci-cizinci 2,8 % všech účastníků vzdělávání (předškolní vzdělávání 3,15 %, v loňském roce 2,89 %, základní vzdělávání 2,8 % v loňském roce 2,57 %, střední vzdělávání 2,07 %, v loňském roce 2,02 %). Viz graf 3.3.1.

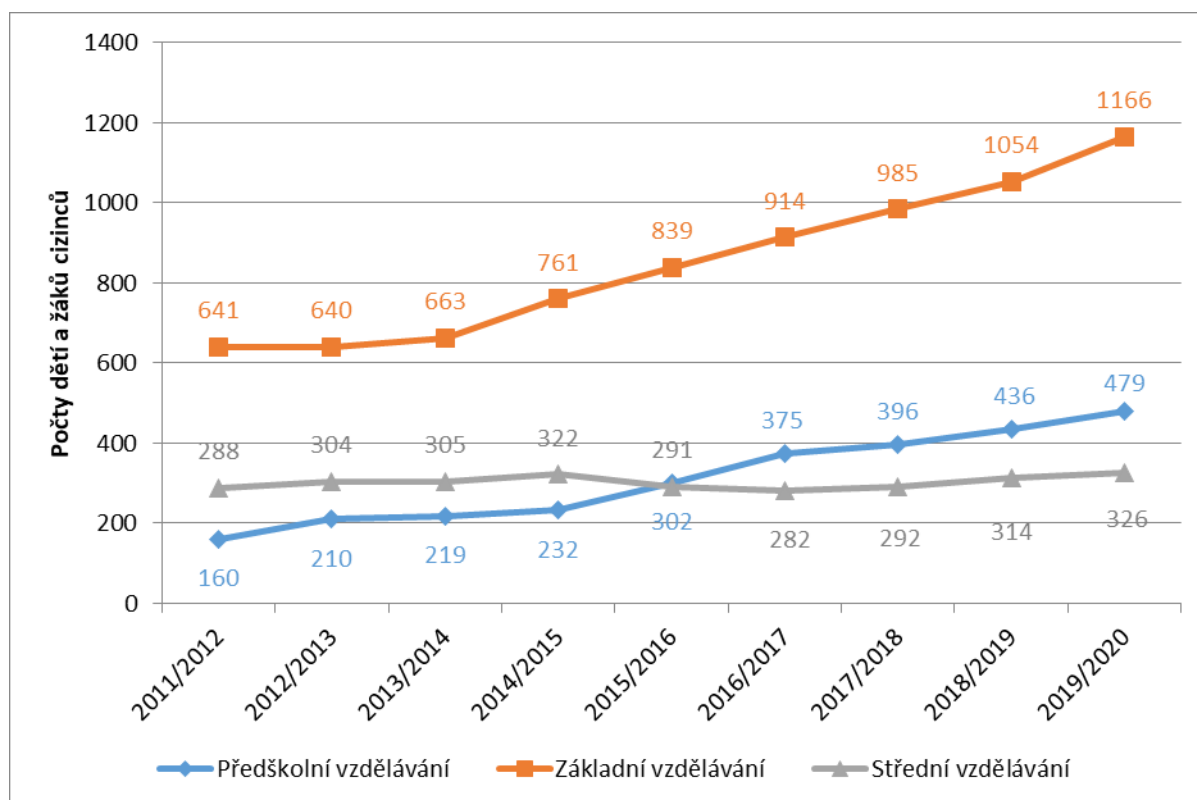
Dlouhodobé směřování je zřejmé – zhruba od školního roku 2014/2015 přibývá dětí-cizinců v mateřských školách a žáků-cizinců v základních školách. Lze predikovat, že jde o nezvratný proces, na který musí všechny stupně vzdělávání reagovat.

Graf 3.3.1 Vývoj podílu žáků-cizinců ve vzdělávání

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Graf 3.3.2 Vývoj počtu žáků-cizinců ve vzdělávání

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Pokud jde o zemi původu dětí a žáků - cizinců, tak jako v ostatních částech republiky jsou nejpočetněji zastoupeny děti z Vietnamu, Ukrajiny a Slovenska, zvláště v Libereckém kraji jsou početná komunita s mongolskou státní příslušností na Českolipsku. V samotné České Lípě je ze 118 dětí - cizinců v mateřských školách 85 dětí a v základních školách z 227 žáků - cizinců 146 žáků s mongolskou státní příslušností (Zdrojem jsou údaje z šetření Města Česká Lípa ve školním roce 2019/2020).

Tabulka 3.3.3 Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání

Stupeň vzdělávání	Předškolní vzdělávání			Základní vzdělávání			Střední vzdělávání		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Země původu									
Bulharsko	6	12	16	27	35	39	3	1	6
Česko	14596	14642	14749	39658	39971	40408	15170	15269	15432
Kazachstán	1	0	0	9	8	8	12	10	7
Moldavsko	22	15	16	41	49	52	8	9	8
Mongolsko	84	98	106	91	118	182	16	20	25
Německo	1	0	3	7	6	5	5	3	5
Polsko	4	9	6	22	23	21	4	7	4

Rumunsko	8	10	9	18	23	27	6	5	4
Rusko	6	6	12	26	28	24	10	15	18
Slovensko	58	59	60	227	222	238	67	70	55
Ukrajina	101	99	120	334	336	341	95	114	129
Vietnam	89	104	103	122	129	152	45	44	47
Ostatní cizinci	16	24	28	61	77	77	21	16	18
Celkem cizinci	396	436	479	985	1054	1166	292	314	326

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Pokud budeme vycházet z četnosti dotazů ředitelů ZŠ k začleňování žáků - cizinců do vzdělávání, je zřejmé, že deklarovaná podpora začleňování zakotvená v právních normách (§ 20 školského zákona) a metodických doporučeních MŠMT není dostačující a v mnoha případech nevytváří ředitelům škol dostatečné zázemí pro řešení složitých praktických situací, a to zejména při začleňování žáků - cizinců do příslušného ročníku, při vstupu žáka - cizince do závěrečných ročníků vzdělávání, případně situace, kdy žák - cizinec a jeho zákonní zástupci nejsou vůbec schopni se dorozumět v českém jazyce apod. Je zřejmé, že nutnou podmínkou alespoň částečně úspěšného začlenění žáka - cizince do výuky je funkční znalost českého jazyka.

K podpoře začleňování žáků - cizinců do vzdělávání mohou školy využít těchto možností, a to buď jednotlivě, nebo v kombinaci:

- bezplatná příprava k začlenění do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka (v rozsahu nejméně 70 vyučovacích hodin po dobu nejvýše 6 měsíců školního vyučování po sobě jdoucích) podle § 20 odst. 5 školského zákona a v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky,
- prostřednictvím rozvojových programů vyhlášených ministerstvem školství,
- s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona.

Krajský úřad Libereckého kraje ve spolupráci se zřizovateli určil pět základních škol, ve kterých je na území kraje poskytována bezplatná příprava k začlenění dětí - cizinců ve věku plnění povinné školní docházky do základního vzdělávání. Třídy pro jazykovou přípravu podle potřeby otevírají tyto základní školy:

Základní škola Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace,
 Základní škola s rozšířenou výukou jazyků Liberec, Husova 142/44, příspěvková organizace,
 Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace,
 Základní škola Jablonec nad Nisou, 5. května 76, příspěvková organizace,
 Základní škola Turnov, Skálava 600, okres Semily.

Za roky provozování bezplatné jazykové přípravy v základních školách, lze zobecnit tyto zkušenosti, nejprve pozitivní:

- jazyková příprava je určena všem žákům - cizincům, kteří vstoupí do základního vzdělávání,
- síť škol poskytujících bezplatnou jazykovou přípravu je dostatečná a rovnoměrně rozložená,

- výuka je v určených školách zajišťována zkušenými pedagogy, kteří zpravidla absolvovali dvousemestrální zdokonalovací kurz k výuce češtiny jako cizího jazyka,
- určené školy poskytují jazykovou přípravu dlouhodobě, takže jsou již dostatečně vybaveny učebnicemi a učebními pomůckami.

Negativní zkušenosti:

- určené školy se nacházejí ve větších městech, takže jsou pro část žáků - cizinců docházejících do škol v menších obcích nedostupné, je nutno si uvědomit, že žák-cizinec se dopoledne vzdělává ve své kmenové škole, kde se kvůli počáteční jazykové bariéře obtížně začleňuje, a v odpoledních hodinách by měl odjíždět na kurz pořádaný určenou školou,
- garantovaný rozsah 70 hodin výuky v průběhu šesti měsíců je pro žáky s výrazně odlišného kulturního a jazykového prostředí nedostatečný.

K rozvojovým programům vyhlášeným ministerstvem školství

Na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka, částečnou úhradu zvýšených nároků na práci s žáky - cizinci při jejich výuce a další aktivity škol při integraci těchto žáků vyhlášeje MŠMT rozvojové programy.

V období od září do prosince 2019 v základních a mateřských školách dobíhal rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č. j.: MSMT-28283/2018) určený na podporu dětí a žáků - cizinců v povinném předškolním a základní vzdělávání. Do rozvojového programu se zapojilo 25 mateřských a základních škol převážně šlo o školy z Českolipska a Novoborska.

Pro období od 1. ledna do 31. prosince 2020 navazoval rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č. j.: MSMT- 33 014/2019) vyhlášený v listopadu 2019 a dotace školám převedena v dubnu 2020. Rozvojový program byl určen na podporu dětí a žáků - cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání, včetně odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Dotací v celkové výši 2 734 777 bylo podpořeno 31 mateřských a základních škol:

Základní škola Dr. Miroslava Tyrše, Česká Lípa, Mánesova 1526, příspěvková organizace,

Základní škola a mateřská škola T. Ježka Ralsko - Kuřívody, příspěvková organizace,

Základní škola Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace,

Mateřská škola " V zahradě " Liberec, Žitavská 122/68, příspěvková organizace,

Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace,

Základní škola Tanvald, Sportovní 576, příspěvková organizace,

Mateřská škola, Česká Lípa, Bratří Čapků 2864, příspěvková organizace,

Mateřská škola Turnov 28. října 757, příspěvková organizace,

Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace,

Základní škola a Mateřská škola, Hejnice, okres Liberec, příspěvková organizace,

Základní škola, Česká Lípa, Školní 2520, příspěvková organizace,

Základní škola, Liberec, Kaplického 384, příspěvková organizace,

Základní škola T. G. Masaryka Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace,

Mateřská škola Špičák, Česká Lípa, Zhořelecká 2607, příspěvková organizace,

Základní škola a mateřská škola Malá Skála, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
Základní škola Kobyly, okres Liberec, příspěvková organizace,
Mateřská škola, Česká Lípa, Severní 2214, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, Liberecká 26, příspěvková organizace,
Základní škola a Základní umělecká škola Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace,
Základní škola a Mateřská škola Mírová 81, Mimoň, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, Šluknovská 2904, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, Pivovarská, příspěvková organizace,
Základní škola a Mateřská škola, Stráž nad Nisou, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, Broumovská 847/7, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, Pasířská 72, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, U Školy 222/6, příspěvková organizace,
Základní škola Turnov, Skálova 600, příspěvková organizace,
Základní škola Chrastava, náměstí 1. máje 228, okres Liberec, příspěvková organizace,
Základní škola a Mateřská škola Barviřská, Liberec, příspěvková organizace,
Základní škola Košťálov, příspěvková organizace,
Základní škola Rovensko pod Troskami, příspěvková organizace.

Za dobu využívání rozvojových programů na podporu vzdělávání žáků - cizinců, lze zobecnit tyto zkušenosti – nejprve ty pozitivní:

- rozvojové programy jsou v současnosti jediným dostupným zdrojem financování vzdělávání žáků - cizinců v běžných školách,
- vytvořila se síť škol, které umějí pro vzdělávání dětí a žáků - cizinců získat finanční prostředky z rozvojového programu,
- školy, které opakovaně získávají z rozvojového programu prostředky, si vytvořily inventář učebnic a učebních pomůcek, zajistily vzdělávání pedagogických pracovníků a hlavně „vědí jak“ vzdělávat žáky - cizince, což jim mnohdy vůči ostatním školám poskytuje konkurenční výhodu.

Negativní zkušenosti:

- vyhlášení rozvojových programů se nepřekrývá se školním rokem,
- vzdělávání žáků-cizinců prostřednictvím rozvojových programů je nesystémový způsob financování,
- proces přiznání finančních prostředků je zdoluhavý a administrativně poměrně náročný proces, přitom školy nemají jistotu, že náklady spojené se vzděláváním žáků-cizinců budou uhrazeny,
- do uzavřeného rozvojového programu nelze vstoupit, když dojde ke změně v průběhu školního roku – příchod žáka - cizince.

Podpora vzdělávání žáků - cizinců s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona

Podpora vzdělávání žáků - cizinců s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona je možná, pokud mají tito žáci - cizinci vedle neznalosti českého jazyka jako vyučovacího jazyka další speciální vzdělávací potřeby, které vyplývají z jejich zdravotního stavu, z příslušnosti k jinému kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám, z nadání nebo mimořádného nadání, a to pouze na základě doporučení ŠPZ, které vychází z charakteru obtíží dítěte nebo žáka, které mají dopad na jeho vzdělávání podle školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Pouze jiná státní příslušnost než česká, není důvodem pro přiznání podpůrných opatření podle § 16 školského zákona.

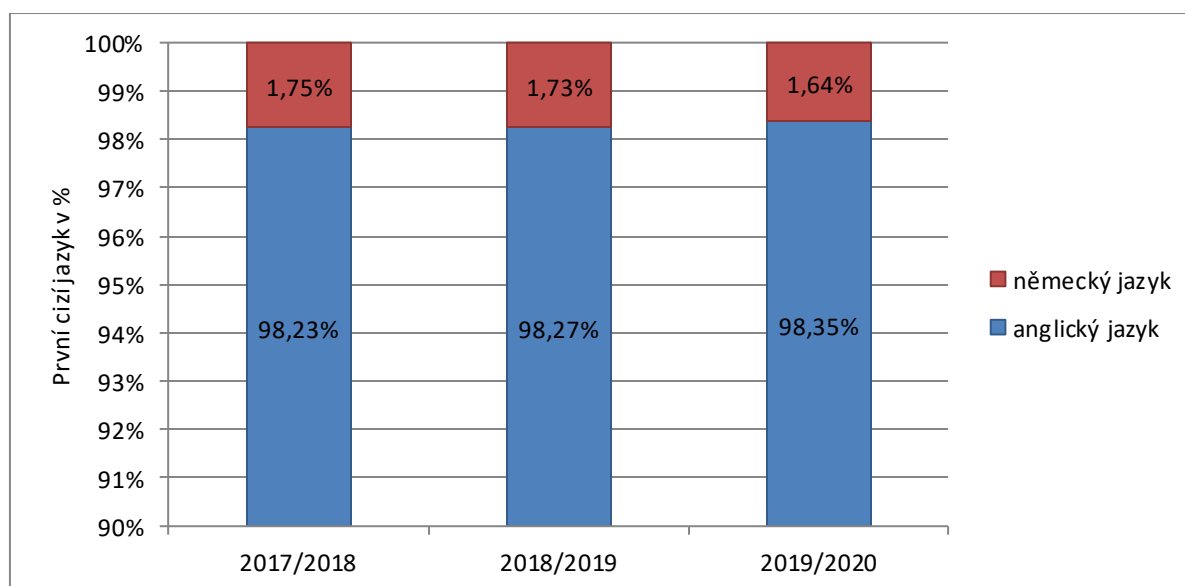
3.4 Vzdělávání v cizích jazycích

Výuka prvního cizího jazyka na základní škole probíhá povinně od 3. do 9. ročníku a má časovou dotaci tři hodiny týdně. Další cizí jazyk se do výuky zařazuje nejpozději od 8. ročníku základní školy.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání doporučuje školám zařadit jako první cizí jazyk anglický, a to zejména kvůli návaznosti vzdělávacích programů při přechodu žáka na jinou základní či střední školu. Jako další cizí jazyk musí škola nabídnout angličtinu těm žákům, kteří si ji nezvolili jako první cizí jazyk.

Z výše popsaných důvodů je angličtina prvním cizím jazykem ve více než 98 % a tento podíl stále mírně roste. Německý jazyk jako první cizí jazyk v ZŠ nedosahuje dlouhodobě ani dvou procent. Volba ostatních cizích jazyků je zcela ojedinělá (například ve školním roce 2017/2018 si 0,02 % žáků základních škol zvolilo ruský jazyk, ve školním roce 2019/2020 pak 0,01 % jiný nerozlišený jazyk). Stálost podílu anglického a německého jazyka v ZŠ znázorňuje graf 3.4.1 a tento trend bude pokračovat i v příštích letech.

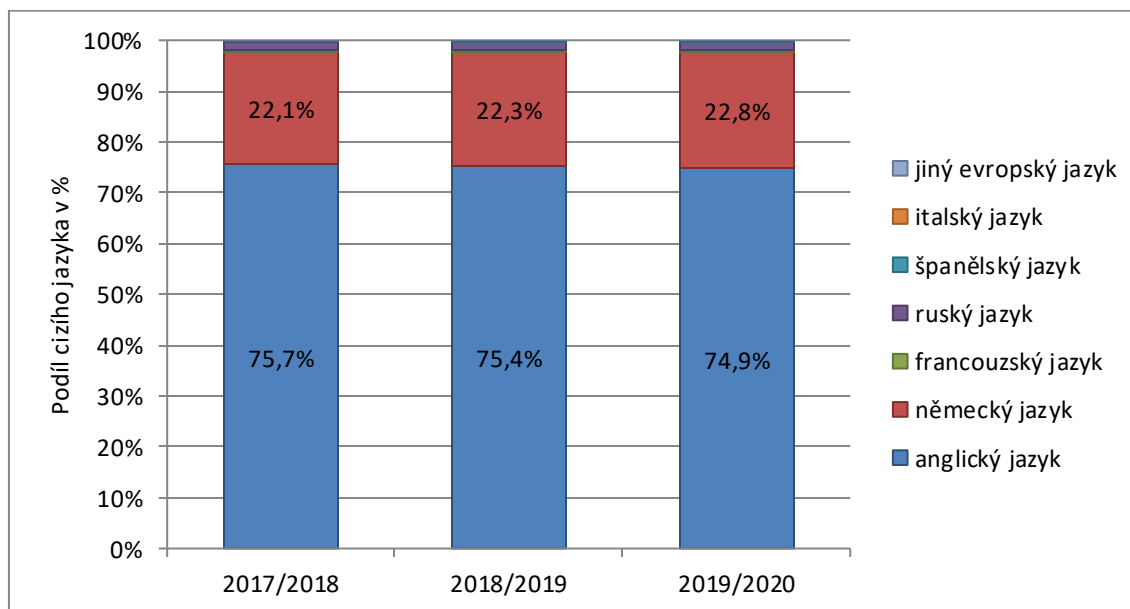
Graf 3.4.1 Volba prvního cizího jazyka v ZŠ

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Také v kombinaci s dalším cizím jazykem zaujímá největší část anglický a německý jazyk, a to v součtu téměř 98 % studií (každý žák je započten tolikrát, kolika cizím jazykům se učí). Zbýlý podíl tvoří jazyky francouzský, ruský a španělský. Z grafu číslo 3.4.2 je patrná neměnnost podílu cizích jazyků ve výuce v ZŠ.

Graf 3.4.2 Podíly žáků-studií učících se cizí jazyk v ZŠ

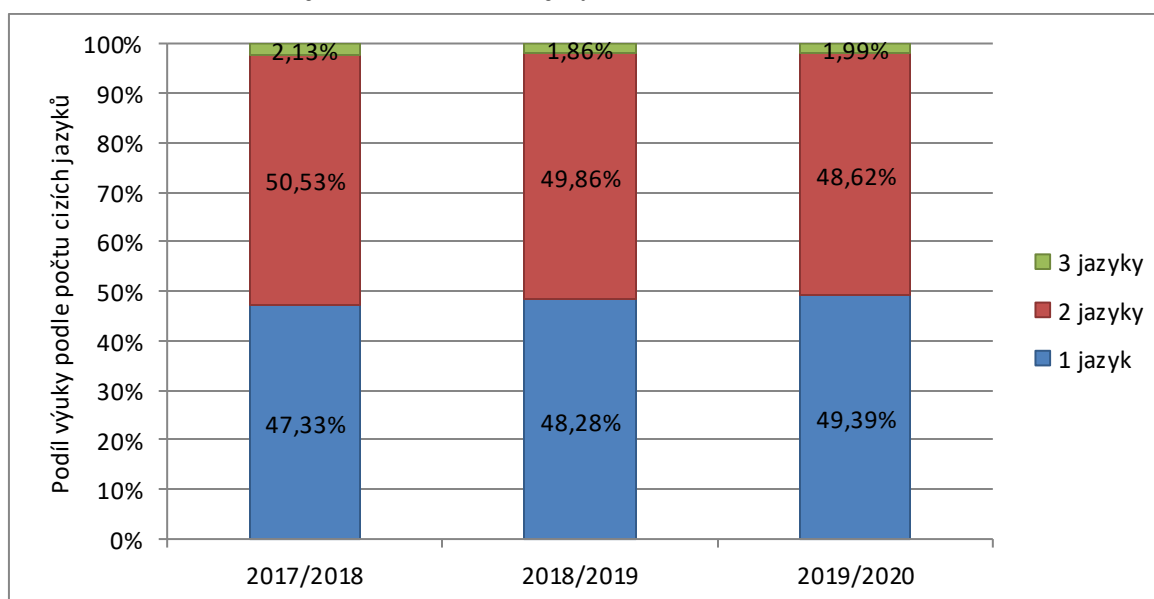

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: Každý žák je do celku započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Střední školy vyučují podle oboru vzdělání jeden, dva a v malé míře i tři cizí jazyky. Převládá výuka jednoho cizího jazyka nad výukou dvou cizích jazyků, meziročně vzrostl podíl žáků učících se 3 cizí jazyky, jak ukazuje graf číslo 3.4.3.

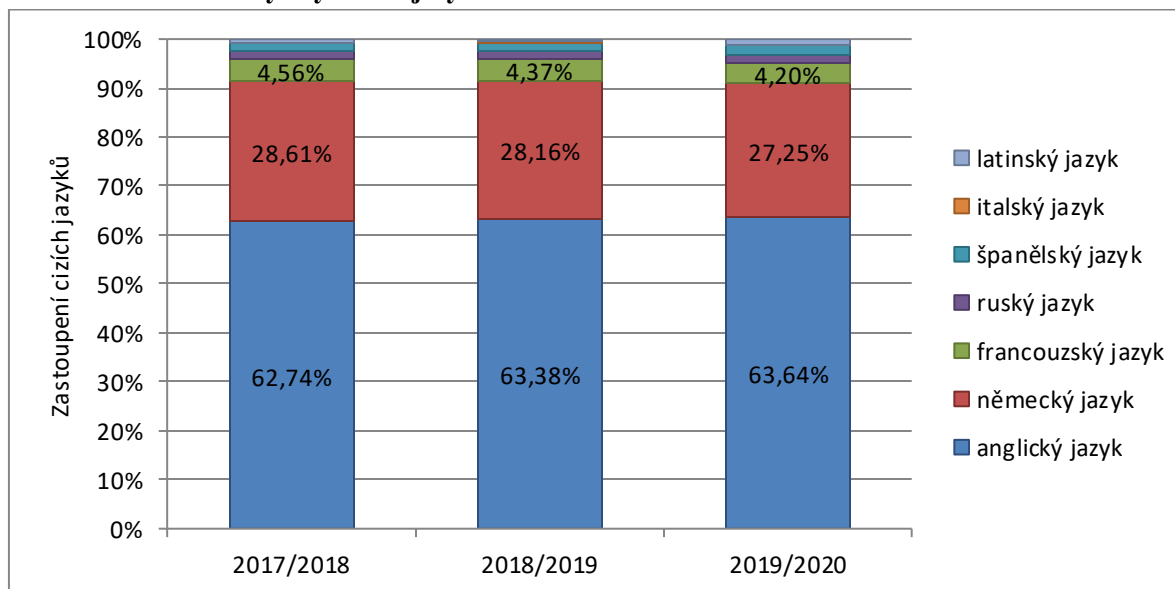
Graf 3.4.3 Žáci učící se jeden či více cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. v daném školním roce.

Z pohledu četnosti převládá anglický jazyk následovaný jazykem německým, dále jsou zastoupeny jazyky francouzský, německý, ruský, španělský, italský a latinský. Z grafu číslo 3.4.4 je dobře patrné, že poměr zastoupení cizích jazyků zůstává stabilní, meziroční posuny jsou zanedbatelné v řádu desetin procent. Meziročně se mírně zvýšil podíl výuky anglického jazyka na úkor jazyka německého a francouzského.

Graf 3.4.4 Četnost výuky cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: Každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Jak již bylo zmíněno výše, zastoupení anglického a německého jazyka ve výuce v základních i středních školách zůstává stabilní a nelze očekávat výrazný posun ani v příštích letech. Kromě kompatibility vzdělávacích programů zde hraje důležitou roli také personální zajištění výuky cizích jazyků.

V Libereckém kraji má sídlo jedna jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky. Liberecký kraj zřizuje Obchodní akademii a Jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvkovou organizaci. Pražské vzdělávací středisko - jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, s.r.o., které zřizuje soukromý subjekt, má v rejstříku škol a školských zařízení zapsané pouze místo poskytovaného vzdělání v Liberci.

V průběhu školního roku 2019/2020 bylo na pracovišti Národního pedagogického institutu České republiky (dříve Národní institut dalšího vzdělávání) realizováno 24 programů zaměřených na jazykovou výuku, a to včetně dvou doplňkových didaktických studií – němčiny a angličtiny. Dvanáct programů se uskutečnilo v prostorách pracoviště NPI v Liberci a 12 jich proběhlo přímo ve školách. Celkový počet účastníků všech realizovaných programů byl 187.

Ve školách (tzv. „na klíč“) byly realizovány výhradně jazykové kurzy dlouhodobějšího charakteru - Brány jazyků či konverzace v rozsahu 32 – 80 hodin. Účastnil se jich vždy menší počet pedagogů dané školy, což mělo velký význam pro efektivitu výuky. Vzdělávací programy zařazené do programové nabídky na pracovišti byly zaměřeny především na didaktiku a metodiku výuky cizích jazyků (převážně angličtina), realie, konverzaci a nově také na využití digitálních technologií ve výuce cizích jazyků a na hodnocení a metodiku výuky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v hodinách cizích jazyků.

Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace, středisko pro vzdělávání dospělých (zařízení pro DVPP) nabízel v průběhu školního roku 2019/2020 celkem jedenáct programů týkajících se výuky cizích jazyků, z nichž byly realizovány tři. Celkově se do jazykového vzdělávání zapojilo 13 škol a do kurzů se přihlásilo 25 účastníků. Vzdělávání se týkalo výhradně anglického jazyka.

DZ LK 2016 – 2020 stanoví pro oblast jazykového vzdělávání indikátor „Zvýšení podílu žáků učících se německý jazyk o 5 %“. Tento podíl v základním i středním vzdělávání spíše stagnuje a trend ukazuje na podobný vývoj i v příštích letech. Důvody byly popsány výše.

3.5 Informační a komunikační technologie

Dostupnost a kvalita výpočetní techniky je jedním z klíčových parametrů v rozvoji digitálních kompetencí dětí, žáků a studentů a důležitým faktorem při implementaci informačních a komunikačních technologií do vzdělávání. Nejedná se vždy pouze o předměty přímo zaměřené na informační technologie, ale o využívání prostředků ICT napříč celým vzdělávacím procesem. Tento trend by se měl týkat žáků i učitelů, kteří musí být schopni použít své digitální kompetence nejen pro svou potřebu, ale i pro podporu výuky. Důležitost těchto kompetencí se ukázala mimo jiné i v souvislosti s distančním vzděláváním, které od března 2020 kvůli epidemiologické situaci v České republice nahradilo prezenční formy výuky.

Fungující digitální infrastruktura by měla být přístupná nejen ve specializovaných učebnách, ale i v učebnách běžných. Údržba této infrastruktury by měla být průběžná a obnova prostředků ICT pravidelná.

Stárnutí počítačů ve školách v Libereckém kraji se projevuje cyklicky. Z tabulky 3.5.1. je zřejmý nárůst nových zařízení ve stáří do dvou let u stolních počítačů i u přenosných zařízení. Doposud se dařilo obnovovat přenosná zařízení a počítače, zastarávání se týkalo stolních počítačů. V této souvislosti je třeba podotknout, že se v relativně krátké době znovu změnila metodika sběru údajů týkajících se prostředků ICT (výkaz o ředitelství škol R-13). Kategorie typu „ostatní zařízení“ byla zrušena a tato položka se vykazuje pod stávající kategorií „přenosné počítače“. Zároveň došlo k redukci vykazování zařízení podle stáří, nově se uvádí pouze zařízení ve stáří do dvou let a zařízení starší. Tím se změnily i časové řady, níže uvedené údaje jsou přepočteny podle stávající podoby výkazů o ředitelství škol.

Tabulka 3.5.1 Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji

Typ/stáří počítače		2017/2018		2018/2019		2019/2020	
		Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný
Počítače přístupné dětem, žákům a studentům ve stáří	do 2 let	12,9 %	24,6 %	12,9 %	27,4 %	20,3 %	44,6 %
	Starší	87,1 %	75,4 %	87,1 %	72,6 %	79,7 %	55,4 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Poznámka: Od školního roku 2019/2020 se změnila metodika sledování prostředků ICT, roky 2017/2018 a 2018/2019 jsou zpětně přepočítány podle nového způsobu vykazování.

Zvyšují se i absolutní počty počítačů ve školách, podíl počítačů přístupných žákům a podíl počítačů s připojením na internet se meziročně mírně snížil. Z hlediska typu zařízení převládá zastoupení stolních stanic, které tvoří přibližně dvě třetiny všech počítačů ve školách. Počty počítačů, jejich přístupnost žákům a rozlišení podle typu ukazují tabulky 3.5.2 a 3.5.3.

Tabulka 3.5.2 Počítače ve školách v Libereckém kraji

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Zařízení celkem	17865	18509	20418
z toho přístupné dětem/žákům/studentům	55,9 %	56,4 %	54,7 %
přístupné dětem/žákům/stud. a s připojením na internet	54,9 %	55,5 %	53,8 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

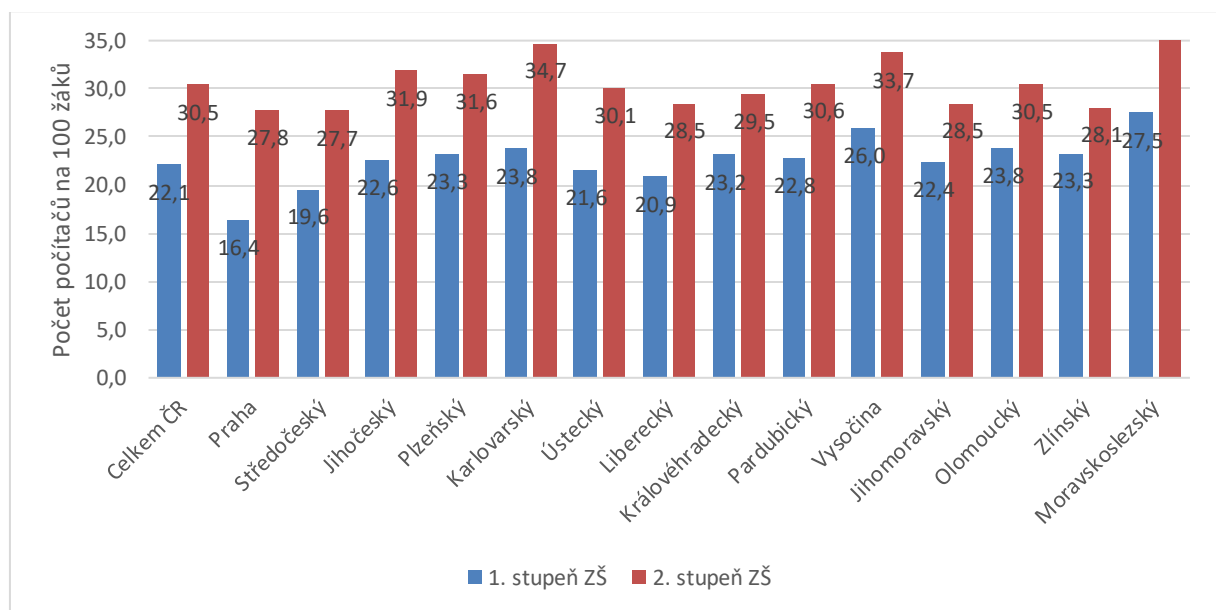
Tabulka 3.5.3 Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji

Typ zařízení	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Stolní (PC)	65,7 %	64,6 %	63,6 %
Přenosný (notebook, netbook)	34,3 %	35,4 %	36,4 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

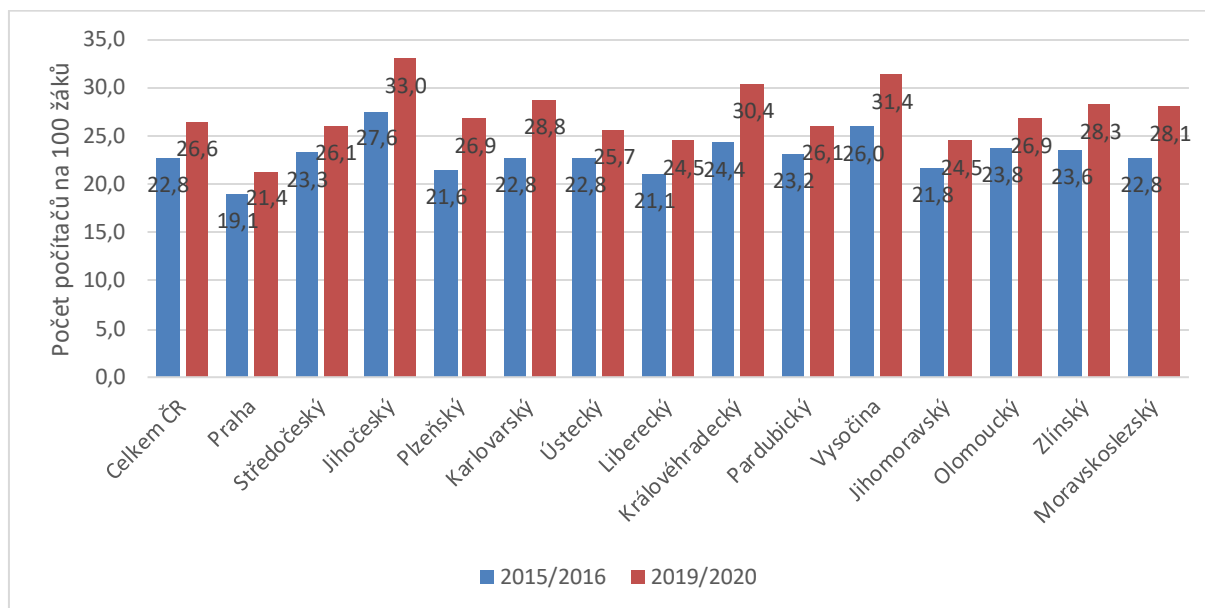
Poznámka: Od školního roku 2019/2020 se změnila metodika sledování prostředků ICT, roky 2017/2018 a 2018/2019 jsou zpětně přepočítány podle nového způsobu vykazování.

Pro porovnání dostupnosti počítačů ve školách v jednotlivých krajích může sloužit indikátor „počet počítačů na 100 žáků“. Z grafů 3.5.4 a 3.5.5 je patrná vyrovnanost mezi krajemi více v základních školách než školách středních. Z grafu 3.5.6 lze vyčíst zvýšení dostupnosti počítačů pro žáky středních škol mezi školními roky 2015/2016 a 2019/2020 ve všech krajích. Míra zvýšení tohoto indikátoru se liší podle krajů, v Libereckém kraji je obdobná průměru za Českou republiku.

Graf č. 3.5.4 Počet počítačů na 100 žáků v základních školách podle krajů, 2019/2020

Zdroj: Výkonové výkazy

Graf č. 3.5.5 Počet počítačů na 100 žáků dostupných v SŠ, 2015/2016 a 2019/2020

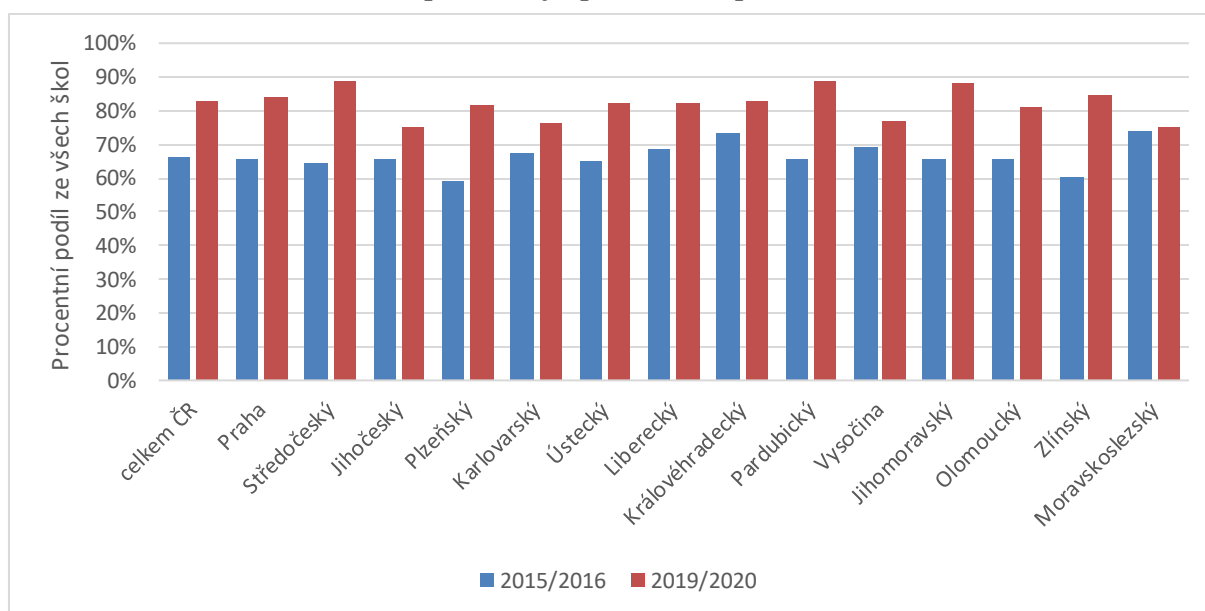

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce. Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2019“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Pozitivní je srovnání údajů školního roku 2015/2016 a 2019/2020 o vybavenosti škol bezdrátovými technologiemi a školním intranetem. Dostupnost školní bezdrátové sítě ve školách v Libereckém kraji se pohybuje přibližně na úrovni průměru za celou Českou republiku. Stav ukazuje graf číslo 3.5.6. Do celkového počtu škol jsou započteny i mateřské školy.

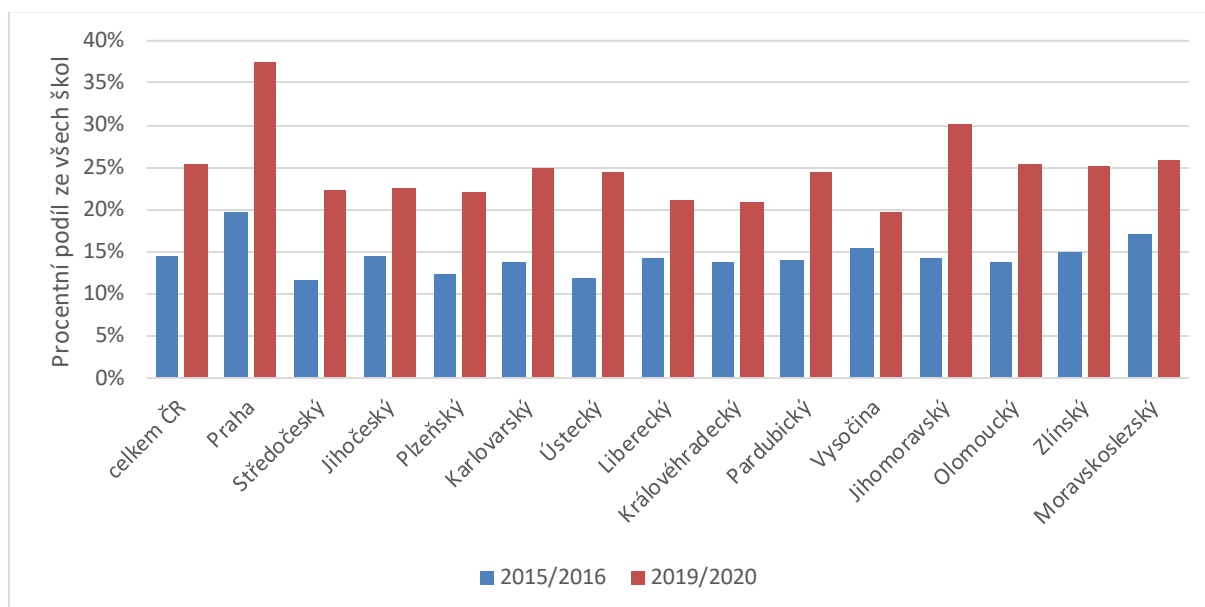
Z grafu 3.5.7 je patrné, že přibývá škol s vlastním intranetem, který rozšiřuje možnosti využívání informačních technologií. Zde je průměr za Liberecký kraj mírně pod úrovní ČR.

Graf 3.5.6 Školní bezdrátová síť podle krajů, podíl škol v procentech

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce. Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2019“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Graf 3.5.7 Školní intranet podle krajů, podíl škol v procentech

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce. Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2019“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

V průběhu školního roku 2019/2020 bylo na pracovišti NPI České republiky realizováno celkem 19 vzdělávacích programů tematicky zaměřených na informační a komunikační technologie, kterých se zúčastnilo 224 účastníků. Z toho 7 programů proběhlo v rámci programové nabídky na pracovišti NPI v Liberci, zbylých 12 bylo připraveno k realizaci na objednávku přímo ve školách v Libereckém kraji. V obou případech byla volena především témata týkající se základních uživatelských dovedností při práci s počítačem, práce ve Wordu, Excelu, PowerPointu, MS Office, rizika práce v kyberprostoru, dále také využití počítače v mateřských školách, využití 3D tisku ve výuce, digitálních technologií ve výuce, plánování a řízení výuky s využitím digitálních technologií, práce v systému Bakalář. V souvislosti s mimořádnými opatřeními vlády kvůli covidu-19 došlo v rámci NPI ke změně v tematickém zaměření vzdělávacích programů a v organizaci práce. Po počáteční stagnaci zájmu ze strany škol a snaze zorientovat se v nové situaci začalo NPI s realizací seminářů formou on-line, i když ve velmi omezené míře, protože poptávka škol se snížila a omezila na nezbytné vzdělávací programy na objednávku (splnění šablon). Nabídka seminářů na pracovišti se také zúžila, mimo jiné např. kvůli neochotě lektorů pracovat on-line a také nemožnosti lektorovat určitá témata tímto způsobem. Na konci letních prázdnin školního roku 2019/2020 a na počátku nového školního roku 2020/2021 zaznamenalo NPI nárůst zájmu o vzdělávací programy zaměřené na práci s digitálními technologiemi a aplikacemi (Microsoft Teams, Google Classroom) ve výuce a tato tendence stále pokračuje.

Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace, středisko pro vzdělávání dospělých nabízelo v průběhu školního roku 2019/2020 celkem 11 vzdělávacích programů zaměřených na ICT, z nichž realizovalo celkem 5 programů. Do nich se zapojilo celkem 14 škol a 95 účastníků. Jednalo se o programy zdokonalující účastníky v dovednostech při práci s Microsoft Office 365. V souvislosti s aktuální epidemiologickou situací zaznamenalo zařízení nižší počet zájemců o kurzy DVPP realizované prezenční formou. Na konci školního roku 2019/2020 se zvýšila poptávka po kurzech z oblasti ICT vytvořených přímo na zakázku

konkrétních škol. Vzdělávací středisko na situaci ve školách související s COVID-19 rychle reagovalo a v měsíci dubnu 2020 realizovalo pro školy a školská zařízení v Libereckém kraji (ve spolupráci s koordinátorem Microsoftu pro Liberecký kraj) bezplatný neakreditovaný webinář na téma „Jak na distanční výuku v prostředí Microsoft Teams“. O webinář byl zaznamenán enormní zájem, proto byl realizován ve 3 termínech, celkem se ho zúčastnilo 93 pedagogických pracovníků.

DZ LK 2016 – 2020 stanoví indikátory „Zvýšení dostupnosti informačních a komunikačních technologií pro žáky“ a „Realizované kurzy DVPP v oblasti praktického využití informačních a komunikačních technologií v řízení školy i ve výuce“. První ze sledovaných indikátorů se v hodnoceném školním roce dařil naplňovat, kurzy DVPP jsou ve velké míře závislé na poptávce vedení škol a pedagogů. Pozitivním jevem je fakt, že organizace poskytující programy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků dokázaly rychle reagovat na vzniklou situaci způsobenou epidemiologickou situací v České republice.

4. Účast škol v rozvojových a mezinárodních programech

4.1 Rozvojové a dotační programy ze státního rozpočtu

K podpoře prioritních oblastí ve školství jsou MŠMT vypisovány dotační a rozvojové programy. Vybrané oblasti jsou tímto způsobem podporovány již několik let, jiné odpovídají aktuálním potřebám a změnám ve školství. Organizace sběru žádostí vyhlášených programů je realizována buď přímo MŠMT (dotační programy) nebo prostřednictvím krajského úřadu (rozvojové programy). Většina programů je s ohledem na zúčtování rozpočtového roku vyhlášována dvakrát za školní rok.

Rozvojový program MŠMT Hodnocení žáků a škol podle úspěchů v soutěžích v roce 2019/2020

Na podporu, zvyšování kvality a rozšiřování péče o talentované žáky vyhlásilo MŠMT dne 6. 9. 2019 dva rozvojové programy: Excellence základních škol a Excellence středních škol – hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích ve školním roce 2019/2020. Z důvodu mimořádných opatření souvisejících s prevencí šíření COVID-19, v důsledku kterých došlo v březnu 2020 ke zrušení většiny soutěží a přehlídek zařazených mezi bodované soutěže programů, a v souvislosti s novelizací školského zákona, byly oba programy zrušeny.

Rozvojový program Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji v roce 2020

Školská poradenská zařízení poskytují odborné poradenství dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, a s tím související diagnostiku. Z tohoto rozvojového programu bylo schváleno zakoupení diagnostických nástrojů, které se zaměřují na intelektové schopnosti, rozumové schopnosti a školní dovednosti, rozvoj kognitivních operací, projevy ADHD, školní připravenost, diagnostiku porozumění mluvenému slovu nebo matematické schopnosti. Celková výše poskytnutých finančních prostředků činí 484.261 Kč a obdrželo je sedm poradenských zařízení.

Rozvojový program Bezpečné klima ve školách

V roce 2020 byl zrealizován krajský projekt „Bezpečné klima ve školách v Libereckém kraji II“ s evidenčním číslem: PRCH-KP-0003/2020. Na tento krajský projekt poskytlo MŠMT dotaci ve výši 273.300 Kč, Liberecký kraj poskytl dotaci ve výši 30.000 Kč. V projektu byly realizovány čtyři níže uvedené podporované aktivity:

- Vzdělávání – aktivita se týkala vzdělávání všech cílových skupin pedagogických pracovníků včetně oblastních metodiků prevence z PPP. Vzhledem k mimořádným opatřením v souvislosti s výskytem koronaviru SARS-CoV-2 byl jeden vzdělávací seminář uskutečněn za zprísňených podmínek a zbývajících osm vzdělávacích seminářů bylo zrealizováno v on-line prostředí. Semináře byly akreditovány MŠMT a měly rozsah osmi vyučovacích hodin. Účastníci kurzů obdrželi osvědčení. Tři semináře byly uskutečněny NPI ČR, tři semináře Majákem o.p.s., dva semináře spolkem Rodinné mosty z.s. a jeden seminář Mgr. Petrem Šolcem.
- Předávání odborných informací – byly publikovány informace na internetových stránkách kraje a na internetových stránkách PPP. Informace se týkaly úpravy tématu "Podpora bezpečného klimatu ve škole" v preventivních programech škol, příkladů dobré praxe a informací o dotačních programech kraje.

- Evaluace – cílem bylo shromáždit data ze škol o problematice vyhlášeného tématu. Jednalo se o realizaci šetření ve školním prostředí na dané téma. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na zjišťování pocitu bezpečí ve školách z pohledu ŠMP.
- Úpravy ve školním prostředí – aktivita, která podporovala úpravu tématu "Podpora bezpečného klima ve škole" v preventivních programech škol. Metodici prevence PPP navrhli ucelenou informaci, která bude sloužit jako návod pro vytváření bezpečného klimatu pro žáky i pedagogické pracovníky školy.

Podpora vzdělávání cizinců ve školách

Na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka, částečnou úhradu zvýšených nároků na práci s dětmi a žáky – cizinci při jejich výuce a další aktivity škol při integraci těchto dětí a žáků vyhlásilo MŠMT dva na sebe navazující rozvojové programy.

V období od září do prosince 2019 v mateřských a základních školách dobíhal rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č. j.: MSMT-28283/2018) určený na podporu dětí a žáků - cizinců v povinném předškolním a základní vzdělávání. Do rozvojového programu se zapojilo 25 mateřských a základních škol převážně šlo o školy z Českolipska a Novoborska.

Pro období od 1. ledna do 31. prosince 2020 navazoval rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č. j.: MSMT- 33 014/2019) vyhlášený v listopadu 2019, přičemž dotace byla školám převedena v dubnu 2020. Rozvojový program byl určen na podporu dětí a žáků - cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání, včetně odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Dotací v celkové výši 2 734 777 bylo podpořeno 31 mateřských a základních škol.

Podrobnější informace v kapitole 3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova.

Podpora výuky plavání žáků prvního stupně základních škol

Na podporu výuky plavání žáků v ZŠ byl zaměřen rozvojový program Podpora výuky plavání v základních školách v roce 2019 - V. etapa (č. j. MSMT-13222/2019-1) na období od 1. září 2019 do 31. prosince 2019. Pro navazující období od 1. ledna 2020 do 30. června 2020 byla vyhlášena VI. etapa téhož rozvojového programu (č. j. MSMT-38821/2019-1). Dotace byla určena na pokrytí ostatních souvisejících nákladů, a to na dopravu žáků 1. stupně základní školy z místa poskytování vzdělávání do místa výuky plavání a zpět, včetně přistavných kilometrů a čekací doby.

Do rozvojového programu se ZŠ přihlašovaly zasláním podkladů pro žádost prostřednictvím webové aplikace na stránkách MŠMT. Ministerstvo školství následně zaslalo krajskému úřadu souhrnný seznam podpořených škol, včetně přidělené částky, a krajský úřad odeslal souhrnnou žádost na MŠMT.

V páté etapě bylo podpořeno 53 základních škol (celková částka 1.294.360 Kč); do VI. etapy programu se přihlásilo 81 základních škol s celkovou požadovanou částkou 2.098.785 Kč. Kvůli vyhlášení nouzového stavu v souvislosti s epidemií COVID-19 a uzavřením škol nebyly prostředky školám ze strany MŠMT přiděleny.

Vzdělávací programy paměťových institucí do škol

MŠMT vyhlásilo na období od 1. září 2019 do 31. prosince 2019 a následně na období od 1. ledna 2020 do 31. srpna 2020 pokračování pokusného ověřování programu „Vzdělávací programy paměťových institucí do škol“ (č. j.: MSMT-7763/2019-1). Účelem pokusného ověřování bylo ověřit vliv zážitkové pedagogiky na zvýšení kvality výuky společenskovedních, ale i přírodovědných předmětů ve vzdělávacích oblastech Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda a Umění a kultura ve vybraných školách.

Zážitková pedagogika se uskutečňuje návštěvou vybraných a spolupracujících „paměťových institucí“, což jsou převážně muzea a památníky (např.: Národní muzeum v Praze, Památník Terezie). Zapojené školy byly do projektu vybrány Českou školní inspekcí. Školám byly v rámci projektu hrazeny náklady přímo související s návštěvou paměťových institucí v České republice, tj. cestovné, vstupné, stravné, a to včetně nákladů souvisejících s dopravou, se zajištěním vstupného a se zajištěním stravy, v případě dvou a vícedenních zájezdů též náklady spojené s ubytováním, náklady související s ubytováním a další náklady (služby) související s realizací pokusného ověřování, a dále na administrativní vyhodnocení pokusného ověřování. V Libereckém kraji byly do projektu zapojeny Základní škola Velké Hamry, Školní 541 – příspěvková organizace, Základní škola a Mateřská škola Bohumila Hynka Cvikov, příspěvková organizace a Gymnázium, Střední odborná škola a Střední zdravotnická škola Jilemnice, příspěvková organizace.

4.2 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje

4.2.1 Oblast podpory školství a mládež

V souladu s DZ LK 2016 - 2020 byly ve školním roce 2019/2020 finančně podpořeny projekty obsahově zaměřené na technické a přírodovědné vzdělávání realizované různými subjekty pro žáky základních a středních škol:

- Dětská univerzita při TUL (Technická univerzita v Liberci) částkou 500.000 Kč,
- Podpora vzdělávání mládeže (iQLANDIA, o.p.s. Liberec) částkou 500.000 Kč,
- Semináře pro řešitele Matematické olympiády (Jednota českých matematiků a fyziků ČR) částkou 30.000 Kč.

Usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 595/19/ZK ze dne 17. 12. 2019 bylo schváleno Vyhlášení programů k předkládání žádostí o dotaci z Dotačního fondu Libereckého kraje pro programy 4.1, 4.3, 4.4 a 4.7. Výzva k předkládání žádostí o dotaci byla zveřejněna na webových stránkách Libereckého kraje a na úřední desce 18. 12. 2019. Do 4. 2. 2020 byly přijímány žádosti o poskytnutí dotace v rámci 4 uvedených programů, následně byly provedeny veškeré administrativní kroky v souladu se Statutem Dotačního fondu Libereckého kraje. V návaznosti na březnovou pandemii a vyhlášení nouzového stavu byla administrace programů pozastavena. Rozhodnutím Zastupitelstva Libereckého kraje č. 155/20/ZK ze dne 26. 5. 2020 byly programy 4.4 a 4.3 zrušeny bez náhrady a současně byla snížena alokovaná částka pro programy 4.1 a 4.7. Usnesením č. 204/20/ZK ze dne 23. 6. 2020 bylo schváleno poskytnutí dotací z programů 4.1 a 4.7:

- 4.1 Program volnočasových aktivit – podpora 74 projektů celkovou částkou 1.973.000 Kč ve výši 65 % požadované dotace,
- 4.7 Podpora kompenzačních pomůcek pro žáky s podpůrnými opatřeními – podpora pěti projektů celkovou částkou 191.200 Kč ve výši 100 % požadované dotace.

Tabulka 4.2.1 Sumární přehled je dnotlivých programů v oblasti podpory školství a mládež

	Počet přijatých žádostí	Počet podpořených projektů	Celková alokace FP pro program	Skutečný rozsah výše podpory ze strany kraje v tis. Kč
Program 4.1	127	74	1.193.000	20-50
Program 4.3	52	0	0	0
Program 4.4	28	0	0	0
Program 4.7	17	5	191.200	20–50

Zdroj: OŠMTS KÚLK

V roce 2020 Liberecký kraj také podpořil devět poradenských zařízení na akci „Poradenství v Libereckém kraji“ částkou 300.000 Kč, a pět poradenských zařízení na akci „Diagnostické nástroje pro školská poradenská zařízení“ částkou 209.301 Kč, jako příspěvek k rozvojovému programu MŠMT.

4.2.2 Oblast podpory sport a tělovýchova

V souladu s Plánem rozvoje sportu Libereckého kraje na roky 2018-2021 jsou v rámci tohoto období na každý rok vyčleněny v rozpočtu Libereckého kraje finanční prostředky v minimální výši 30.000.000 Kč. Z této částky je minimálně 18.000.000 Kč určeno na podporu sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích, 4.730.000 na tradiční sportovní akce, 2.000.000 Kč na sportovní infrastrukturu a 2.500.000 na zajištění účasti Libereckého kraje na Hrách olympiád dětí a mládeže ČR.

V rámci Dotačního fondu Libereckého kraje, oblasti podpory Tělovýchova a sport byly v roce 2020 vyhlášeny výzvy k podávání žádostí o dotaci v programech 4.26 Podpora sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích 2020, dotační program Podpora sportovní infrastruktury v Libereckém kraji 2020-2021 a mimořádná podpora v rámci individuálních dotací.

V programu 4.26 Podpora sportovních činností dětí a mládeže ve sportovních organizacích 2020 bylo přijato 242 žádostí, z toho 224 projektů bylo podpořeno a 18 vyřazeno. Rozděleno bylo celkem 17.770.574 Kč.

V programu Podpora sportovní infrastruktury v Libereckém kraji 2020-2021 bylo přijato pět žádostí, které byly podpořeny částkou 2.500.000 Kč.

Mimořádná podpora, která reagovala na problematickou situaci sportovních subjektů z důvodů přijatých protiepidemických opatření, byla přiznána 241 projektům v celkové výši 8.885.220 Kč.

Z rozpočtu Libereckého kraje 2020 byla podpořena např. „Jizerská 50“ částkou 1.000.000 Kč, úprava Jizerské magistrály 1000.000 Kč, úprava Lužickohorské magistrály 300.000 Kč, úprava Krkonošské magistrály 500.000 Kč.

4.3 Projekty spolufinancované Evropskou unií

4.3.1 Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I

Ve školním roce 2019/2020 pokračovala realizace projektu Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I (reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_034/0008498) a k 31. 8. 2020 byl projekt ukončen. Zpočátku se pokračovalo ve všech čtyřech klíčových aktivitách, kterým se projekt věnuje. Od března 2020 zásadním způsobem ovlivnila realizaci klíčových aktivit pandemie koronaviru, prezenční aktivity se podařilo do jisté míry nahradit distančními, formou online.

V červenci 2020 proběhla Závěrečná konference, určena především pro partnery, která plynule přešla v Poděkování členům platformy. Přítomní se dozvěděli o průběhu celého projektu, získali informace o pokračování projektu a měli možnost zúčastnit se přednášky Michala Orsága z Edukační laboratoře s následnou diskusí.

Nejrozsáhlejší aktivitou v projektu byla oblast polytechniky, v níž 24 středních škol uspořádalo celkem 179 projektových dnů pro žáky ZŠ zaměřených na chemii, fyziku, biologii a ekologii. 14 SŠ pokračovalo v pořádání 32 různých Volnočasových aktivit pro své žáky s cílem rozšířit učivo se zaměřením např. na 3D tisk, elektrotechniku, CNC stroje či zušlechťování skla. Dvě střední školy organizovaly nadále čtyři různé mimoškolní aktivity pro žáky ZŠ zaměřené na polytechnické vzdělávání žáků ZŠ (Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace a Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod, Smetanovo zátíší 470, příspěvková organizace).

Na dalších školách probíhala metodická centra, zaměřená podle specifik každé z nich. Celkem jich bylo 31 na 6 partnerských školách a poskytla příležitosti k setkávání pedagogických pracovníků ZŠ a SŠ.

IQLANDIA, o. p. s., partner projektu, pokračoval v organizaci projektových dní rozřazených do sedmi témat (Jaderný program, Biologie Mix, Planeta Země a Vesmír, Anorganická chemie a Biochemie, GIS a mapy, Nanoden a Energie). Podařilo se jich stihnout 66, kdy žáci odhalovali přírodní zákonitosti s pomocí moderního vybavení. IQLANDIA vzhledem k uzavření škol na jaře 2020 vytvořila online verze dvou z těchto programů jako náhradu výuky.

V iQLANDII měli učitelé příležitost nahlédnout do badatelsky orientované výuky v rámci čtyř Metodických setkání, z nichž dvě byla prezenční a dvě distanční - věnovaná metodám v online výuce, robotice a programování.

V první polovině září 2019 se v Liberci uskutečnilo dvoudenní Metodické setkání realizátorů polytechnického vzdělávání, do něhož se zapojili zástupci 12 krajů a několika vybraných středních škol z Libereckého kraje. Každý kraj představil odborné aktivity, které vykonávají v rámci Implementačních projektů KAP a své plány do navazujícího projektu.

Realizaci aktivit zkomplikovalo na jaře 2020 vyhlášení nouzového stavu a uzavření škol, ale většinu se jich podařilo naplnit online formou.

Další klíčovou aktivitou projektu bylo zkvalitnění péče o nadané žáky, kde se odehrávala i nadále metodická centra určená pedagogickým pracovníkům. Nejrozsáhlejší z nich, s devíti přednášejícími, bylo dvoudenní Inspirační setkání pro učitele nejen nadaných žáků, které se

konalo o podzimních prázdninách. V lednu se konalo standardně prezenční metodické centrum, ale kvůli situaci ohledně covidu-19 bylo dubnové zrušeno a náhradní proběhlo online formou. Ve stejné podobě se konalo metodické centrum v červnu.

Do konce roku 2019 byla dokončena metodická Příručka pro systémovou podporu nadaných žáků v Libereckém kraji, která je volně k dispozici na úložišti materiálů pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky (které bylo také výstupem aktivity) a obsahuje tipy a rady ohledně péče a rozvoje v místních podmínkách. Přístupná je také na portálu edulk.cz a ve facebookové skupině Učíme v Libereckém kraji.

Realizace aktivity probíhala i přímo v terénu, na ZŠ, kde konzultantky PPP pomáhaly s nastavením vhodného individuálního přístupu k žákovi, s tvorbou plánu přímé pedagogické podpory, s doporučením výukových a dalších materiálů pro práci. V době uzavření škol konzultantky nahradily péči o pedagogy formou čtyř webinářů, jejichž přínos pro podporu učitelů nadaných žáků v době distanční výuky byl velice oceňován.

V rámci aktivity Čtenářská a matematická gramotnost probíhala setkávání pedagogů s lektory v rámci MC. Organizaci v oblasti čtenářské gramotnosti zajišťoval partner projektu, Krajská vědecká knihovna Liberec, která uspořádala kromě tří inspirujících prezenčních setkání také jedno online a v lednu hojně navštívenou konferenci s názvem Čtení, cesta ke vzdělání.

Matematickou gramotnost naplnila také prakticky zaměřená MC, z nich jedno bylo věnované finanční gramotnosti a probíhalo výjimečně na čtyřech místech v Libereckém kraji, aby se mohlo zapojit více učitelů v pohodlí místa své působnosti.

I v tomto školním roce proběhlo druhé kolo testování čtenářské a matematické gramotnosti 25 ZŠ a 10 středních odborných škol v Libereckém kraji externí společností Moore Czech Republic, s. r. o., dříve BDO Advisory s. r. o. Z celkového počtu škol bylo vybráno 5 ZŠ a 3 SOŠ, kterým byl poskytnut vyšší stupeň podpory - návštěvy odborného týmu. Celé testování bylo ukončeno a výstupy předány v červnu 2020. V rámci této služby obdrželo minimálně 300 pedagogů přístup na portál s metodickými materiály, náměty do výuky, pracovními listy a nástroj pro sledování úrovně žáků v obou gramotnostech, s akcentem na matematickou.

Povinnou aktivitou v rámci projektu bylo vytvoření Školské inkluzivní koncepce kraje, na níž se podíleli přizvaní odborníci (zástupci Krajského úřadu Libereckého kraje z odborů školství, mládeže, tělovýchovy a sportu a sociálních věcí, zástupci škol a školských zařízení, zástupci místního akčního plánování, rodičů a z řad odborné veřejnosti), kteří formovali obecné i dílčí cíle. Ve školním roce 2019/2020 se sešli čtyřikrát, koncepce byla zpracována a zaslána na MŠMT, které připomínkovalo některé body. V únoru 2020 byla koncepce schválena. Slouží jako výchozí podklad pro přípravu aktivit projektu NAKAP LK II. Její tištěnou verzi dostali účastníci platformy na Závěrečné konferenci v červenci.

Aktivity projektu NAKAP LK I obsáhly rozpočet ve výši 56,8 milionů korun. 85 % se podílela Evropská unie, 10 % Česká republika a 5 % Liberecký kraj. Partneři projektu byly PPP v Liberci, Jablonci nad Nisou, v České Lípě a Semilech, 24 SŠ, Krajská vědecká knihovna v Liberci a IQLANDIA Liberec. Témata projektu NAKAP LK I vycházela z prioritizace Krajského akčního plánu.

Do projektu se zapojilo a bylo ovlivněno systémovou spoluprací celkem 56 organizací. Z toho 30 partnerů projektu (24 SŠ, čtyři PPP, Krajská vědecká knihovna v Liberci iQLANDIA, 25 ZŠ). Projekt byl fyzicky realizován od 1. 7. 2018 do 31. 8. 2020.

4.3.2 Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (projekt KAP LK)

Realizace projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (KAP LK), reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000002 pokračovala i ve školním roce 2019/2020.

V tomto školním roce byl schválen Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II. (KAP LK II.) V rámci aktivit projektu se i nadále setkávalo pět odborných platforem pro diskusi důležitých témat v oblasti vzdělávání. Tyto platformy jsou otevřené všem relevantním aktérům a v současné chvíli se projektový tým KAP může pochlubit spoluprací s již cca 580 účastníky.

Dne 30. září 2019 se uskutečnila konference s workshopem „Podporuj podnikavost svých žáků“. Program zahrnoval pět přednášejících: Mgr. Antonína Ferdana (Lipo.ink), Ing. Kateřinu Lichtenberkovou (Accelium EDU), Martina Vítka (Soutěž a podnikej), Ing. Hanu Kočkovou (Můžeš podnikat) a Ing. Tat'ánu Šárovcovou (OA Heroldovy Sady).

4. listopadu 2019 proběhl seminář „Kariérové poradenství ve vzdělávání“. Během programu představili pracovníci liberecké pobočky Úřadu práce, jak v rámci výkonu funkce kariérového poradce ve škole zpracovat téma „trh práce“ pro žáky, a jaká je současná nabídka Úřadu práce Liberec pro střední školy v oblasti kariérového poradenství. Dále proběhla diskuze s panem Lukášem Průchou, ředitelem liberecké pobočky organizace Člověk v tísni, na téma kariérového poradenství pro mládež. Na závěr proběhl kazuistický seminář Centra Kašpar, během kterého byly představeny anonymizované kazuistiky lidí, kteří v mládí učinili nevhodnou volbu povolání a v dospělosti vyhledali odborné poradenství v oblasti své další kariéry.

Dne 25. listopadu 2019 byl realizován workshop „Vizuální poznámky aneb Začínáme se sketchnotingem“. Workshop vedla Ing. Zdeňka Tomaidesová ze vzdělávací společnosti EDUX, s.r.o. Účastníci se seznámili s hlavním přínosem sketchnotingu v přírodovědných předmětech, ale také si aktivní formou osvojí základní principy sketchnotingu, vč. jeho základních stavebních prvků.

Realizační tým projektu KAP LK pořádal 11. prosince 2019 i osvětovou konferenci „COV – A co dál?“ Centra Odborného vzdělávání (dále též „COV“) jsou moderní výukové prostory při středních školách, které disponují špičkovým vybavením. Byla zbudována zatím na 7 místech v Libereckém kraji, a to s využitím evropských dotací (IROP), státních dotací a z prostředků Libereckého kraje. Smyslem konference „COV – A co dál?“ bylo nabídnout vybudovanou infrastrukturu COV k využívání všem relevantním zájemcům.

V roce 2020 zahájil realizační tým projektu KAP LK „Workshopem plným inspirace pro učitele anglického jazyka“, který se konal 23. ledna 2020. Workshopem provázal lektor Mgr. Bronislav Sobotka alias Broňa – nadšený učitel angličtiny z Brna. Účastníci si vyzkoušeli originální hry a aktivity do hodin angličtiny. Cílem workshopu bylo nechat účastníky zažít velkou spoustu nejrůznějších her a aktivit pro každou příležitost, mnohé z nich za využití

moderní techniky (hlavně pak mobilních telefonů). Dále se účastníci dozvěděli, jaké jsou základní principy pro přípravu a uvádění jejich vlastních originálních her a aktivit.

27. února 2020 se uskutečnil „Přednáškový blok s inspiracemi pro učitele biologie“. Přednáškový blok se zabýval popularizací vědy a vědeckou fotografií. Inspirační blok byl věnován i tomu, jak tvořit vědecké fotografie i bez drahého vybavení. Lektorem byl RNDr. Petr Jan Juračka, Ph.D., QEP, vynikající fotograf, hydrobiolog a pedagog na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze, který intenzivně popularizuje vědu.

Poslední prezenční aktivitou, kterou bylo možné uspořádat s ohledem na epidemiologickou situaci v České republice, byl 3. března 2020 workshop „Učit se myslet aneb Práce s chybou v hodinách českého jazyka a matematiky“. Workshop vedla lektorka Mgr. Petra Dočkalová. V úvodu se zaměřila na proces učení s ohledem na fungování mozku a učení ve 21. století. V návaznosti na to přiblížila, jak podporovat myšlení v souvislostech a pracovat s chybou, která může být podnětem k učení a zároveň ponaučením. Objasnila posluchačům souvislost paměti a chyby v procesu učení, specifika chyb v jednotlivých oblastech (psaní, čtení, matematika) a na praktických ukázkách z různých úhlů pohledu demonstrovala možnosti učení se z chyb.

Další aktivity, které se v rámci projektu měly uskutečnit, mj. i tradiční konference Technologie do škol, byly přesunuty na školní rok 2020/2021 a realizační tým se věnoval osvětovým aktivitám na facebooku a Edulk.cz.

V neposlední řadě byla prostřednictvím projektu KAP LK poskytována podpora ředitelům a dalším klíčovým pracovníkům středních a vyšších odborných škol bez ohledu na zřizovatele, a to formou vzdělávání a výměny zkušeností v oblastech řízení škol, hodnocení kvality vzdělávání a strategického plánování. V této souvislosti byl 14. - 15. listopadu 2019 uspořádán dvoudenní workshop. Jarní termín musel být přeložen na školní rok 2020/2021.

4.3.5 Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji

Liberecký kraj podal v dubnu 2019 již pátou projektovou žádost projektu „Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji 5“ do výzvy Operačního programu Potravinové a materiální pomoci, kterou vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV). V projektu bylo zapojeno celkem 71 příspěvkových organizací z celého Libereckého kraje a bezplatné stravování bylo poskytnuto celkem 1 362 dětem, žákům.

Hlavním smyslem projektu je zabezpečení školního stravování dětem MŠ a žákům ZŠ (případně žákům víceletých gymnázií odpovídajících ročníků – nižší stupeň gymnázia) ze sociálně slabých rodin ve věku 3 – 15 let, které se jako společně posuzované osoby z hlediska nároku na příspěvek na živobytí nacházely v hmotné nouzi, a to již bez ohledu na délku rozhodného období. Stravné je hrazeno formou úhrady jednotkových nákladů (ceny stravného hrazeného zákonnými zástupci) stanovených na základě platné právní úpravy ve vnitřních dokumentech školy. Nouzový stav, který byl vyhlášen na celém území České republiky od března do května 2020, výrazně ovlivnil i čerpání finančních prostředků z projektu. ZŠ byly nařízením vlády uzavřeny a postupně došlo z rozhodnutí ředitelů a zřizovatelů k uzavření většiny MŠ v rámci Libereckého kraje. Zapojené partnerské školy nemohly v uvedeném období

čerpat finanční prostředky, neboť poskytnutí školního stravování je ze zákona podmíněno pobytem ve škole, vyjma prvního dne neplánované nepřítomnosti.

4.4 Mezinárodní programy ve školách zřizovaných Libereckým krajem, uznávání zahraničního vzdělání

Ve školním roce 2019/2020 byly SŠ zřizované Libereckým krajem nejvíce zapojeny do programů Erasmus+. Ve druhém pololetí školního roku byla však účast v mezinárodních programech poznamenána celosvětovou pandemií z důvodu výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2.

Školy spolupracovaly především se školami ze Spolkové republiky Německo a z Polska, dále pak se školami ze Slovenska, Švýcarska, Francie a Velké Británie. Většinou se jednalo o studentské výměnné pobyty, které se stihly realizovat v průběhu prvního pololetí školního roku.

5. Aktivity Libereckého kraje

5.1 Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje

Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje je strategickým partnerstvím pěti subjektů (Liberecký kraj, Krajská hospodářská komora Libereckého kraje, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Liberci, Regionální rada odborových svazů ČMKOS) v oblasti trhu práce a zaměstnanosti.

Členové paktu chtějí společně přispět k rozumnému využití evropských peněz v plánovacím období let 2014 - 2020. Hlavním cílem je nabídnout nezaměstnaným kvalifikaci a vzdělání, které jim skutečně pomůže při hledání nového zaměstnání. Pakt zaměstnanosti je jedinečnou formou, jejímž prostřednictvím se lze postarat o vytváření vhodného společenského klimatu a pracovních míst v regionu. Celková koncepce je založena na spolupráci veřejné správy, privátních subjektů a neziskového sektoru. Jedině efektivní spolupráce všech činitelů trhu práce může pomoci lidem k co nejrychlejšímu návratu do práce. Myšlenka společné platformy pro řešení problémů v oblasti zaměstnanosti je neustále funkční a životaschopná.

Spolupráce se zaměstnavateli

V rámci Stipendijního programu bylo možné se v tomto roce vzdělávat v některém ze čtyř podporovaných oborů, kde se na podpoře žáků finančně spolupodílí Liberecký kraj společně se zaměstnavateli. Z oblasti zemědělství se jedná o obory Zemědělec – farmář a Agropodnikání, u nichž se na podpoře podílí Regionální agrární rada Libereckého kraje. Dalšími obory, do jejichž podpory jsou zapojeny soukromé subjekty, jsou Technologie silikátů (Nadace PRECIOSA) a Strojník silničních strojů (Silnice LK, a.s.).

Zvyšování podílu zaměstnavatelů na finančním zajištění Stipendijního programu je jedním z opatření navrhovaných pro oblast Středního vzdělávání v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2019-2023. I nadále je prioritou Libereckého kraje zvyšovat počet zaměstnavatelů zapojených do Stipendijního programu, a tím dále snižovat finanční zátěž krajského rozpočtu při současném navyšování počtů podporovaných oborů. Finanční spoluúcast Nadace PRECIOSA byla v roce 2020 prodloužena na základě smlouvy do 30. 6. 2024.

5.2 Educa My Job Liberec

V roce 2019 se ve dnech 10. – 12. 10. v liberecké Home Credit Areně uskutečnil 13. ročník veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí EDUCA MYJOB 2019 Liberec. Pořadatelem byl Liberecký kraj ve spolupráci s Úřadem práce České republiky – krajskou pobočkou v Liberci, agenturou EURES ČR a společností SFM Liberec, s. r. o. Vstup byl pro všechny návštěvníky zdarma.

Veletrh EDUCA je jedinečnou akcí pořádanou na území Libereckého kraje, jejímž prostřednictvím je propojena oblast vzdělávání a pracovních příležitostí nejen v kraji, ale i za jeho hranicemi. Cílovou skupinou jsou zejména žáci před ukončením základního vzdělávání, potažmo před vstupem do vzdělávání středního, a zájemci o práci. Tohoto ročníku se zúčastnilo 60 středních a vysokých škol a dalších vzdělávacích zařízení a 60 firem, společností a institucí. Z celkového počtu 37 středních škol zřizovaných Libereckým krajem jich na veletrhu vystavovalo 28. Branami veletrhu prošlo během 3 dnů na 20.000 návštěvníků.

V tradiční soutěži Klubu zaměstnavatelů „Doporučeno zaměstnavateli“ vyhlášené během veletrhu zvítězila jako v předchozím roce Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická z Liberce, druhé místo obhájila Střední průmyslová škola technická z Jablonce nad Nisou a třetí místo obsadilo Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická z Liberce. Všechny tyto školy jsou zřizované Libereckým krajem a obstály v konkurenci škol jiných zřizovatelů.

V další tradiční soutěži o nejlepší expozici v kategorii „Top škola EDUCA 2019“ vyhrála Střední škola řemesel a služeb z Jablonce nad Nisou a v kategorii „Top firma EDUCA 2019“ zvítězily shodným počtem bodů společnosti LUKOV Plast s.r.o. a Knorr – Bremse Systémy pro užitková vozidla, s.r.o.

Součástí 13. ročníku veletrhu byly i dvě doprovodné konference konané ve VIP sále: konference zaměřená na téma lidských zdrojů s podtitulem „HRy ve firmách“ a konference na téma „Kyberšikana a vydírání – nebezpečné komunikační jevy“.

Samotná cena za organizaci veletrhu byla stejně jako vloni (tj. nedošlo k navýšení oproti předchozím ročníkům) stanovena na 600.000 Kč včetně DPH a byla splatná ze strany Libereckého kraje po splnění všech podmínek smlouvy a předložení závěrečné zprávy o průběhu akce. Pořadatel veletrhu byl vybrán na základě podání nabídky v rámci veřejné zakázky malého rozsahu č. VZMR/0129/19. Příkazní smlouva č. OLP/3327/2019, jejímž předmětem je realizace veletrhu, byla se společností SFM Liberec, s.r.o. podepsána dne 30. 9. 2019.

Posledních 8 ročníků podporuje Liberecký kraj finančně formou účelově vázaných dotací dopravu mimolibereckých žáků 8. a 9. tříd na veletrh. Na základě této podpory navštívilo letošní ročník 1 633 žáků z 34 ZŠ. Hlavním přínosem této aktivity je umožnění účasti žákům ze všech částí regionu, i těch se složitější dopravní dostupností. V rozpočtu byla v roce 2019 alokována pro tyto účely částka 200.000 Kč. Na základě výzvy bylo přijato 34 žádostí. Rada LK rozhodla o poskytnutí dotace všem 34 subjektům. Celková výše prostředků vynaložených Libereckým krajem byla 198.910 Kč.

5.3 Stipendijní program Libereckého kraje

Stipendijní programy pro žáky středních škol jsou realizovány napříč celou Českou republikou, v Libereckém kraji již od roku 2010. Stipendia jsou vyplácena žákům středních škol těch oborů vzdělání, jejichž absolventi jsou neúspěšně poptáváni trhem práce a kterým pro dlouhodobý nezájem ze strany žáků reálně hrozí zánik.

V současné době je do programu zahrnuto celkem 18 oborů, z toho 16 tříletých řemeslných učebních a 2 čtyřleté maturitní obory z oblasti strojírenství, stavebnictví, technické chemie (konkrétně sklárství), potravinářství, elektrotechniky, zemědělství a zdravotnictví. Ve školním roce 2019/2020 bylo v Libereckém kraji do Stipendijního programu zapojeno dvanáct středních škol.

Ve školách zapojených do Stipendijního programu mohou žáci v podporovaných oborech získat v případě splnění podmínek 2 druhy stipendií, motivační a prospěchové. Motivační stipendium je vypláceno při splnění těchto podmínek: nulová neomluvená absence, maximální

míra absence 25 %, žák nesmí opakovat ročník, věk do 26 let. Při splnění těchto podmínek je žákům vypláceno měsíčně motivační stipendium ve výši 250 Kč pro 1. ročníky, 300 Kč pro 2. ročníky, 500 Kč pro 3. ročníky a pro 4. ročníky maturitních oborů 300 Kč.

Prospěchové stipendium je vypláceno pololetně, jeho výše činí 1.000 Kč. K dosažení na toto stipendium musí žák splnit následující podmínky: bezproblémové chování, klasifikace ze všech předmětů, studijní výsledky. V případě studijních výsledků je nutno pro obdržení částky dosáhnout v pololetí průměru známek 2,2 v 1. ročníku a 2,0 v ročnicích následujících.

Z hlediska četnosti podpory jednotlivých oborů v rámci celé České republiky lze za jedinečné považovat zařazení oboru Agropodnikání, tento obor je podporován pouze v Libereckém kraji. Dalším obdobně výjimečným oborem je Technologie silikátů, která je podporována ve 2 krajích. Naopak oborem, ve kterém je možné získat středoškolské stipendium ve všech krajích, je obor Řezník – uzenář.

5.3.1 Tabulka Počet žáků vzdělávajících se ve stipendijně podporovaných oborech vzdělání – podle škol

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
SŠSSD Liberec	214	211	153
SOŠ a SOU Česká Lípa	183	185	198
OA, HŠ a SOŠ Turnov	115	127	137
SŠ řemesel a služeb Jablonec	4	9	13
ISŠ Semily	94	97	128
SPŠ technická Jablonec	120	122	119
VOŠ sklářská a SŠ Nový Bor	56	56	50
SŠ hospodářská a lesnická Frýdlant	70	64	82
SŠ a MŠ Liberec	70	64	82
SUPŠS Železný Brod	5	7	9
SZŠ Turnov			14
SZŠ Liberec			95
Celkem	931	942	1 080

Zdroj: OŠMTS

5.3.2 Tabulka Přehled podporovaných oborů vzdělávání

p.č.	Poskytováno od šk. roku	Kód KKO V	Název oboru vzdělání	Spolufinancování	Pozn.
1.	2010/2011	23-51-H/01	Strojní mechanik		
2.	2010/2011	23-52-H/01	Nástrojař		
3.	2010/2011	36-64-H/01	Tesař		
4.	2010/2011	36-67-H/01	Zedník		
5.	2010/2011	29-56-H/01	Řezník – uzenář		
6.	2010/2011	28-58-H/01	Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla		
7.	2011/2012	23-55-H/01	Klempíř		
8.	2011/2012	39-41-H/01	Malíř a lakýrník		

9.	2011/2012	36-52-H/01	Instalatér		
10.	2011/2012	26-51-H/02	Elektrikář – silnoproud		
11.	2011/2012	26-51-H/01	Elektrikář (slaboproud)		
12.	2012/2013	23-62-H/01	Jemný mechanik		
13.	2015/2016	23-56-H/01	Obráběč kovů		
14.	2016/2017	41-51-H/01	Zemědělec – farmář	Regionální agrární rada Libereckého kraje	1
15.	2016/2017	41-41-M/01	Agropodnikání	Regionální agrární rada Libereckého kraje	1
16.	2016/2017	28-46-M/01	Technologie silikátů	Nadace PRECIOSA a.s.	2
17.	2017/2018	23-65-H/03	Strojník silničních strojů	Silnice LK a.s.	3
18.	2019/2020	53-41-H/01	Ošetřovatel		

Zdroj: Stipendijní řád Stipendijního programu pro žáky středních škol v Libereckém kraji (OŠMTS)

¹ podpora u těchto oborů je vázána pouze na vzdělávání ve Střední škole hospodářské a lesnické, Frýdlant, Bělkova 1387, příspěvková organizace

² podpora u tohoto oboru je vázána pouze na vzdělávání ve Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské, Železný Brod, Smetanovo zátíší 470, příspěvková organizace

³ podpora u tohoto oboru je vázána pouze na vzdělávání ve Střední škole strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace

5.3.3 Tabulka Náklady na realizaci Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč

Název položky/rok	2010 +2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vyplaceno v tis. Kč	476,4	900,3	1 466,25	1 883,85	2 041,6	2 287,625	2367,325	2446,975	2686,850

Zdroj: OŠMTS

V rozpočtu Libereckého kraje bylo na stipendia v roce 2019 vyčleněno 2.700.000 Kč, vyplaceno bylo 2.686.850 Kč. Výše finančních prostředků vynakládaných na stipendia průběžně narůstá v závislosti na zvyšujícím se počtu podporovaných oborů. Rovněž dochází ke zvyšování procenta žáků, kteří dosahují zejména na motivační stipendium. Pro rok 2020 bylo v rozpočtu (po zapojení vratek a rezervy z předchozího roku) vyčleněno dokonce 3.900.000 Kč.

27. 8. 2019 byl usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 375/19/ZK schválen prozatím nejrozsáhlejší návrh úprav Stipendijního programu, který vstoupí v účinnost 1. 9. 2020. Úpravy spočívají v rozšíření stávající nabídky stipendijně podporovaných oborů o 9 tříletých učebních oborů kategorie H s výučním listem: 26-52-H/01 Elektromechanik pro zařízení a přístroje, 23-55-H/02 Karosář, 31-58-H/01 Krejčí, 41-56-H/01 Lesní mechanizátor, 29-53-H/01 Pekař, 28-63-H/01 Výrobce bižuterie a dekorativních předmětů, 41-52-H/01 Zahradník, 82-51-H/03 Zlatník a klenotník, 41-57-H/01 Zpracovatel dřeva. Od školního roku 2020/2021 si budou moci žáci vybírat z celkem 27 stipendijně podporovaných oborů vzdělání.

Dále došlo k navýšení obou typů – motivačních i prospěchových – stipendií. Při absolvování tříletého učebního oboru si budou moci žáci přijít na 21.000 Kč, o 4.500 Kč více než doposud. Poslední navrhovaná úprava spočívá ve zpřísnění požadovaných průměrů na vysvědčení podmiňujících obdržení prospěchových stipendií žáky oborů kategorie M.

Realizace Stipendijního programu pro žáky středních škol je v souladu s DZ LK 2016 - 2020, neboť napomáhá stabilizovat a zvyšovat počty žáků především v učebních oborech, jejichž absolventů je na trhu práce nedostatek.

5.4 Podpora nadaných a talentovaných žáků, soutěže

Realizaci soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání vyhlášených MŠMT pro školní rok 2019/2020 výrazně ovlivnilo vyhlášení nouzového stavu od 13. 3. 2020. Do tohoto data se uskutečnila ve spolupráci se školami a školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání okresní kola 8 vědomostních soutěží v 17 kategoriích pro žáky základních škol a 3 kategoriích pro žáky středních škol. V prezenční formě se uskutečnila krajská kola sedmi soutěží (ve 13 věkových kategoriích) a 1 krajské kolo absolvovali žáci v distanční formě. Umělecké a sportovní soutěže byly rovněž ovlivněny omezeními souvisejícími s vyhlášením nouzového stavu.

I přes omezení realizace soutěží v důsledku mimořádných opatření se soutěží zúčastnilo ve školních kolech více než 10 000 žáků, okresními a krajskými koly prošlo 2 300 žáků. Na zabezpečení okresních a krajských kol obdrželi pořadatelé v Libereckém kraji dotaci ze státního rozpočtu z Rozvojového programu MŠMT „Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání pro školní rok 2019/2020“ ve výši 2.453.000 Kč, z toho na sportovní soutěže 1.358.000 Kč a kognitivní a umělecké soutěže 1.095.000 Kč. Z rozpočtu kraje bylo zabezpečení okresních a krajských kol soutěží finančně podpořeno částkou téměř 140.000 Kč.

5.5 Zimní olympiáda dětí a mládeže 19. 1. – 24. 1.2020 – Karlovarský kraj

Hostitelství letošní Zimní olympiády dětí a mládeže, která proběhla v termínu 19. 1. – 24. 1., se ujal Karlovarský kraj. Soutěžilo se v celkem 12 sportovních disciplínách (alpské lyžování, běžecké lyžování, biatlon, krasobruslení, lední hokej, lyžařský orientační běh, rychlobruslení, skicross, snowboarding, šachy, karate) a jedné nesportovní disciplíně (hra na klávesové nástroje).

Celkovým počtem 53 obdržených medailí (23 zlatých, 18 stříbrných, 12 bronzových) potvrdila 135členná výprava Libereckého kraje svou silnou pozici v celorepublikovém srovnání a umístila se opět na 1. místě.

Nejpůsobivější výkon podala a nejúspěšnějším sportovcem vítězné výpravy z Libereckého kraje se se třemi zlatými medailemi z běžeckých disciplín stala nadějná sportovkyně Kateřina Dušková z liberecké Dukly. Příští olympiádu dětí a mládeže, tentokrát letní, přivítá v roce 2021 Olomoucký kraj.

5.6 Den učitelů

Liberecký kraj u příležitosti 28. března, výročí dne narození Jana Ámose Komenského, tradičně oceňuje vybrané pedagogické pracovníky ze škol a školských zařízení působících na území Libereckého kraje.

Výzva k podávání návrhů na ocenění byla zveřejněna v prosinci 2019, osloveni byli ředitelé škol a školských zařízení, pedagogické kolektivy, odborná a profesní sdružení a školské

asociace, odborové organizace, zřizovatelé škol a školských zařízení, školské rady, Česká školní inspekce a představitelé samosprávných orgánů Libereckého kraje.

Nominace bylo možno, tak jako v uplynulých letech, podávat do tří kategorií:

První kategorie „Výrazný přínos pro rozvoj školství v Libereckém kraji“ zahrnují mimořádnou pedagogickou práci, činnosti a aktivity zviditelňující školu nebo školského zařízení na krajské, republikové a mezinárodní úrovni, jakožto i aktivity směřující k naplňování cílů stanovených v DZ LK 2016 - 2020.

Druhá kategorie „Ocenění za dlouhodobou pedagogickou činnost“ je určena pedagogickým pracovníkům, kteří se věnovali školství, vzdělávání a práci s dětmi a mládeží celý život a jsou zpravidla oceňováni v souvislosti s ukončením profesního působení ve školství.

Třetí kategorie „Zásluhy o rozvoj školství v Libereckém kraji“ umožní ocenit osobnosti, které přímo aktivně nepůsobily ve školství, ale v rámci svého působení měly na vzdělávání, výchovu a rozvoj školství na místní nebo krajské úrovni výrazný vliv.

Z 32 návrhů zástupci Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Libereckého kraje vybrali dvacet oceněných.

18. ročník této společenské akce měl proběhnout 2. dubna 2020 v prostorách Krajského úřadu Libereckého kraje.

V důsledku vyhlášení nouzového stavu se slavnostní setkání spojené s předáváním ocenění pedagogických pracovníků neuskutečnilo.

6. Ekonomická část

Tato část výroční zprávy obsahuje rozbor financování škol a školských zařízení vztahující se ke kalendářnímu roku 2019. Vzhledem k charakteru činnosti škol a školských zařízení, tj. zabezpečení vzdělávání a školských služeb (stravování, ubytování, zájmové vzdělávání, šetření klientů apod.) je činnost škol a školských zařízení ekonomicky zajištěna ze státního rozpočtu a z rozpočtu zřizovatelů těchto škol a školských zařízení.

Provoz škol a školských zařízení, který zahrnuje spotřebu energií, materiálu, služeb, oprav aj. hradí ze svých rozpočtů zřizovatelé.

6.1 Celkové výdaje na školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem

6.1.1 Přímé výdaje hrazené prostřednictvím krajských normativů

Rozpis rozpočtu přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované krajem provedl Krajský úřad Libereckého kraje v souladu s § 161 školského zákona, vyhláškou MŠMT č. 492/2005 Sb., o krajských normativích, ve znění pozdějších předpisů, a se Směrnicí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT-24005/2016, o závazných zásadách pro rozpisy a návrhy rozpisů finančních prostředků státního rozpočtu krajskými úřady a obecními úřady obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2019 bylo přímými výdaji ze státního rozpočtu financováno 57 právních subjektů zřizovaných Libereckým krajem.

Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem na rok 2019 je uveden v **tabulce 6.1.1. v příloze**.

Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem jsou uvedeny v **tabulce 6.1.2 v příloze**.

Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem jsou uvedeny v **tabulce 6.1.3 v příloze**. Podrobněji se rozpočtovanými průměrnými platy zabývá kapitola 6.4.

6.1.2 Provozní výdaje

Školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem je podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, poskytován příspěvek na neinvestiční výdaje v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb. U příspěvkových organizací jsou uplatňovány odvody do rozpočtu Libereckého kraje přidělených finančních prostředků na odpisy nemovitého majetku. Na odpisy svěřeného movitého a nemovitého majetku byl poskytnut účelový příspěvek, který byl součástí příspěvku na provoz od zřizovatele.

V **tabulce 6.1.4 v příloze** je uveden objem poskytnutých finančních prostředků z rozpočtu zřizovatele na výdaje související s provozem škol a školských zařízení v roce 2019. Poskytnuté prostředky obsahují i prostředky určené na opravu a údržbu objektů škol, které nejsou poskytovány samostatně.

Školám a školským zařízením byly v roce 2019 zřizovatelem poskytnuty příspěvky ve výši 279.439.200,92 Kč (v tom na čistý provoz 217.212.907,00 Kč, na odpisy 33.152.793,92 Kč a účelově určený provozní příspěvek ve výši 29.073.500,00 Kč).

Z celkového počtu organizací jich hospodařilo se ziskem 49, vyrovnaně 4 a se ztrátou 4. Organizace dosáhly celkového výsledku hospodaření před zdaněním ve výši 16.459.808,20 Kč. Z toho v hlavní činnosti 7.638.400,35 Kč a v doplňkové činnosti 8.821.407,85 Kč. Předpokládané zdanění činilo 1.406.701,00 Kč a výsledek hospodaření po zdanění 15.053.107,20 Kč.

Významným zdrojem finančních prostředků u některých organizací je povolená doplňková činnost a vlastní výnosy v rámci hlavní činnosti. K povoleným doplňkovým činnostem patří například pořádání odborných kurzů, školení, lektorské činnosti, kroužků, výroba, obchod, různý typ služeb, hostinská činnost, autoškola, provozování tělovýchovných zařízení, mnohé další činnosti navazující na odborné zaměření školy a v neposlední řadě pronájem bytových a nebytových prostor.

6.1.3 Investiční výdaje, výdaje na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

Zdrojem financování investičních akcí organizací resortu školství, mládeže a zaměstnanosti v roce 2019 byly prostředky poskytnuté z rozpočtu Libereckého kraje a prostředky vlastních fondů investic škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. Společně jsou také hledány další zdroje finančních prostředků pro obnovu svěřeného movitého a nemovitého majetku.

Za rok 2019 je přehled vybraných akcí uveden v **tabulce 6.1.5 v příloze**, která obsahuje finanční prostředky vynaložené nejen na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení, ale také na opravu a údržbu svěřeného majetku. V celkovém součtu se jednalo o 27 investičních akcí za více než 60 mil. Kč. V roce 2019 byla mj. dokončena oprava fasády objektu Střední průmyslové školy v České Lípě za více než 10 mil. Kč a k odstranění havárie střechy způsobené povětrnostními vlivy za téměř 9 mil. Kč tamtéž. Další významnou akcí byla výměna kotelny Gymnázia ve Frýdlantu za 1,5 mil. Kč.

6.1.4 Výdaje na rozvojové programy

Kromě přímých výdajů na vzdělávání (účelový znak 33 353) byly školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem v roce 2019 poskytnuty finanční prostředky na rozvojové programy v celkové výši 30.651.833 Kč, což je oproti předchozímu roku pokles.

Dvěma objemově zásadními programy byly rozvojový program ÚZ 33 354 Gymnázia se sportovní přípravou (11.549.600 Kč) a ÚZ 33 069 Navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních (8.339.927 Kč), který se významně podílí na financování kvantitativní sítě školských poradenských zařízení v kraji.

Podrobný rozpis všech rozvojových programů je uveden v **příloze v tabulce 6.1.6**.

6.2 Neinvestiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované obcemi nebo svazky obcí

Krajský úřad v přenesené působnosti v roce 2019 rozepisoval a poskytoval přímo právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizují obce Libereckého kraje, finanční prostředky na přímé výdaje na vzdělávání (§ 160 odst. 1 písm. c). Při rozpisu byla použita stejná metodika jako při rozpisu rozpočtu pro právní subjekty zřizované krajem (viz kapitola 6.1.1).

V působnosti Libereckého kraje bylo od 1. 1. 2019 financováno 346 právních subjektů zřizovaných obcemi. Včetně změn uvedených v úvodní kapitole, která se týká rejstříku škol a školských zařízení. Svazkem obcí není v Libereckém kraji zřizován žádný školský subjekt.

Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi na rok 2019 je uveden v **tabulce 6.2.1 v příloze**.

Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji jsou uvedeny v **tabulce 6.2.2 v příloze**.

Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných obcemi v Libereckém kraji jsou uvedeny v **tabulce 6.2.3 v příloze**. Podrobněji se rozpočtovanými průměrnými platy zabývá kapitola 6.4.

Výdaje přidělené na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi Libereckého kraje jsou uvedeny v **tabulce 6.2.4 v příloze**. Tabulka je přehledem přidělených dotací v rámci všech rozvojových programů.

6.3 Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec, svazek obcí nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem

Ke dni 31. 12. 2019 bylo v působnosti Libereckého kraje zapsáno do školského rejstříku celkem 33 právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které nejsou zřizovány státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen „svazek obcí“), nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen „soukromé školy a školská zařízení“).

Soukromým školám a školským zařízením jsou dotace poskytovány podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). V roce 2019 byly z MŠMT pro soukromé školství poskytnuty finanční prostředky pod účelovým znakem 33 155 v celkové výši 204.835.687 Kč.

V roce 2019 byly soukromým školám a školským zařízením zaslány v souladu se zákonem finanční prostředky na dotace v celkové výši 204.825.415 Kč, které byly v rámci finančního vypořádání vyúčtovány dle podmínek stanovených ministerstvem.

Součástí poskytnuté dotace jsou také finanční prostředky ve výši 4.693.829 Kč na podpůrná opatření určená žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), která byla zavedena s platností od 1. září 2016 novelou školského zákona.

Tabulka 6.3.1 Výše dotací roku 2019 podle jednotlivých druhů škol a školských zařízení

v Kč

Druh školy	Poskytnuté dotace v roce 2019
Mateřské školy	22.311.489
Základní školy	40.157.569
Gymnázium, střední školy	108.016.431
Školní stravování	34.339.926
Celkem	204.825.415

Zdroj: OŠMTS KÚLK

Kromě výše uvedených dotací byly soukromým školám a školským zařízením zaslány ze státního rozpočtu další účelové dotace v celkové výši 400.311 Kč, které byly také v rámci finančního vypořádání vyúčtovány. Dotace byly poskytnuty například na podporu odborného vzdělávání, ukončování vzdělávání maturitní zkouškou v podzimním zkušebním období a v rámci rozvojových programů Excelence základních a středních škol.

6.4 Přímé výdaje na vzdělávání

Největší objem finančních prostředků ze státního rozpočtu spravovaných MŠMT směřuje do oblasti regionálního školství. Ve vztahu ke krajům jsou tímto resortem poskytovány finanční prostředky na tzv. přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a svazky obcí a kraji, neinvestiční dotace soukromému a církevnímu školství. Přímé náklady jsou rozepisovány prostřednictvím republikových normativů krajským úřadům, tyto je dále rozepisují na základě svých krajských normativů školám a školským zařízením zřizovaným krajem a obcemi. Pokud se školy zapojí do vyhlašovaných programů a grantů mohou získat další finanční prostředky z účelových dotací MŠMT, z rozpočtu Libereckého kraje, z jiných ministerstev a v neposlední řadě i z Evropské unie.

V roce 2019 poskytoval Krajský úřad Libereckého kraje finanční prostředky na:

- přímé výdaje v souladu s § 160 a § 161 školského zákona (ze státního rozpočtu pro školy a školská zařízení zřizované územními samosprávnými celky),
- dotace pro školy a školská zařízení, které nezřizuje kraj, stát, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost v souladu s § 162 školského a zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů,
- účelové dotace a rozvojové programy v souladu s § 163 školského zákona (ze státního rozpočtu pro výše uvedené příjemce),
- provozní prostředky (z rozpočtu zřizovatele) pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem.

Prostředky státního rozpočtu poskytované prostřednictvím Krajského úřadu Libereckého kraje školám a školským zařízením lze dle účelu použití rozdělit na:

- přímé výdaje pro školy a školská zařízení zřizované územními samosprávnými celky,
- výdaje pro školy a školská zařízení, které nezřizuje kraj, stát, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost (soukromé školy),
- účelové dotace pro školy a školská zařízení všech zřizovatelů.

Normativní rozpis přímých výdajů se odvíjí od počtu dětí, žáků a studentů příslušné věkové kategorie, který vstupuje do vzdělávací soustavy v daném kraji. Oproti roku 2018 zaznamenal Liberecký kraj meziroční nárůst výkonů o 0,93 %, tj. o 639,9 výkonů. K nárůstu došlo ve všech věkových kategoriích, kromě kategorie 19-21 let, kde došlo k poklesu o 10,48 %. Tato skutečnost ovlivňuje možnosti rozpisu přímých výdajů zejména v těch oblastech, které nejsou „noselem“ výkonu, zejména tedy školské služby, poradenské služby, základní umělecké vzdělávání, zájmové vzdělávání, jiné než denní formy středního vzdělávání. Tyto aktivity musí být financovány z částky určené pro děti, žáky a studenty příslušné věkové kategorie.

Libereckému kraji byly z úrovně MŠMT na rok 2019 rozepsány závazné a orientační ukazatele na financování přímých nákladů – účelový znak 33 353 - v následujících objemech:

Tabulka 6.4.1 Závazné a orientační ukazatele na financování přímých nákladů

Závazné ukazatele v Kč			Orientační ukazatele v Kč			Závazný ukazatel
NIV celkem	z toho:		z toho:			Počet zaměst.
	Platy	OON	Odvody pojistné	Odvody FKSP	ONIV	
5.362.443.885	3.864.270.183	27.548.340	1.323.218.297	77.285.404	70.121.661	9 834,82

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpis rozpočtu NIV 2019

MŠMT do tohoto rozpisu rozpočtu započítalo i finanční prostředky na financování podpůrných opatření, která školská poradenská zařízení přiznala a právnické osoby vykázaly do 31. 12. 2018 a nároky z nich vyplývající mají dopad do rozpočtu roku 2019.

V „Principech normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ na rok 2019“ garantuje MŠMT pro rozpočet roku 2019 zejména:

- plné pokrytí nárůstu výkonů ve školním roce 2018/2019 oproti roku 2017/2018 (v Libereckém kraji nárůst v kategorii 3 - 5 let o 175,15 výkonů, nárůst v kategorii 6 – 14 let o 389,75 výkonů, nárůst v kategorii 15 – 18 let o 101 výkonů a v kategorii 19 -21 let pokles o 26 výkonů, ostatní věkové kategorie pokles, celkový nárůst o 639,9 výkonů),
- zvýšení platů pedagogických pracovníků o 14 % od 1. 1. 2019, z toho zvýšení platových tarifů o 10 % (dále 1 % bylo alokováno do rozvojového programu Částečné vyrovnání mezikrajových rozdílů v odměňování pedagogických pracovníků mateřských, základních a středních škol, konzervatoří a školních družin v roce 2019“),
- zvýšení platů nepedagogických pracovníků o 10 % od 1. 1. 2019, z toho zvýšení platových tarifů o 5 %,
- zvýšení finančních prostředků pro školy a třídy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, a to jak v oblasti mzdových prostředků, tak i v oblasti ostatních neinvestičních výdajů.

Ukazateli vypovídajícími o meziročním vývoji rozpočtu je vedle úrovně průměrného měsíčního platu na 1 zaměstnance i objem ONIV na 1 financovaný výkon.

Názorně je v tabulce 6.4.2 zachycen trend vývoje průměru připadajícího z hodnoty mzdových prostředků na 1 zaměstnance ve školství. Výše průměrného platu je zkrácena jednoduchostí použitého výpočtu, který zahrnuje pouze prostředky přímých výdajů ÚZ 33 353. Vývoj dlouhodobě vykazuje rostoucí tendenci.

Tabulka 6.4.2 Meziroční vývoj průměrného platu na 1 zaměstnance – přímé výdaje

Rok	2017	2018	2019
Mzdové prostředky celkem v Kč	2.884.858.636	3.300.058.846	3.891.818.523
Limit počtu zaměstnanců	9 184,90	9 274,23	9 834,82
Průměrný měsíční plat na 1 zaměstnance	26.174	29.653	32.977

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2019

Rozpočet ostatních neinvestičních výdajů na rok 2019 byl z úrovně MŠMT rozepsán podle republikových normativů, které vycházejí z výše stanovené v roce předchozím.

Ukazatel průměrné roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu připadajících na jednotku výkonu (ONIV) byl v republikovém normativu zvýšen s ohledem na školy a třídy zřízené podle §16 odst. 9 školského zákona. V důsledku toho došlo k jeho zvýšení zejména pak v dotčených segmentech.

Ukazatel ONIV, ačkoliv je vázán pouze na jednotku výkonu, v sobě zahrnuje ONIV normativní (vztahující se na jednotku výkonu) i ONIV náhrady (určené na náhradu mzdy po dobu prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti).

V závěru roku byly pro posílení ONIV využity i nevyčerpané zákonné odvody a FKSP v rámci možnosti převodu mezi orientačními ukazateli rozpočtu NIV.

Tabulka 6.4.3 Meziroční vývoj objemu ONIV přidělených na 1 financovaný výkon

Rok	2017	2018	2019
ONIV přímé včetně náhrad za nemoc	69.533.979	67.388.204	70.121.661
počet výkonů financovaných rep. norm.	68 287,75	68 714,85	69 354,75
průměrné ONIV na 1 výkon	1 018	981	1 011

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2019

Rozpočet přímých výdajů pro školy a školská zařízení bez ohledu na zřizovatele byl rozepsán pomocí údajů ze statistických výkonových výkazů na školní rok 2018/2019 a krajských normativů, které byly stanoveny tak, aby pokryly veškeré aktivity škol a školských zařízení související s výchovou a vzděláváním. Následně byly zohledněny oprávněné nadnormativní potřeby škol a školských zařízení – např. výrazné zvýšení výkonů proti statistickým výkazům, přidělení finančních prostředků na odstupné, na nepedagogické zaměstnance ve školních sklářských hutích a v samostatných školních jídelnách, atd.

Právníkové osoby, které považovaly takto upravený návrh rozpisu rozpočtu za nepostačující, projednaly své připomínky a návrhy na odstranění disproporcí s příslušnou obcí s rozšířenou působností nebo přímo s krajským úřadem (podle zřizovatele) v termínu do 20. 3. 2019. Dohodovacích řízení se zúčastnily 2 právnické osoby zřízené obcemi a 6 právnických osob zřízených Libereckým krajem. Téměř třetina požadavků nebyla uspokojena. Nejčastějším požadavkem byly skutečnosti vyvolané žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, konkrétně žáky vzdělávanými dle § 42 školského zákona a přesun žáků do přípravné třídy. Dalšími důvody byla nedostatečná personální politika ředitele, která nereaguje na změnu poměrů

ve škole způsobenou poklesem výkonů, nízká naplněnost školy žáky a problémy vyvolané specifiky škol.

V rámci celého roku 2019 došlo ze strany MŠMT ve vztahu k Libereckému kraji k úpravě rozpočtu ve třech případech. Jednalo se přesuny mezi položkami rozpočtu s ohledem na přesuny mezi ukazatelem platy, ONIV a OON.

Celkový přehled přímých výdajů (podle § 161 školského zákona) a účelových dotací (podle § 163 školského zákona) poskytnutých ze státního rozpočtu školám a školským zařízením prostřednictvím Libereckého kraje v roce 2019 je uveden **v příloze v tabulce 6.4.4** Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na rok 2019 školám a školským zařízením všech zřizovatelů.

S výhledem spuštění reformy financování od roku 2020, nebude školám stanovován rozpočet v závislosti na počtu žáků, ale dle skutečného rozsahu výuky a počtu odučených hodin. Otevře se tím prostor pro vyšší míru dělení tříd na skupiny, možnost využití tandemové výuky a postupné snižování počtu žáků ve třídě. MŠMT v této souvislosti v roce 2019 vypsalo rozvojové programy, které v předstihu umožnily již v roce 2019 mateřským školám rozšířit provoz a školám základním a středním rozšířit výuku.

Seznam použitých zkratk

Zkratka	Celý název
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
COV	Centrum odborného vzdělávání
CNC	číslicové řízení počítačem
ČMKOS	Českomoravský odborový svaz
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DDÚ	dětský diagnostický ústav
DM	domov mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ LK 2016 - 2020	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016 - 2020
DZ LK 2020 - 2024	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2020 - 2024
DZ ČR 2015 - 2019	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky z roku 2015 - 2019
ECVET	Evropský systém pro přenos kreditů v odborném vzdělávání
EDUCA	veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí
EQAVET	národní referenční body pro zajišťování kvality
EQF	Evropský rámec kvalifikací
ESF	Evropský sociální fond
EURES	mezinárodní síť pro mobilitu pracovních sil
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FI LK	Fond investic Libereckého kraje
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
GIS	geografický informační systém
HW	hardware
ICT	informační a komunikační technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	informační technologie
IVP	individuální vzdělávací plán
KAP	krajský akční plán
KKOV	klasifikace kmenových oborů vzdělání
KON	konzervatoř
KSPN	krajská síť podpory nadání
KŠKP	krajský školský koordinátor prevence
KZÚV	krajská zařízení ústavní výchovy
LMP	lehké mentální postižení
MC	metodické centrum
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAKAP LK	Naplnění krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje
NIV	neinvestiční výdaje

NPI	Národní pedagogický institut
NT	náhradní termín
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OMP	okresní metodik prevence
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OON	ostatní osobní náklady
OPPP	ostatní platby za provedenou práci
ORP	obce s rozšířenou působností
OŠMTS	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
P-KAP	projekt Podpora krajského akčního plánování
PO	podpůrná opatření
PP	první podlaží
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	přípravný stupeň
PT	přípravná třída
RgŠ	regionální školství
RCHBO	radiační, chemická a biologická ochrana
RVP ZV	rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŘT	řádný termín
SOŠ	střední odborná škola
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPV	středisko praktického vyučování
SRP	projekt Strategické řízení a plánování ve školách a územích
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SPU	specifické poruchy učení
SW	software
ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠMP	školní metodik prevence
ŠVP	školní vzdělávací program
ŠZ	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
VOŠ	vyšší odborná škola
ZP	zdravotní postižení
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

Seznam tabulek a grafů v příloze

- Tabulka 2.1.2 Věkové složení dětí v mateřských školách ve školním roce 2019/2020
- Tabulka 2.2.2 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání podle ORP-2014 až 2019
- Tabulka 2.2.6 Počty tříd a žáků v základních školách v jednotlivých ročnících školní docházky podle ORP
- Tabulka 2.6.1 Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť
- Tabulka 2.6.2 Počty zapsaných účastníků a kapacity základních uměleckých škol
- Tabulka 2.7.1 Přehled středisek volného času
- Tabulka 2.7.4 Počty účastníků a oddělení zájmového vzdělávání v členění podle ORP
- Tabulka 6.1.1 Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem
- Tabulka 6.1.2 Počty zaměstnanců a rozpočtované mzdové prostředky za školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem
- Tabulka 6.1.3 Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem
- Tabulka 6.1.4 Příspěvek na provozní neinvestiční výdaje poskytovaný školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem 2019
- Tabulka 6.1.5 Přehled vybraných akcí financovaných z rozpočtu Libereckého kraje 2019
- Tabulka 6.1.6 Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem 2019
- Tabulka 6.2.1 Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji
- Tabulka 6.2.2 Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji
- Tabulka 6.2.3 Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných obcemi v Libereckém kraji
- Tabulka 6.2.4 Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi Libereckého kraje
- Tabulka 6.4.4 Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na rok 2019 školám a školským zařízením všech zřizovatelů